

Avskaffad revisionsplikt

- **Effekten på tillväxten hos små aktiebolag**

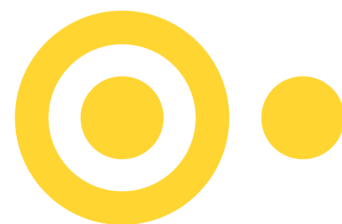
Av: Zakaria Labidi och Daniel Ptitsin

Handledare: Natallia Pashkevich

Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper

Kandidatuppsats 15 hp

Företagsekonomi C med inriktning redovisning | Hötterminen 2021

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Sammanfattning

I slutet av 2010 avskaffades revisionsplikten för små aktiebolag, vilket innebar att de inte längre var bundna att enligt lag anlita revisor. Motivet till avskaffandet grundade sig i regeringens antagande om att de aktiebolag som avskaffade revisor skulle minska sina administrativa kostnader och på så sätt bli mer konkurrenskraftig. Detta skulle i sin tur bidra till ökad tillväxt och lönsamhet för de omfattade bolagen. Reformen har i senare tid resulterat i ett flertal debatter och studier kring ifall regeringens intentioner uppfylls eller inte, där flera olika, ibland motsatta resultat presenterats.

Syftet med den här studien är således att undersöka huruvida regeringens intentioner med reformen har realiserats eller inte. Studien är baserad på kvantitativ grund, där en difference-in-difference regression modell tillämpats för att analysera reformeffekten. Vidare har det härletts två hypoteser från teorier och tidigare forskning på ämnet. Hypoteserna är att företag som anlitar revisor präglas av högre tillväxt, både vad gäller nettoomsättning och antalet anställda. Dessa antaganden görs med grund i teorierna "revision som komfort", "revision som förbättring" och utifrån begreppet informationsasymmetri. Empirin i studien grundar sig på primärdata från 328 små aktiebolags offentliga årsredovisningar, där hälften anlitar revisor under undersökningsperioden, medan den andra hälften inte gjort det.

Resultatet i analyserna tyder på att det förelåg en klar skillnad mellan grupperna, där de som anlitar revisor präglades av högre tillväxt, både i termer av nettoomsättning och antal anställda. Dessa resultat är i direkt motsägelse till regeringens förutsägelser. Vidare står resultaten i kontrast till en studie från 2021, där slutsatsen som drogs var att revision är en tillväxtbarriär för små aktiebolag. Däremot bekräftas det resultat som presenterats av riksrevisionen 2017, att revisionen antas bidra till högre tillväxt. Slutsatsen som dras utifrån studiens resultat är att revision är en konkurrensfördel för små aktiebolag, som antas bidra till ökad tillväxt. Studiens resultat bidrar således med ökad förståelse för små aktiebolagsägare kring innebörden av att avskaffa revisorn.

Nyckelord: Revision, revisionsplikt, frivillig revision, reform, små aktiebolag, tillväxt, difference-in-difference

Abstract

At the end of 2010, the audit requirement was abolished for small limited liability companies, which meant that they were no longer legally obliged to hire an auditor. The rationale for the abolition was based on the government's assumption that those limited liability companies that abolished the auditor would reduce their administrative costs and thus become more competitive. This in turn would contribute to increased growth and profitability for the companies covered. The reform has recently resulted in a number of debates and studies on whether or not the government's intentions are being fulfilled.

The aim of this study is thus to examine whether the government's intentions with the reform have been realised. The study is based on a quantitative approach, where a difference-in-difference regression model is applied to analyze the impact of the reform. Two hypotheses have been derived from theories and previous research on the topic. The hypotheses are that firms that hire auditors are characterized by higher growth. These hypotheses are based on the theories of "auditing as comfort", "auditing as improvement" and on the concept of information asymmetry. The empirical evidence in the study is based on primary data from 328 small public limited companies' annual reports, half of which hired an auditor during the study period, while the other half did not.

The results of the analyses suggest that there was a clear difference between the groups, with those who hired an auditor being characterized by higher growth, both in terms of net turnover and number of employees. These results are in direct contradiction to the government's predictions. Furthermore, the results contrast with a 2021 study, which concluded that auditing is a barrier to growth for small limited companies. In contrast, it confirms the finding presented by the 2017 Swedish National Audit Office that auditing is assumed to contribute to higher growth. The conclusion drawn from the study's findings is that auditing is a competitive advantage for small limited liability firms, which is assumed to contribute to higher growth. The study's findings thus contribute to a better understanding for owners of small limited liability firms about the implications of abolishing the auditor.

Keywords: audit, auditing obligation, voluntary audit, reform, small limited companies, growth, difference-in-difference

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemformulering	3
1.3 Syfte	8
1.4 Frågeställning	8
1.5 Avgränsning	8
2. Teoretisk referensram	9
2.1 Revisorns roll i samhället	9
2.2 Vetenskaplig syn på revision	10
2.3 Informationsasymmetri mellan aktiebolag och dess intressenter	11
2.4 Revision som förbättring	13
2.5 Revision som komfort	15
2.6 Tidigare forskning	16
2.6.1 Tillvägagångssätt i tidigare studier	20
2.7 Teoretisk sammankoppling	23
3. Metod	27
3.1 Undersökningsdesign	27
3.2 Undersökningsmetod	27
3.3 Population	28
3.4 Urval	29
3.5 Data	30
3.6 Studiens variabler	31
3.6.1 Beroende variabler	32
3.6.1.1 Nettoomsättning	32
3.6.1.2 Antal anställda	33
3.6.2 Oberoende variabler	33
3.6.2.1 Period	33
3.6.2.2 Behandling	34
3.6.2.3 Interaktionsvariabeln	34
3.6.2 Kontrollvariabler	34
3.6.2.1 Branschtillhörighet	35
3.6.2.2 Ålder	36
3.6.2.3 Storlek	36
3.7 Difference-in-difference analys	37
3.7.1 Difference-in-difference regressionsmodell	38
3.7.2 Antaganden för Difference-in-difference	39

3.8 Studiens kredibilitet	41
3.8.1 Reliabilitet	41
3.8.2 Validitet	42
3.9 Metodkritik	42
4. Empiri	45
4.1 Deskriptiv statistik	45
4.2 Test av antaganden	47
4.2.1 Antagandet om kvantitativ beroende variabel och linjäritet	47
4.2.2 Antagandet om oberoende observationer	48
4.2.3 Antagande om avsaknad multikolinjäritet	48
4.2.4 Antagandet om normal distribution av residualer	49
4.2.5 Antagandet om parallella trender	50
4.3 Difference-in-difference resultat	52
4.3.1 Difference-in-difference resultat för nettoomsättningen	53
4.3.2 Difference-in-difference resultat för antal anställda	56
5. Analys	60
5.1 Tillväxt	60
5.2 Tillväxt av antal anställda	60
5.3 Tidigare resultat och förutsägelser kring revisionens effekt på anställningstillväxten	61
5.4 Kontrollvariablernas effekt på resultatet på anställningstillväxten	63
5.4.1 Branschtillhörighet i relation till anställningstillväxt	63
5.4.2 Företagsålder i relation till anställningstillväxt	64
5.4.3 Företagsstorlek i relation till anställningstillväxt	65
5.5 Tillväxt av nettoomsättning	65
5.6 Tidigare resultat och förutsägelser kring revisionens effekt på tillväxten av nettoomsättningen	66
5.7 Branschtillhörighet i relation till tillväxt av nettoomsättning	69
5.8 Företagsålder i relation till tillväxt av nettoomsättning	69
5.9 Företagsstorlek i relation till tillväxt av nettoomsättning	70
5.10 Revision bidrar till högre nettoomsättning	71
5.11 Hypotesprövning	74
6. Slutsats	75
6.1 Studiens bidrag	77
6.2 Förslag till vidare forskning	78
7. Källor	81

8. Bilagor

90

8.1 Företag

90

Tabellförteckning

(Tabell 1) Sammanfattning av tidigare forskning	23
(Tabell 2) Studiens variabler	32
(Tabell 3) Förklaring av variabler i regressionsmodellen	39
(Tabell 4) Deskriptiv statistik på urvalet	45
(Tabell 5) Resultat av antagandena	47
(Tabell 6) Multikolinjäritet tabell	48
(Tabell 7) Resultat av difference-in-difference på nettoomsättning	53
(Tabell 8) Resultat av difference-in-difference på antalet anställda	57

Formelförteckning

(Formel 1) Ekvation för att estimeras skillnaden	38
(Formel 2) Regressionsmodell för difference-in-difference	39

Figurförteckning

(Figur 1) Urvalsprocess	29
(Figur 2) Visualisering av Difference-in-difference	40
(Figur 3) Resultat av normalfördelning på antalet anställda	49
(Figur 4) Resultat av normalfördelning på nettoomsättning	50
(Figur 5) Resultat av parallella trender för antalet anställda	51
(Figur 6) Resultat av parallella trender för nettoomsättning	51
(Figur 7) Utveckling av nettoomsättning för perioden 2008-2019	54
(Figur 8) Utveckling av antalet anställda för perioden 2008-2019	57

1. Inledning

Det ska i inledningen redogöras för små företags betydelse för Sverige. Därefter förs en diskussion kring den avskaffade revisionen hos små aktiebolag. Det ska vidare redogöras för problematiker i samband med detta, vilket lägger grunden för studiens syfte. Detta mynnar sedan ut i studiens frågeställning.

1.1 Bakgrund

Sveriges företagande består till 96% av små företag och tillsammans utgör de 40% av landets förädlingsvärde (Tillväxtverket, 2021). Den svenska företagsstrukturen styrs således till majoriteten av små företag och många statliga satsningar görs på just dessa företag för att öka landets tillväxt (Svensktnaringsliv, u.å.). Enligt Katarina Klingspor, vd på LRF konsult, innebär satsningar på dessa små företag, en satsning på Sveriges ekonomiska tillväxt i helhet (Ludwig & Co, 2018). Gunther Mårder, vd på företagarna, menar dessutom att ett bra företagsklimat går hand i hand med en högre bruttonationalprodukt (BNP) (Företagarna, 2020).

Vidare tyder statistik från 2019 på att små företag står för 46% av anställningarna inom den privata sektorn (Svensktnaringsliv, u.å.). Nystartade företag har bidragit med drygt 600 000 nya arbetstillfällen sedan millennieskiftet, varav små företag utgjorde majoriteten av dessa (Vismaspcs, u.å.). Företagen bidrar på så sätt dessutom genom skattebetalningar, där närmare en tredjedel av de kommunala skatteintäkterna kan hänföras till de mindre bolagen (ibid). Detta gör de små företagen till en central komponent för landets fortsatta tillväxt (Assarsson, 2018).

Liknande trender gällande småföretagande har påvisats över hela EU (Europaparlamentet & rådets förordning 2013/43/EU; Patel & Dahlin, 2021) EU har av dessa anledningen under senare år haft i avsikt att minska de administrativa kostnader för de mindre företagen inom unionen, för att främja konkurrensen och på så sätt öka tillväxten (Europaparlamentet & rådets förordning 2013/43/EU). Målet är att sänka företagets administrativa kostnader med 25%, som uppskattningsvis skulle leda till att BNP inom unionen ökar med 1,5% (Eur-Lex, 2007).

I och med att majoriteten företag inom unionen är små företag har många satsningar gjorts på dessa företag (Patel & Dahlin, 2021). Ett utav de åtgärder som tagits är att länderna inom unionen ges möjlighet att exkludera aktiebolag från revisionsplikten, såvida de inte överstiger de gränsvärden som EU fastställt (Europaparlamentet & rådets förordning 2013/34/EU). Revision har, av den anledningen varit ett mycket omdiskuterat ämne i Sverige, framför allt under mandatperioden 2006-2010 (SOU 2008:32). Regeringen ansåg att revisionsarvodet för de mindre företagen har varit en administrativt betungande kostnad och att den nytta som revision medförde till de mindre aktiebolagen inte översteg denna kostnad (ibid). Till följd av detta lämnades propositionen om frivillig revision till riksdagen under våren 2010 (prop. 2009/10:204).

Propositionen ledde till beslutet den 1 november 2010, att avskaffa revisionsplikten för små aktiebolag (prop. 2009/10:204). Detta innebar att de aktiebolag som betraktades som små enligt den nya lagen inte längre var skyldiga att anlita revisor (SFS 2005:551). Med små aktiebolag menas de aktiebolag som inte överstiger två av samma följande gränsvärden, två år i följd (SFS 2005:551):

- Fler än 3 anställda i medeltal
- Mer än 1,5 miljoner kronor i balansomslutning
- Mer än 3 miljoner kronor i nettoomsättning

De företag som omfattades av reformen utgjordes av ungefär 70% av Sveriges totala aktiebolag (Neij, 2017). Ungefär 65% av dessa aktiebolag avskaffade revisorn efter lag införandet 2010 (Brännström, 2020). Siffran är betydligt högre för de företag som registreras efter lagändringen, utav dessa företag är det endast 16% som väljer att frivilligt anlita revisor (ibid). Totalt avskaffade 75% av de små aktiebolagen revisorn (Brännström, 2020).

Motivet till det höga avskaffandet var bland annat att revisionen hade inneburit en administrativt betungande kostnad för de små aktiebolagen (RiR 2017:35). Där en del företag redovisade revisionskostnader så stora som 70% av deras totala administrativa kostnader (Rydberg, 2011). Lagändringen gav istället möjligheten för

företagsledare att själva välja de revisions- och redovisningstjänster som de ansåg nödvändiga, för att gynna sin egen verksamhet (SOU 2008:32; RiR 2017:35). Den avskaffade revisionsplikten förväntades på så sätt, genom kostnadsbesparingar leda till såväl tillväxt inom de omfattade företagen, som samhällsekonomisk tillväxt (SOU 2008:32).

1.2 Problemformulering

Den avskaffade revisionsplikten har mött skilda reaktioner från akademiker såväl som statliga myndigheter (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35; Svensktnäringsliv, 2018; Motion 2020/21:1293; Huq, Daunfeldt, Hartwig & Rudholm, 2021; Patel & Dahlin, 2021). En del förespråkar reformen och anser att syftet som regeringen har haft med den uppfyllts, medan andra anser att regeringens utfästelser inte realiserats.

Av dem som ställde sig kritiska till avskaffandet av revisionsplikt var Ekobrottsmyndigheten (SOU 2008: 32). Enligt dem skulle den avskaffade revisionsplikten kunna ge upphov till ökad brottslighet både i form av skattebrott och bokföringsbrott (SOU 2008:32; RiR 2017:35). Detta var dessutom anledningen till att flera statliga myndigheter ställde sig mot förslaget om avskaffad revisionsplikt för små aktiebolag (RiR 2017:35). Skatteverket var en av de myndigheter som ställde sig mot förslaget redan från början (RiR 2017:35). De hävdade att avsaknaden av revisor i de mindre bolagen minskar förtroendet för dessa och skulle kunna innebära ökad medveten såväl som omedveten ekonomisk brottslighet (ibid).

Hos de mindre företagen består intressenterna ofta av just myndigheter, som bland annat Skatteverket (RiR 2017:35). Dessa aktörer utgår från företagens egna rapporter som grund för diverse beslut (ibid). Avsaknaden av reviderad finansiell information skulle på så sätt öka risken för att beslut fattas på felaktiga grunder (Carrington, 2014; RiR 2017:35). Revisorns roll är främst att minska osäkerheten gällande företagens finansiella information, genom att objektivt granska företagens finansiella påståenden (Carrington, 2014). De säkerställer på så sätt intressenterna om att verksamheten drivs enligt lag och aktuella regelverk samt att redovisningen

inte innehåller väsentliga felaktigheter (Carrington, 2014; Özcelik, 2015).

Skatteverket menar att avsaknaden av denna externa part ökar sannolikheten för ekonomisk brottslighet (RiR 2017:35).

I en rapport av ekobrottsmyndigheten från 2016 visade det sig att Skatteverkets misstankar om ökad ekonomisk brottslighet inte var helt omotiverad. I rapporten visar det sig att ungefär 80% av de nystartade små aktiebolagen väljer bort revision (Ekobrottsmyndigheten, 2016). Detta är, enligt ekobrottsmyndigheten en riskfaktor, då avsaknaden av revision innebär avsaknad av extern granskning (ibid).

Mörkertalet vad gäller ekonomisk brottslighet inom de mindre bolagen har ökat till följd av detta enligt myndigheten (Ekobrottsmyndigheten, 2016). Resultaten som ekobrottsmyndigheten presenterar, visar att hela 45% av de företag som granskats, i någon utsträckning används som brottsverktyg (ibid). De skriver dessutom att andelen bolag som startats i syfte att begå brottslig verksamhet är dubbelt så hög för de bolag som inte anlitar revisor jämför med de som gör det (Ekobrottsmyndigheten, 2016).

Henrik Lundin, strategisk ekorevisor på ekobrottsmyndigheten, anser att den avskaffade revisionen kan leda till att företagen lämnar vilseledande uppgifter under längre perioder då kontrollerna inte är tillräckligt omfattande (Ekobrottsmyndigheten, 2017). Vidare hävdar Lundin att det kan ta flera år innan det avslöjas, ofta inte förrän konkurs blir aktuellt (ibid). Efter reformen minskade dessutom såväl anmälningar från revisorer som orena revisionsberättelser till Skatteverket (Ekobrottsmyndigheten, 2017). Dessa konsekvenser av reformen hade, enligt Lundin kunnat undvikas vid återinförandet av revision (ibid).

Riksrevisionen utförde likt ekobrottsmyndigheten en granskningsrapport efter reformen. Granskningsrapporten syftade till att undersöka ifall regeringens intentioner med reformen realiserats (RiR 2017:35). I granskningsrapporten kom de fram till att de fördelar som regeringen utfäste med reformen inte realiserats, utan fått motsatta effekter, där aktiebolagen utan revisorer fått en lägre tillväxt än aktiebolag med revisorer (ibid). Riksrevisionen (2017) menar dessutom att det föreligger ansvarsbrist från regeringen, då någon uppföljning av reformen inte utförts. Avsaknaden av uppföljningen innebär att det inte finns några konkreta bevis från

regeringen som pekar på att syftet med lagändringen, de facto realiserats. Riksrevisionen uppmanade av dessa anledningar regeringen till att återinföra revisionsplikten för små aktiebolag. Regeringen ansåg dock inte att detta var skäl nog till återinförandet av revisionsplikten för små aktiebolag (Skr. 2017/18:201).

Den rådande motsättningen mellan de som är för, respektive mot reformen är i högsta grad aktuell även idag, med starka belägg från såväl privata som offentliga förespråkare (Patel & Dahlin, 2021). Så sent som hösten 2020 lämnades en motion av riksdagsledamoten Anders Hansson. Motionen föreslår återinförandet av revisionsplikten för de små aktiebolagen (Motion 2020/21:1293). Hansson medger att reformen haft diverse positiva effekter såsom minskad administrativ kostnad för de små aktiebolagen samt en ökning av antal små aktiebolag (ibid).

Enligt Hansson kom reformen även med negativa påföljder (Motion 2020/21:1293). Utav de påföljder som diskuterats i motionen är att de företag som avskaffat revisorn är överrepresenterad vad gäller planerad ekonomisk brottslighet, vilket är i linje med rapporten från ekobrottsmyndigheten (Ekobrottsmyndigheten, 2016; Motion 2020/21:1293). Vidare påstår Hansson (2020) att den avskaffade revisionsplikten har försvårat ekobrottsmyndighetens kontrollarbete samt att antalet anmälningar av ekonomisk brottslighet minskat efter reformen. Detta tyder, enligt Hansson på att mörkertalet gällande brottsligheten ökat, vilket även ekobrottsmyndigheten diskutera i sin rapport (Motion 2020/21:1293).

Förespråkarna av revisionsplikten menar således på att fördelarna med revision överväger nackdelarna. Enligt Carrington (2014) har revisorer en stor insyn i det reviderade bolagen och kan på så sätt bidra med kunskap till företagsledaren och intressenter om framtidsutsikter och utmaningar som företaget står inför. Detta kan i sin tur leda till verksamhetsutveckling både i form av ökad tillväxt och lönsamhet, vilket givetvis gynnar såväl företaget som dess intressenter (Svanström, 2008; Carrington, 2014). Detta tyder således på att förutom att bidra till minskad ekonomisk brottslighet, bidrar revisorn även till verksamhetsutveckling (ibid).

Cobo, Del Corte & Crespo (2017) finner exempelvis att företag som frivilligt anlitar revisor ökar kvaliteten på de finansiella rapporterna. De finner dessutom att

redovisningen inom företagen förbättras när de granskas av extern revisor (Cobo et al, 2017). Detta förmodas leda till högre kreditvärde hos kreditinstitut (Alee & Yohn, 2009). Dedman, Kausar & Lennox (2014) finner även att frivillig revision kan ge upphov till lägre kreditkostnader. Reviderad finansiell information säkerställer långivare om att företagare inte deltar i opportunistiska projekt, utan att den presenterade informationen kan bestyrkas av en utomstående part (Cassar, 2010). Detta minskar risken för långgivaren att ingå i avtalet (ibid). Den minskade kreditkostnaden ger möjlighet för företagen att ingå investeringsprojekt, som i sin tur kan leda till verksamhetsutveckling och tillväxt (Svanström, 2008). Dessa studier är således i motsägelse till regeringens påstående om att det administrativt betungande revisionsarvodet är en tillväxtbarriär för små aktiebolagen. Tvärtom tyder resultaten i dessa studier på att revision antas leda till faktorer som kan bidra till verksamhetsutveckling (Svanström, 2008; Alee & Yohn, 2009; Cassar, 2010; Dedman, Kausar & Lennox 2014; Cobo et al, 2017).

Det finns däremot studier som är i linje med regeringens påstående, där revisionsarvodet ses som alldeles för betungande och därav agerar som en tillväxtbarriär (Thorell & Norberg, 2005; Huq et al, 2021). Revision är av den anledningen inte att föredra, då det sker på bekostnad av den resterande verksamheten (Thorell & Norberg, 2005). Thorell & Norberg (2005) menar dessutom på att ett av syftena med revision, att minska informationsasymmetrin mellan ledning och ägare, inte är aktuellt. Detta, då det oftast är samma person i de mindre aktiebolagen (ibid). Huq et al (2021) menar därutöver att obligatorisk revision hämmar tillväxt, i och med att det är en kostsam administrativ börda för småföretagen. Resultatet från deras studier tyder på att företagen som avskaffar revisor kännetecknas av högre tillväxt (Huq et al, 2021).

Även organisationen, svenskt näringsliv är aktiva i frågan och argumenterar för att minska den administrativa bördan för svenska företag (Svenskt näringsliv, 2018). Detta genom att ytterligare öka antalet företag som omfattas av frivillig revision, i enlighet med de högre gränsvärden som EU framställt. Det hade i sin tur minskat de administrativa kostnaderna ytterligare och på så sätt ökat den svenska konkurrenskraften (ibid). Detta är i linje med vad forskarna Patel och Dahlin (2021) föreslår, som undersökte huruvida frivillig revision hjälper svenska företag att

överleva. De finner att generellt ökar inte chanserna för överlevnad när företagen anlitar revisor (Patel & Dahlin, 2021). Tvärtom hade de företag som avskaffat revisorn högre sannolikhet till överlevnad (ibid). De drar av den anledningen slutsatsen, att en ökning av antalet aktiebolag som omfattas av frivillig revision är önskvärt (Patel & Dahlin, 2021).

Det råder således mycket skilda uppfattningar kring reformen mellan de som är för, respektive mot revisionsplikt. Det som samtliga aktörer är överens om är dock att den administrativa bördan minskat hos de omfattande bolagen, samt att antalet aktiebolag ökat (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35; Svenskt näringsliv, 2018; Motion 2020/21:1293; Huq et al, 2021; Patel & Dahlin, 2021). Det går dessutom att konstatera att den ekonomiska brottsligheten ökat efter reformen (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35; Motion 2020/21:1293). Vad gäller tillväxten inom dessa bolag är de olika aktörerna dock oense om (RiR 2017:35; Svensktnäringsliv, 2018; Huq et al, 2021). Där reformens förespråkare menar att det uteblivna revisionsarvodet och arbetet som är förknippat med revision används för att generera tillväxt (Thorell & Norberg, 2005; SOU 2008:32; Huq et al, 2021). Medan de som är emot reformen menar att revision bidrar till ökad tillväxt, genom den expertis revisorn bidrar med, samt genom den ökade kvalitén på de finansiella rapporterna (RiR 2017:35).

Trots småföretagarnas viktiga bidrag till samhällsekonomi, råder det än idag viss okunskap kring de ekonomiska konsekvenser gällande den avskaffade revisionsplikten (Huq et al, 2021). Aktörer från olika samhällssfärer har olika uppfattningar och ibland presenteras motsatta resultat från olika parter. Motsättningarna gör det således i högsta grad intressant att undersöka huruvida regeringens intentioner gällande tillväxten inom de små aktiebolagen realiserats eller inte.

1.3 Syfte

Syftet med studien är att undersöka huruvida regeringens intention om att öka tillväxten hos de små aktiebolagen efter reformen om avskaffad revisionsplikt har realiserats.

1.4 Frågeställning

- *Vilka skillnader föreligger i tillväxten mellan dem små aktiebolagen, med och utan revisor efter reformen?*

1.5 Avgränsning

Studien avgränsas på så sätt att endast de företag som omfattas av reformen om avskaffad revisionsplikt, det vill säga små aktiebolag studeras. Endast svenska företag som registrerats före år 2008 och dessutom varit aktiva fram till år 2019 kommer att inkluderas i urvalet. Vad gäller tillväxten studeras denna endast i termer av nettoomsättning och antal anställda och andra tillväxt variabler tas således inte hänsyn till.

2. Teoretisk referensram

I avsnittet teoretisk referensram redogörs de teorier som studien grundar sig på. Därefter förs en diskussion om tidigare forskning kring avskaffandet av revisionsplikt för små aktiebolag. Slutligen deduceras två hypoteser utifrån de teorierna och tidigare forskning som diskuteras.

2.1 Revisorns roll i samhället

Rollen som ankommer revisorn är att granska företagets verksamhet, för att se till att den drivs enligt lag och aktuella regelverk (SFS 2005:551). Revisorn säkerställer på så sätt utomstående intressenter om att de påståenden som presenteras av företaget är pålitliga (Carrington, 2014). Detta sker bland annat genom att revisorn objektivt granskar företagets finansiella rapporter, för att på så sätt åtgärda och bidra med råd vid eventuella komplikationer (Svanström, 2008). För att en djupgående granskning av ett företag ska vara möjligt krävs det att revisorn är väl insatt i verksamheten (RiR 2017:35). Detta gör det möjligt för revisorn att utöver granskningen, bidra med vägledning till företagsledaren om framtidsutsikter och utmaningar som företaget står inför (Svanström, 2008; Carrington, 2014).

Efter att revisorns granskning är utförd upprättar denna en revisionsberättelse där revisorn antingen bestyrker eller bestrider företagets finansiella påståenden (SFS 2016:433). Det är av ytterst vikt att det inte förekommer väsentliga felaktigheter i de granskade rapporterna (RiR 2017:35). Dessa rapporter används i många fall som beslutsunderlag för diverse intressenter, såsom externa investerare, leverantörer och kreditinstitut (ibid). Revisorns granskning fungerar således som en extern kvalitetssäkring, som försäkrar intressenterna om att de kan grunda ekonomiska beslut på de presenterade rapporterna (Svanström, 2008). Detta ökar förtroendet mellan företaget och dess intressenter som i sin tur leder till reducerade transaktionskostnader, till följd av den minskade risken för intressenten (Carrington, 2014). Revision är således en viktig aspekt av det dagliga näringslivet som effektiviserar transaktioner och beslutsfattande (Svanström, 2008; Carrington, 2014).

Revisorns roll gör sig särskilt tydlig i de mindre aktiebolagen som denna studie avser att undersöka (SOU 2008:32; Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35). De små aktiebolagen är ofta ägarledda, utan någon särskilt utnämnd ekonomiavdelning (Kirby & King, 1997). Detta innebär att ägaren ansvarar för såväl den huvudsakliga verksamheten, som det administrativa arbetet kopplat till verksamhetens ekonomi (ibid). Små företag saknar dessvärre ofta kännedom kring ekonomiskt arbete såsom löpande bokföring, vilket kan leda till brister i de finansiella rapporterna (Kirby & King, 1997). Vidare är många små företag kopplade till ekonomisk brottslighet, där det ofta rör sig om just bokföringsbrott (Ekobrottsmyndigheten, 2016). Revisorn reducerar förekomsten för såväl brottslighet och omedvetna felaktigheterna genom den granskning som utförts i verksamheten (Svanström, 2008; Carrington, 2014; Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35)

Kvalitetsstämpeln som en revisor bidrar med är på så sätt relevant även i de små företagen och något som många finansiella aktörer lägger stor vikt på vid beslutsfattande (Svanström, 2008; Huq, Hartwig & Rudholm, 2018). Revisorn har på så sätt haft en avgörande roll när det gäller intressenternas bekvämlighet i att göra finansiella beslut (Carrington & Catasus, 2007). Revisorns auktoritära position har rent av likställts med prästens roll, där en revisorns godkännande är att se som prästens välsignelse och är följaktligen något som eftersträvas av såväl företagsledningen som dess intressenter (Petland, 1993).

2.2 Vetenskaplig syn på revision

Enligt Carrington (2014), svensk forskare inom revision, har det vuxit fram två traditioner gällande revision för att öka förståelsen kring ämnet. Den ena är den nationalekonomiska traditionen, som lägger stor vikt vid de nationalekonomiska antagandena, såsom exempelvis människans rationalitet (Carrington, 2014). Den andra traditionen som forskning om revision sker utifrån är den sociologiska traditionen, här läggs det i stället större vikt kring revisionen och dess påverkan på samhället (ibid).

Utifrån dessa traditioner har det sedan utvecklats olika teorier och perspektiv kring revisionen. Teorier som är baserad på den nationalekonomiska traditionen är bland annat revision som försäkring, förbättring och försäkring (Carrington, 2014). Ur den sociologiska traditionen har det utvecklats två perspektiv, dessa är revision som komfort och revision som legitimering (ibid). Med hjälp av dessa kan revision förklaras utifrån olika synvinklar, vilket hjälper forskare att få en bredare förståelse kring revisionens roll i samhället.

Utifrån den nationalekonomiska traditionen kommer teorin, revision som förbättring att tillämpas i studien. Ur den sociologiska traditionen kommer perspektivet revision som komfort tillämpas för att analysera resultatet. Utöver dessa förs en diskussion om att relationen mellan små aktiebolag och dess intressenter ofta präglas av informationsasymmetri. Detta för att ge en ökad förståelse kring revisionens syfte (Carrington, 2014).

2.3 Informationsasymmetri mellan aktiebolag och dess intressenter

Det uppstår ofta informationsasymmetri mellan parten som driver en verksamhet och dess intressenter (Healy & Palepu, 2001). Informationsasymmetri innebär att en part har ett informationsövertag gentemot en annan part (ibid). Detta är ofta fallet vid drivande av aktiebolag som har ett externt ägande, där ledningen och ägandet är avskilda (Healy & Palepu, 2001). Dock är det inte nödvändigtvis fallet i denna studie, då undersökningen riktar sig mot små aktiebolag, där ledning och ägare ofta är samma person (PWC, 2017). Det utesluter dock inte att informationsasymmetri uppstår mellan ägare och utomstående intressenter (Carrington, 2014). I dessa bolag blir det framför allt statliga myndigheter och kreditinstitut som är i behov av den finansiella informationen (RiR 2017:35).

Skatteverket utgår exempelvis från det resultat som företaget presenterar vid beskattning av juridisk person (Skatteverket, 2021). Kreditinstitut lägger vikt vid de finansiella rapporterna när de beslutar om lån (Hansson, 2019). Myndigheter såsom ekobrottsmyndigheten utgår ifrån bolagens finansiella rapporter för att analysera och

bekämpa ekonomisk brottslighet (RiR 2017:35). Det är således av ytterst vikt att bolagen förser de externa intressenterna med tillförlitlig och korrekt information, utan väsentliga felaktigheter (Carrington, 2014).

Det råder dessvärre viss informationsasymmetri mellan dessa parter (RiR 2017:35). Ägaren styr verksamheten och har således ofta mer insyn i den än vad de olika intressenterna har (Carrington, 2014; RiR 2017:35). Det föreligger dessutom så kallad adverse selection, vilket innebär att parten med mer information utnyttjar informationsasymmetrin för att själva tjäna på det (Healy & Palepu, 2001). Det medför att den parten med mer information kommer att ha ett övertag gentemot den andra parten (ibid). I dessa förhållanden kommer transaktionerna mellan parterna inte vara optimala, i och med att den ena parten utsätter sig för en större risk gällande transaktionen (Hillman, Withers & Collins, 2009).

Informationsasymmetrin ger även upphov till moral hazard, vilket innebär att parter kan komma att ändra sitt beteende i och med att förutsättningarna ändras (Carrington, 2014). Detta skulle kunna innebära att reformen lett till ändrat beteende från aktiebolagen gällande den redovisade informationen. Healy och Palepu (2001) menar på att det finns grunder till att anta att företagsägare blir mindre försiktiga i takt med att risken minskar. Tidigare forskning visar dessutom att branscher som förknippas med ekonomisk brottslighet ofta kännetecknas av att de inte anlitar revisor (RiR 2017:35; Fallan, Antonsen, Fallan & Olsen, 2018).

Begreppet informationsasymmetri kopplas till studien på så sätt att revision anses kunna bidra till säkrare relationer mellan aktiebolagen och dess intressenter, då osäkerheten dem emellan reduceras (Carrington, 2014). Detta är exempelvis fallet för kreditinstitut, där många aktiebolag väljer att anlita revisor för att lättare ansöka om lån (Dedman & Kausar, 2012). Orsaken beror på att i de flesta små aktiebolag, är det ofta kreditinstitutet som är de primära intressenterna (Hillman, Withers & Collins, 2009). Detta gör det viktigt för dem att presentera information som är reviderad, då det bidrar med tillförlitligt underlag som kreditinstitutet kan basera sitt beslut på (Hayes, 2005; Huq et al, 2018).

Revision gynnar således såväl aktiebolagen som dess intressenter, särskilt vad gäller relationen mellan aktiebolagen och kreditinstituten (Svanström, 2008). Detta ger motiv för aktiebolagen att reducera informationsasymmetrin genom att anlita revisor, då externa lån kan användas för att bland annat investera i verksamheten, vilket bidrar till såväl ökad lönsamhet som tillväxt (ibid). Med reviderad finansiell information underlättar det för kreditinstituten att fatta sina beslut och de hamnar följaktligen inte i underläge gentemot aktiebolaget som har mer information (Svanström, 2008). Revision minskar på så sätt risken för intressenterna att fatta felaktiga beslut. Vidare reduceras även problemet med moral hazard och adverse selection, vilket gynnar intressenterna och på så sätt även aktiebolagen (ibid).

2.4 Revision som förbättring

Teorin "Revision som förbättring" handlar om att revision förbättrar kvaliteten på de redovisade rapporterna (Wallace, 1980). Svanström (2008) menar på att revisionen kommer att reducera problemet med informationsasymmetrin mellan företag och dess intressenter. Detta görs genom att revisionen bidrar till en bättre redovisning (ibid). Revisorn har följaktligen i uppgift att förbättra redovisningen och gör detta genom att granska och rådgiva bolaget om redovisningen och verksamhet i allmänhet (Hayes, 2005). Revisorn måste dessutom ha bolagets intressenter i åtanke vid granskning och rådgiva bolaget om hur redovisningen ska ske för att tillfredsställa dem (Carrington, 2014).

Forskare inom organisationsteori menar att företag är beroende av resurser, utan dessa skulle företag inte kunna fortsätta vara verksamma (Pfeffer & Salancik, 2003). Resurser för ett företag kan i princip vara vad som helst, beroende på vilken typ av verksamhet som drivs (ibid). Enligt Carrington (2014) är revision att se som en resurs för företaget, då de bidrar med extern kompetens som i synnerhet små företag ofta saknar. Detta kan exempelvis vara kunskap kring juridiska frågor såsom skatt eller andra lagkrav, där bristfälligheter kan leda till att verksamheten måste läggas ner (ibid).

Företag besitter inte all den kompetens som krävs för att driva verksamheten helt internt, utan måste till viss grad förlita sig på externa resurser, exempelvis vad gäller finansiering, marknadsföring eller redovisning (Pfeffer & Salancik, 2003; Hillman, Withers & Collins, 2009). Inom teorin revision som förbättring, är det just revisionen som är den externa resursen som bidrar till utvecklingen (Wallace, 1980). Behovet av extern kompetens inom redovisning/revision gör sig extra tydlig i den populationen som studien avser. Detta då små aktiebolag ofta på grund av sin storlek saknar intern kompetens som återfinns i större bolag med fler anställda (Svanström, 2008).

Revisorn anses således ha en mycket viktig roll inom teorin, eftersom den, förutom att agera som informationsförmedlare mellan företaget och dess intressenter, även hjälper aktiebolagen att utvecklas genom den kompetens revisorn besitter (Carrington, 2014). Detta bland annat genom råd och upplysningar gällande företagets räkenskaper som kan leda till såväl ökad tillväxt som lönsamhet (Svanström, 2008). Denna kompetens kan i de små aktiebolagens fall vara avgörande för deras verksamhetsutveckling (ibid). Revisorn är således en viktig resurs för aktiebolagen, från vilken de kan söka hjälp ifrån vad gäller redovisning och andra frågor gällande verksamhetens fortlevnad (Svanström, 2008; Carrington, 2014).

Efter reformen 2010, har de små aktiebolagen möjlighet att välja bort revision (RiR 2017:35). Förutom att osäkerheten kring de finansiella rapporterna ökar, går företagen även miste om den kompetens som teorin menar att en revisor bidrar med (Menon & Williams, 1994; Svanström, 2008). Utifrån diskussionen som förts anses revision som en konkurrensfördel för de som väljer att anlita en revisor efter reformen. Detta skulle i studiens fall innebära en högre grad av verksamhetsutveckling för de som anlitar revisor, vilket skulle kunna bidra till högre tillväxt. Teorin är således av relevans för studien, då avsaknaden av revision i de aktiebolag som avskaffat revisorn efter reformen antas ge upphov till lägre tillväxt.

2.5 Revision som komfort

Revisions som komfort handlar om att användarna av de finansiella rapporterna ska känna sig komfortabla med redovisningen (Carrington & Catusus, 2007). De ska uppleva en viss bekvämlighet med att informationen som presenterats är korrekt och tillförlitlig (ibid). Detta resulterar följaktligen i att transaktionskostnader minskar, då man känner tillit till bolaget (Hayes, 2005).

Huvudfokus inom teorin är således att revisionen ska bidra med komfort till företagets diverse intressenter (Carrington & Catusus, 2007). Detta är viktigt för företagen, särskilt när intressenterna besitter resurser som är väsentliga för företagets fortlevnad och tillväxt (Pfeffer & Salancik, 2003). Avsaknaden av komforten kring de finansiella rapporterna kan väcka misstro hos intressenterna och på sätt äventyra relationen dem emellan, vilket kan leda till att de går miste om viktiga resurser (Hayes, 2005). Motsatsen, dvs. i de fall där företaget anlitar revisorer kan leda till bättre relationer mellan företag och dess intressenter (ibid). Det finns exempelvis studier som tyder på att företag med reviderad verksamhet erhåller investeringskapital till lägre räntor, i förhållande till de företag som inte anlitar revisor (Huq et al, 2018). Intressenterna kan på så sätt ha inflytande på ett företags beslut, då de som följer deras önskemål gynnas av det, genom fördelaktiga transaktioner (Frooman, 1999; Huq et al, 2018).

I denna studies fall, skulle det exempelvis kunna innebära att kreditinstituten känner en ökad komfortabilitet att bevilja lån till de företag med reviderad verksamhet. Detta kan innebära att de företag som anlitar revisorn har större tillit hos sina intressenter och har på så sätt större möjligheter till att ingå gynnsamma transaktioner med dessa. Detta kan i sin tur innebära ökad tillväxt. Även denna teori syftar till att redogöra för de konkurrensfördelar som revision ger upphov till (Carrington, 2014). Vid avsaknaden av dessa fördelar, uppstår det en risk för att de företag utan revisor inte har samma tillväxttakt som de som anlitar revisor.

2.6 Tidigare forskning

Revision har, som tidigare nämnts varit ett väldigt omdiskuterat ämne. Inte enbart inom landet, utan över hela Norden har liknande diskussioner förts (Niemi, Kinnunen, Ojala & Troberg, 2012; Fallan et al, 2018; Huq et al, 2021). I Sverige är det framförallt riksrevisionen som legat i framkant vad gäller revision, efter reformen 2010. De utförde 2017 en granskningsrapport, där de undersökte de bolag som omfattades av 2010 års reform om avskaffad revisionsplikt för små aktiebolag (RiR 2017:35).

Syftet med granskningen var att se ifall de intentioner som regeringen hade med reformen, att minska den administrativa bördan för små aktiebolag och på så sätt öka tillväxt och lönsamhet inom dessa bolag, hade uppfyllts (RiR 2017:35). De undersökte dessutom de konsekvenser som hade uppstått i samband med reformen och hur dessa hade hanterats av berörda myndigheter, såsom Skatteverket ekobrottsmyndigheten och bolagsverket (ibid).

I rapporten framgår det att intentionerna med reformen inte uppfyllts, utan att det motsatta tagit plats (RiR 2017:35). Tillväxten i nettoomsättningen hos dem bolag med revisor hade ökat i högre grad än vad den hade gjort för dem utan (ibid). En av förklaringarna till detta är enligt riksrevisionen (2017) att de bolag som saknar revisor, i större utsträckning medvetet redovisar ett lägre resultat för att bland annat undkomma skatt (ibid).

Riksrevisionen nämner inte explicit utifrån vilka teorier och begrepp som granskningen är baserad på (RiR 2017:35). Det går dock utifrån argumentationen som de för i rapporten, utläsa att de anser att reformen gett upphov till moral hazard. De hävdar att risken för små aktiebolagsägare att bli påkomna för diverse ekonomisk brottslighet minskat och att brottsligheten ökat till följd av detta, vilket kan förklaras av begreppet moral hazard (Carrington, 2014). Riksrevisionen kom dessutom fram till att de bolag som avskaffat revisorn efter reformen tillhörde branscher där skattefusk och ekonomisk brottslighet var vanligt förekommande (RiR 2017:35). En möjlig förklaring till detta är, enligt riksrevisionen (2017) att avsaknaden av utomstående granskning kan ge upphov till brottsligt beteende. Reformen har gjort

det lättare för företag att ägna sig åt denna typ av aktivitet, då revisorn inte längre granskar de finansiella rapporterna (ibid).

Den avskaffade revisionsplikten ger upphov till att informationsasymmetri mellan företagen och myndigheterna ökar (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35). Detta gör det enklare att driva brottslig verksamhet. Företagen är medvetna om detta och modifiera således sitt beteende genom att avskaffa revisorn och minskar på så sätt risken för att bli påkomna (Ekobrottsmyndigheten, 2016). Detta tros vara anledning till att företag inom problematiska branscher väljer att avskaffa revision i högre grad (RiR 2017:35).

En studie från Norge bekräftar riksrevisionens resultat om att företag väljer att modifiera sitt beteende i och med att risken minskar (Fallan et al, 2018). Studien hade fokus på skatteflykt inom problematiska branscher (ibid). Likt Sverige avskaffade Norge revisionsplikten för små aktiebolag. Motivet till avskaffningen var precis som i Sverige att minska de administrativa kostnaderna för de små aktiebolagen (SOU 2008:32; Fallan et al, 2018). Forskarna avsåg att undersöka huruvida företag som tillhörde de problematiska branscherna hade högre tendens att avskaffa revisorn efter Norges reform, än de företag som inte klassificerades som problematiska (Fallan et al, 2018).

Fallan et al (2018) argumenterar för att en utav de vanligaste anledningarna till att företag väljer att avskaffa revisorn är ifall de anser att fördelarna med revision inte motsvarar kostnaden. För de företag som begår brott som skatteundandragande, utgör revisorn ytterligare en risk att bli påkommen (RiR 2017:35; Fallan et al, 2018). Fördelarna med revision för dessa bolag blir således inte proportionerlig med vad det kan åtnjuta utan revisorn (Fallan et al, 2018).

Den avskaffade revisionsplikten antogs öka informationsasymmetrin mellan företagen och Norges skatteadministration, vilket skulle gynna företagen som ägnar sig åt sådan brottslig verksamhet. Detta gav upphov till författarnas hypotes om att företag inom branscher som kännetecknas av skatteundandragande skulle avskaffa revisorn i högre grad än andra branscher (Fallan et al, 2018). De kom fram till att detta var fallet (ibid). De diskuterar flera olika anledningar till detta, varav en

anledning var opportunistisk. Där företagsledningen i dessa branscher ser revision som ett hinder för skatteundandragande (ibid). De hävdar att bolag som har möjligheten att avskaffa revisorn kommer att göra det, ifall de ägnar sig åt brottslig verksamhet (Fallan et al, 2018).

Likt Sveriges fall, tyder resultaten på att en del norska företag utnyttjar den avskaffade revisionsplikten även i Norge. Företagen har, i bägge studier modifierat sitt beteende i och med att risken att bli påkommen minskat. Detta genom att avskaffa revisorn för att kunna ägna sig åt brottslig beteende, såsom att krympa resultat och skattefusk. Dessa påståenden stöds dessutom av den svenska ekobrottsmyndigheten, som påstår att andelen företag som anskaffats för brottsliga ändamål är dubbelt så hög hos de små aktiebolagen utan revisor jämfört med de med revisor. Likt riksrevisionen påstår dessutom Fallan et al (2018) att de små aktiebolagen inom problematiska branscher ändra sitt beteende efter att risken minskat. Resultaten kan således även i denna studie förklaras av den ökade informationsasymmetrin, som i sin tur lett till moral hazard. Konsekvenserna av detta gör sig enligt riksrevisionens argumentation tydlig på företagens finansiella rapporten, då de kan redovisa krympta resultat. Detta skulle i sin tur innebära att de företag som ägnar sig åt sådant beteende skulle åtnjuta en lägre tillväxt efter reformen (RiR 2017: 35).

I Finland utfördes en studie där de undersökte de faktorer företagen lade vikt vid när de anlitar revisor (Se Niemi, et al 2012). Likt ovan nämnda studier påstår Niemi et al (2012) att revisionens behov gör sig särskilt tydligt i och med att informationsasymmetrin mellan principal och agenter uppstår (RiR 2017:35; Fallan et al, 2018). När två parter har olika intressen kan en utomstående part se till att komplikationer undviks (Haley & Palepu, 2001; Niemi et al, 2012). Detta gav författarna anledning att tro, att informationsasymmetrin leder till att revisorer anlitas (Niemi, et al 2012). Niemi et al's hypotes visade sig vara korrekt, ifall det rådde informationsasymmetri mellan företaget och någon utomstående part, var det större sannolikhet att de skulle anlita revisor (Niemi et al, 2012). Ett exempel som nämns i studien är när företag är i behov av extern finansiering. I dessa lägen kan transparens vad gäller de finansiella rapporterna vara till stor hjälp, då det ökar förtroendet hos kreditgivare (Niemi, et al 2012).

I studien studerades även möjliga faktorer till varför företag väljer att avskaffa revisorn (Niemi et al, 2012). Utav dessa är att revisionen har en stor påverkan på intressenternas finansiella beslut. I synnerhet lägger kreditinstitut, såsom banker stor vikt vid revisorns uttalande när de beslutar om kreditgivning (Cassar, 2010). Detta kan vara positivt såväl som negativt för företagen (Niemi et al, 2012). I de fall revisorn inte finner några komplikationer inom företaget, gynnar revisionsberättelsen företaget. En oren revisionsberättelse skulle, däremot potentiellt leda till minskat förtroende hos intressenterna (Cassar, 2010; Niemi et al, 2012). Detta gav Niemi et al (2012) anledning att tro att de företag med tidigare orena revisionsberättelser skulle avskaffa revisorn i högre grad än de som endast hade haft rena revisionsberättelser (Niemi et al, 2012).

Niemi et al's (2012) hypotes visade sig vara korrekt. De företag med tidigare orena revisionsberättelser kännetecknades av att avskaffa revisorn i större utsträckning. Författarna ansåg att det bottnade i opportunistiska skäl. Företagen med oren revisionsberättelser tros ha svårare att få krediter och får ofta dessa till högre räntor. Företagen avskaffar enligt Niemi et al (2012) revisorn för att åtgärda dessa problem. Även i studien av Niemi et al (2012) diskuteras revisionen således i termer av informationsasymmetri, där företag antingen anlitar eller avskaffar revisorn beroende på om de vill öka eller minska informationsasymmetrin. De drar dessutom slutsatsen att småföretagarna använder informationsasymmetrin till sin egen vinning (ibid). De utnyttjar det informationsövertag de har för att bland annat åtnjuta lägre kreditkostnader (Niemi et al, 2012). Informationsasymmetrin har i dessa fall gett upphov till adverse selection, vilket innebär att parten med mer informationsövertag utnyttjar detta för sin egen vinning (Carrington, 2014).

En svensk studie som utfördes 2021, i förmån för den avskaffade revisionsplikten syftade till att undersöka ifall de företag som avskaffade revisorn efter reformen vuxit i snabbare takt i termer av antal anställda (Se Huq et al, 2021). De ville ta reda på huruvida den alternativa kostnaden att anlita revisor skedde på bekostnad av anställningstillväxten. För att göra detta studerade de perioden direkt före och direkt efter reformen (Huq et al, 2021). Studien grundar sig i begreppet alternativkostnad, vilket är en fiktiv kostnad som uppstår vid nyttjandet av alternativa resurser. I

studiens fall blir alternativkostnaden de arbetsmöjligheter som allmänheten skulle gå miste om vid återinförandet av revisionsplikten. Ifall revisionsplikten skulle återinföras skulle revisionsarvodet möjligen leda till färre arbetsmöjligheter, då det blir för dyrt för de mindre bolagen att anställa personal (Huq et al, 2021).

I den här studien presenteras ett annat perspektiv på den avskaffade revisionsplikten. Forskarna hävdar att revisionsarvodet är att se som en administrativ betungande kostnad, i synnerhet för de små aktiebolagen. De kom fram till att små aktiebolag utan revisor hade en högre anställningstillväxt jämfört med de som anlidade revisor. De drar av den anledningen slutsatsen att revisionen är att se som en tillväxtbarriär för små aktiebolag. Dessa antaganden är i linje med regeringens initiala påstående om att den avskaffade revisionsplikt skulle leda till ökad tillväxt hos små aktiebolag (SOU 2008:32).

2.6.1 Tillvägagångssätt i tidigare studier

I alla de tidigare studier som presenterats har de använt sig av liknande analysmodeller. Trots att studierna inte alltid haft samma syfte, återfinns liknande aspekter i samtliga studier. Alla fyra studier som presenterats använder sig exempelvis av regressionsmodeller för att utföra deras analyser. Två av de studier som presenteras är dock av särskild relevans när det kommer till deras tillvägagångssätt. Detta då de studerar samma forskningsfråga som denna studie. Dessa är riksrevisionens granskningsrapport, samt Huq et al's (2021) studie på anställningstillväxt.(Se RiR 2017:35; Huq et al, 2021). Bägge studier använder sig även av samma analysmodell, difference-in-difference analys (DID). Modellen tillämpas dock annorlunda i respektive studie.

Riksrevisionen använder DID, i kombination med matchning när de utförde sin granskningsrapport (RiR 2017:35). Med hjälp av matchningsmodellen matchades de olika företagen inom populationen med varandra på flera olika variabler, bland annat nettoomsättningen, antalet anställda och räntabilitet. På så sätt matchades de företag som valt bort revisor med ett företag med liknande tillväxtmönster men med

revisor. Matchningen utförs för att få två jämförbara grupper, där skillnaden mellan grupperna utesluts till ifall de anlitar revisorn eller inte (RiR 2017:35).

När relevanta jämförelse grupper identifierades med hjälp av matchningen utfördes en DID analys på dessa grupper. DID analyser är vanligt förekommande vid reformundersökningar. Modellen syftar till att undersöka utvecklingen av den beroende variabeln i en grupp som påverkats av reformen för att, sedan kontrastera detta med utvecklingen i en försöksgrupp som inte påverkats av reformen. Vid riksrevisionens granskningsrapport jämförs små aktiebolag som avskaffat revisorn med de små aktiebolagen som valt att ha kvar revisorn trots reformen (RiR 2017:35).

Huq et al (2021) tillämpade också en DID analys, dock utan matchning. De använde sig däremot av en annan urvalsmetod vid datainsamlingen för undersökningen. De kritiserade riksrevisionens urvalsmetod som vid sin undersökning jämfört icke revisionspliktiga företag med och utan revisor. Huq et al (2021) menar, att riksrevisionens resultat kan beror på att de som väljer att frivilligt behålla revisorn gör det på grund av att de har högre tillväxt ambitioner. De citerar ett flertal studier som tyder på att ett utav de vanligaste skälen till att små aktiebolag väljer att anlita revisor är att de har tillväxtambitioner och på så sätt antas behöva anlita revisor inom snar framtid (Huq et al, 2021).

Huq et al (2021) baserar istället sitt urval på andra grunder. Behandlingsgruppen består av alla företag som inte omfattas av revisionsplikt, medan kontrollgruppen består av företag med färre än fem anställda som dessutom omfattas av revisionsplikt. Motivationen till att endast ha med de företag med färre än fem anställda i kontrollgruppen är att, de vill ha en jämförelsegrupp så lik behandlingsgruppen som möjligt. Detta, då företag med fler anställda sannolikt hade haft högre tillväxt ambitioner, vilket skulle förvränga resultatet. Ytterligare en skillnad från riksrevisionens granskningsrapport är att Huq et al (2021) enbart studerade perioden direkt innan och efter reformens inträdande medan, riksrevisionen studerade perioden 2007-2015. Trots att de använde sig av samma modell resulterade det i motsatta resultat (RiR 2017:35; Huq et al, 2021).

Huq et al (2021) kom fram till att de bolag som avskaffade revisorn hade en högre tillväxttakt gällande antal anställda (ibid). Undersökningen visade att anställningstillväxten ökade med 0,59% för de företag utan revisorer, vilket motsvarar ungefär 2 770 arbetstillfällen. De konstaterade utifrån resultatet att revisionsplikt för små aktiebolag är att betrakta som en tillväxtbarriär. Detta är raka motsatsen till riksrevisionens granskningsrapport, där de utifrån sina resultat argumenterar för att den avskaffade revisionsplikten lett till minskad samhällsekonomisk tillväxt (RiR 2017:35).

Skillnaden i resultaten kan ha sin grund dels i att de olika studierna använder sig av olika urvalsmetoder, men även att de studerar olika perioder. Riksrevisionen studerar en längre period, från 2007 till 2015, medan Huq et al (2021) endast studerar åren 2009-2011. I och med att regeringen inte hade avsikten att tillväxten skulle ändras på ett år, utan att reformen skulle bidra till en mer långsiktig tillväxt (SOU 2008:32), är det mer rimligt att undersöka tillväxten under en längre period. Detta då, utvecklingen kan ha sett annorlunda ut under hela perioden, vilket riksrevisionens resultat tyder på.

Regeringen avsåg dessutom att tillväxttakten för dem små aktiebolag skulle öka till följd av att de avskaffar revisorn, på grund av bland annat minskade administrationskostnader. Inte som Huq et al (2021) argumenterar för, att själva valet att kunna avskaffa revisorn leder till ökad tillväxt. Det är således inte passande att dela upp populationen på samma sätt som Huq et al (2021). Istället bör populationen delas upp så som riksrevisionen gjort, där de små aktiebolagen med revisor jämförs med dem utan revisor.

Huq et al's (2021) uppdelning är dock relevant i och med att den tar hänsyn till tillväxtambitioner inom företagen. Den utvärderar däremot inte intentionen regeringen hade med den reformen, att de små aktiebolagen utan revisor skulle åtnjuta högre tillväxt än de utan. För att detta ska kunna göras bör de små aktiebolagen jämföras med varandra. Det är således inte rimligt att urvalet delas upp på detta sätt i den här studien, då det skulle leda till en jämförelse mellan små aktiebolag och bolag som inte omfattas av reformen. Vidare går det till viss grad att kontrollera för tillväxtambitioner genom att matcha liknande företag med varandra,

vilket är det riksrevisionen gjort (RiR 2017:35). Huq et al's (2021) urvalsmetod anses av dessa anledningar inte förenlig med regeringens intentioner för reformen. Vidare är den inte förenlig med denna studies syfte som avser att undersöka skillnaderna som återfinns inom de små aktiebolagen.

I tabell 1 nedan sammanfattas de tidigare studierna som är av relevans för den här studien. I tabellen går det att utläsa vilka teorier och variabler som studierna utgår från, samt hur det går tillväga för att uppnå resultaten. Vidare framgår det i tabellen, den framtida forskning som författarna för studierna föreslår.

(Tabell 1) Sammanfattning av tidigare forskning

	Teorier	Metoder	Beroende variabel	Oberoende variabel	Kontrollvariabler	Avgränsningar	Resultat	Framtida forskning
Riksrevisionen (2017)		Matchning samt difference in difference	Nettoomsättning, antalet anställda, balansomslutning	Tidsperiod och ifall bolagen använder sig av revisor eller inte	Rörelsemarginal, Räntabilitet, Övriga externa kostnader	Undersökningen är avgränsad till endast aktiva aktiebolag som startade innan reformen	Lägre tillväxttakt för bolag som valt bort revision	
Huq, A. & F. Hartwig, & N. Rudholm. (2018)		Difference in difference estimator	Antal anställda	Tidsperiod och ifall bolagen använder sig av revisor eller inte	Totala tillgångar, Totala försäljningar	Endast bolag som når kriterierna för frivillig revision. Kontrollgruppen består av företag med mindre än 5 anställda som har frivillig revision	Ökning av antalet anställda för bolag som avskaffat revisor	Undersöka kostnader för revision hos olika industrier
Niemi, L., Kinnunen, J., Ojala, H. & Trobery, P. (2012)	Agenteori och Informationsasymmetri	Kvantitativ forskningsdesign och multipel regression	Icke obligatorisk revision	Nettoomsättning, bankfinansiering, ägarorienterat, kvaliteökning, revisorkontroll, ägarkunskap, outsourcing, skattehjälp, Konkursprediktion,		Små företag	Företagen avskaffar revisorn i större grad ifall det finns en tidigare ören revisionsberättelse	
Fallan, E., Antonsen, S., Fallan, L. & Olsen, T.E. (2018)	Informationsasymmetri	Kvantitativ korrelationsdesign	Ifall aktiebolagen använder sig av revisor eller inte	Är i en bransch med hög brottslighet, Extern redovisningskonsult, dotterföretag, Utländskt moderbolag, Registreringsdatum, ålder	Storlek på företaget	Endast företag med en e-post samt under 10 anställda var inkluderade i studien. Företag som arbetade inom redovising samt revision togs bort från urvalet	Företag i problematiska branscher avskaffar revisorn i större grad än andra branscher	

2.7 Teoretisk sammankoppling

Det föreligger naturligt informationsasymmetri mellan företag och dess intressenter, då företagsägarna är mer insatta i verksamheten (Healy & Palepu, 2001; Carrington, 2014). Tidigare studier tyder dock på att informationsasymmetrin ökar i och med att revisionsplikten avskaffas (RiR 2017:35; Fallan et al, 2018). Vidare finns det stöd för att företagen utan revisor utnyttjar den ökade informationsasymmetrin för sin egen

vinning efter att revisionsplikten avskaffas (Niemi et al, 2012; RiR 2017:35; Fallan et al, 2018). Den ökade informationsasymmetrin tros bland annat ha lett till ökad ekonomisk brottslighet (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35).

Ekobrottsmyndigheten (2016) påstår exempelvis att brottsligheten inom de företag utan revisor är högre, jämfört med de med revisor efter reformen.

Informationsasymmetrin antas dessutom ha gett upphov till problem som moral hazard och adverse selection (RiR 2017:35). Detta då den avskaffade revisionsplikten reducerar risken att bli påkommen för ekonomisk brottslighet, vilket i sin tur gjort det möjligt för de små aktiebolagen att modifiera sitt beteende efter reformen (RiR 2017:35; Fallan et al, 2018). Brottsligheten sker bland annat genom att en del transaktioner inte bokförs (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35). Detta antas återspeglas på företagets nettoomsättning, vilket i sin tur skulle innebära lägre tillväxt för de som ägnar sig åt den typen av brottslighet (RiR 2017:35).

Genom att anlita en revisor reduceras risken för informationsasymmetri, då revisorn granskar räkenskaperna och ser till att det inte föreligger väsentliga felaktigheter (Svanström, 2008). Teorin, revisions som förbättring menar dessutom på att räkenskaperna som presenteras förbättras i och med att de granskas av en revisor (Wallace, 1980). Granskningen gör det svårare för företagen att utnyttja informationsasymmetrin, och reducerar således förekomsten av adverse selection (Svanström, 2008). I och med att revisorn har anmälningsskyldighet vid misstankar om brott kommer risken öka för de företag som anlitar revisor gentemot de företag som inte gör det. Vidare menar Carrington (2014) att den reducerade informationsasymmetrin innebär att problemen med moral hazard minskar. Detta, då det inte finns utrymme att i samma grad utnyttja informationsövertaget gentemot intressenterna.

Förutom att revidera verksamheten bidrar revisorn dessutom med kompetens som ofta inte finns inom de mindre företagen (Svanström, 2008; Carrington, 2014). Revisorerna har stor insyn i företaget de reviderar och agerar i många fall som konsulter genom att bidra med kunskap som vägleder företaget (ibid).

Detta leder i många fall till verksamhetsutveckling (Svanström, 2008). Vidare ger det en slags legitimitet hos intressenterna om att verksamheten drivs enligt aktuella regelverk och minskar således risken hos dessa intressenter (Özcelik, 2015).

Revisionen inom företagen gör följaktligen intressenterna komfortabla med att informationen som presenterats av företaget stämmer (Carrington & Catusus, 2007). Detta har sina fördelar bland annat vad gäller investeringsbehov, där företag med revisor hade högre skuldsättningsgrad till lägre räntor (Huq et al, 2018). Möjligheten att lättare få tillgång till investeringskapital kan förväntas leda till större grad av verksamhetsutveckling. Detta skulle innebära att de företag som anlitar revisorn efter reformen åtnjuter högre tillväxt än de som valt att inte göra det. Dessa faktorer ger upphov till hypotesen:

H1: De små aktiebolag som anlitar revisor kommer att ha högre tillväxt i termer av nettoomsättning i förhållande till de som inte gör det efter reformens implementering.

Utifrån diskussionen som förts i teoriavsnittet kan slutsatsen dras att många företag som väljer att avskaffa revisorn gör det av opportunistiska skäl, bland annat för att undslippa rena revisionsberättelser och för att redovisa lägre resultat (Niemi et al 2012; RiR 2017:35; Fallan et al, 2018). Många av dem som väljer att inte revidera sin verksamhet tillhör dessutom branscher som kännetecknas av högre ekonomisk brottslighet (RiR 2017:35; Fallan et al, 2018). Förutom att detta kan tänkas ha en effekt på företagets nettoomsättning, kan det även ha en verkan på anställningstillväxten (RiR 2017:35).

Den ökade informationsasymmetrin mellan företag och myndigheter har lett till förändrat ekonomiskt beteende hos en del företag (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35). Likt undanhållandet av finansiell information gällande nettoomsättningen kan företagarna dölja information avseende personalen i verksamheten. Detta hade kunnat ske genom förekomsten av svartarbete i de små aktiebolagen. Enligt regeringen fanns det risk för att skattefel kopplat till svartarbete skulle öka till följd av den avskaffade revisionsplikten (SOU 2008:32).

Revisorn antas förutom att lösa dessa problem, dessutom bidra med kompetens och expertis som lägger grund för de små företagens verksamhetsutveckling.

(Wallace, 1980; Hayes, 2005; Carrington & Catusus, 2007; Svanström, 2008; Carrington, 2014). Expanderar verksamheten krävs det ofta mer personal för att tillgodose efterfrågan (Ioan, 2014). Detta innebär att företag som växer enligt andra tillväxtfaktorer tenderar att även ha en högre anställningstillväxt (ibid).

Sannolikheten för ökad ekonomisk brottslighet hos de företag som avskaffat revisorn, i kombination med att revisorn antas bidra till verksamhetsutveckling, ger belägg att anta att de företag som anlitar revisor kommer att präglas av högre anställningstillväxt. Dessa faktorer ger upphov till studiens andra hypotes:

H2: De små aktiebolag som anlitar revisor kommer att ha högre tillväxt i termer av antal anställda i förhållande till de som inte gör det efter reformens implementering.

Både tillväxten av nettoomsättningen och antalet anställda antas följaktligen påverkas av den avskaffade revisionsplikten för små aktiebolag. Där de små aktiebolag som avskaffat revisorn efter reformen förmodas erhålla lägre tillväxt, i förhållande till de som anlitar revisor. Dessa antaganden grundar sig i såväl tidigare studier som teorier på ämnet (Wallace, 1980; Svanström, 2008; Carrington & Catusus, 2007; Carrington, 2014; RiR 2017:35). Där forskare menar att revisorn förutom att granska företaget, för att se till att det inte råder några felaktigheter, även bidrar till verksamhetsutveckling genom den kompetens och erfarenhet denna besitter (Svanström, 2008; Carrington, 2014; RiR 2017:35).

3. Metod

I studiens metodavsnitt redogörs det för undersökningsdesign och undersökningsmetoden som tillämpats i arbetet. Därefter beskrivs studiens population och urval. Vidare presenteras de variabler som undersökningen bygger på. Därpå presenteras den statistiska metoden som analysen sker utifrån. Avslutningsvis förs en diskussion kring studiens kredibilitet och metodkritik.

3.1 Undersökningsdesign

Studien har antagit en deduktiv ansats, vilket innebär att tidigare teori och forskning kring ämnet lagt grunden för hypoteserna som härletts (Bryman & Bell, 2017). I det tidigare kapitlet presenterades olika teorier som förklarar kopplingen mellan revisionen och tillväxt. Motivationen för den här typen av vetenskaplig ansats är att det finns ett flertal teorier på området som ämnar sig åt att öka förståelse kring sambanden mellan revision och utvecklingen. Det finns dessutom ett flertal tidigare studier som undersöker liknande teman, vilket gör det möjligt att utforma hypoteser utifrån dessa (Niemi et al, 2012; RiR 2017:35; Fallan et al, 2018; Huq et al, 2021). För att undvika subjektivitet har studier och teorier från objektiva forskare och myndigheter tillämpats som grund för studien. Detta kommer förhoppningsvis att minska risken för subjektivitet då resultat från olika spektrum presenteras (Bryman & Bell, 2017).

3.2 Undersökningsmetod

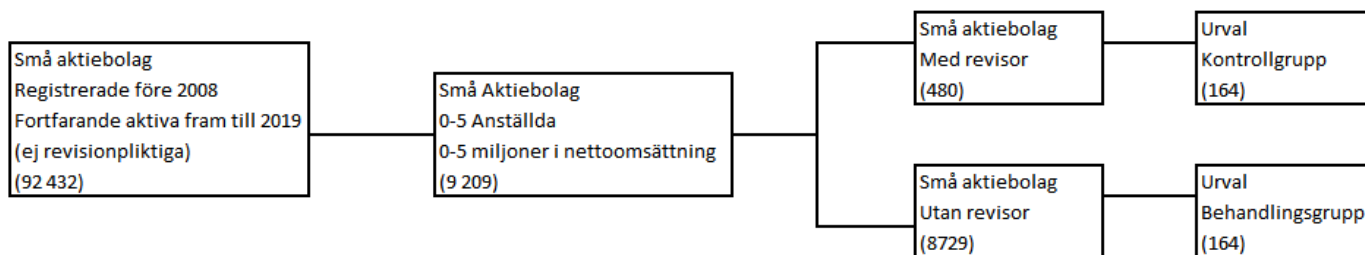
Syftet med studien är att undersöka ifall det föreligger skillnader hos icke revisionspliktiga företags tillväxt, beroende på ifall det anlitar revisor eller inte. För att på bästa sätt uppfylla syftet med studien tillämpas en kvantitativ forskningsmetod. Motiveringen för valet av denna metod är att den anses lämplig vid undersökningen av signifikanta skillnader och samband, vilket gör den ändamålsenlig för den här studien (Bryman & Bell, 2017). Vid dessa typer av studier krävs det dessutom en stor mängd data för att resultatet ska kunna generaliseras över populationen

(Bryman & Bell, 2017). Detta, samt att tidigare studier kring ämnet tillämpat den kvantitativa metoden, motiverar valet för den här forskningsmetoden (Niemi et al, 2016; RiR 2017:35; Huq et al, 2021).

3.3 Population

Populationen i studien filtreras genom ett filtrerings verktygen som databasen "Retriever Business" erbjuder. Där kommer alla svenska företag att filtreras, för att uppnå den avsedda populationen. Populationen i studien utgörs av så kallade små aktiebolag, vilka definieras av aktiebolagslagen (SFS 2005:551). Vidare har populationen avgränsats till att enbart innefatta de aktiebolag som registrerats före år 2008 och omfattades av frivillig revision år 2011 och dessutom fortfarande varit aktiva i december 2019. Dessa avgränsningar resulterar i en population på 92 432 aktiebolag. Avgränsningen innebär att analysen baseras på överlevande företag, de företag som startats under undersökningsperioden har inte tagits hänsyn till. Vidare exkluderas de företag med fler än 5 anställda och högre än 5 miljoner i nettoomsättning från studien, med motiveringen att öka jämförbarheten mellan grupperna. Utifrån dessa filtreringen i Retriever Business består populationen av 9209 icke revisionspliktiga aktiebolag. Där 480 av dessa bolag anlitar revisor medan 8729 bolag inte har anlitat revisor.

Därefter delas populationen upp på två grupper, en kontrollgrupp och en behandlingsgrupp. De små aktiebolag utan revisor utgör behandlingsgruppen, då dessa bolag påverkats av reformen i och med att de avskaffat revisor. De små aktiebolagen med revisor utgör kontrollgruppen, då dessa bolag trots möjlighet, valt att inte utnyttja revisions befrielsen. De agerar således som att reformen inte tagit plats och har på så sätt inte påverkats på samma sätt som behandlingsgruppen. Nedan i figur 1 sammanfattas urvalsprocessen.

(Figur 1) Urvalsprocess

3.4 Urval

Utifrån den totala populationen kommer detta arbete att utgå från a-priori urvalsstorlek för att beräkna hur många aktiebolag som ska ingå i varje undersökningsgrupp. Detta genomförs genom att använda verktyget G*Power, vilket är ett vanligt program som används för att ta reda på urvalsstorleken (Beck, Travis 2013). För att använda programmet behöver man fylla i 4 olika fält som består av effektstorlek, alpha nivå, fördelningsförhållande och powernivå.

Studien använder en effektnivå på 0,4. Detta utifrån data som tagits ut på hela populationen som sedan använts för att beräkna fram en effektstorlek utifrån genomsnittsvärden och standardavvikelsen för bägge grupper. Därefter valdes en alpha nivå på 0,05 som innebär att det finns en 5% chans för typ I fel som innebär att man förkastar nollhypotesen när det inte finns någon statistiskt effekt (Beck & Travis, 2013). Alpha nivån på 0,05 är en vanlig förekommande praxis för vetenskapliga studier (Beck & Travis, 2013; Bryman & Bell, 2017). För fördelningsförhållandet användes förhållandet 1:1 vilket innebär att det kommer att undersökas lika många företag i båda grupperna. Därefter valdes en powernivå på 0,95 vilket innebär att det finns en 5% chans för att påträffas av typ II fel, som innebär att man inte skulle förkasta en nollhypotes när det fanns statistiska effekter. Utifrån dessa premisser behövdes det enligt a-priori, ett urval på totalt 328 företag varav 164 anlitar revisor och 164 inte anlitar revisor.

Utifrån detta genomförs två slumpmässiga urval på dem 9209 aktiebolagen. Ett urval på de 480 företag anlitar revisor och ett annat urval på de 8729 företag som inte

anlitar revisor. SLUMP verktyget i Excel används för att ta fram 164 små aktiebolag som anlitar revisor och 164 små aktiebolag som inte anlitar revisor. Analysen bygger således på 328 slumpmässigt utvalda små aktiebolag.

3.5 Data

Datan utgörs av primärdata från företagens offentliga årsredovisningar. Informationen som samlas in från årsredovisningarna består av revisions status, antalet anställda, nettoomsättning, totala tillgångar, bransch och registreringsdatum. För att ta del av dessa årsredovisningar används som tidigare nämnt databasen "Retriever Business". Databasen innehåller information från årsredovisningar gällande alla de svenskregistrerade aktiebolagen och innehåller således all den data som är nödvändig för att utföra analysen.

Företagens årsredovisningar är offentliga handlingar, det blir därav både tidseffektivt och kostnadseffektivt att utgå från dessa vid empiriinsamlingen. Genom att utgå från företagens offentliga årsredovisningar förstärks dessutom studiens reliabilitet, då en upprepad mätning på urvalet hade gett samma resultat (Bryman & Bell, 2017). Nyckeltalen som hämtats från databasen avser studiens undersökningsperiod, åren 2008-2019. Detta för att analysera hur tillväxten utvecklats under en längre period. År 2010 exkluderas från studien eftersom det var året som lagändringen infördes. Detta medför att en del företag både haft och avskaffat revisorn under året, vilket kan ge missvisande resultat. Vidare exkluderas år 2020 och 2021 från studien med anledning av att corona pandemin kan ha påverkat tillväxten hos aktiebolagen (KPMG, u.å.). Dessa två år kan på så sätt haft en påverkan på företagens finansiella ställning, vilket kan medföra att företag som anlitat revisor, tvingats avskaffa sig denne på grund av kostnadsbesparingar (KPMG, u.å.).

Det föreligger dessvärre en risk vid insamlingen av företagens finansiella information, då detta är något som företagen själva producerar. Som tidigare nämnt finns det risk för att företagsledningen manipulerar finansiell information av opportunistiska skäl, vilket försämrar kvaliteten på dessa (Watts & Zimmerman,

1978; Carrington, 2014). För en av grupperna som undersöks, de som anlitat revisor, minimeras denna risk då informationen granskats av revisorn. Det kan däremot bli ett problem för den andra undersökningsgruppen, då dess finansiella information inte är reviderad av en revisor (RiR 2017:35). Bägge grupperna är dock bundna av lagen att redovisa korrekt information vilket, förhoppningsvis reducerar risken för att detta ska påverka studiens resultat (SFS 1995:1554; SFS 1999:1078).

3.6 Studiens variabler

För att genomförandet av undersökningen ska ge ett pålitligt resultat krävs det att diverse variabler inkluderas. Studien är baserad på beroende, oberoende och kontrollvariabler. Studiens samtliga variabler presenteras nedan i tabell 2.

Den beroende variabeln utgörs av företagets tillväxt, som operationaliseras till tillväxten av nettoomsättningen och antalet anställda. Det som antas påverka de beroende variablerna är den avskaffade revisionsplikten för små aktiebolag.

Reformen delar upp de små aktiebolagen på två olika sätt. Den första uppdelningen är huruvida observationen är tagen innan eller efter reformen. Detta utgör den första oberoende variabeln, som benämns "period". Den här variabeln är binär och kan således endast anta ett av två möjliga värden, 0 eller 1.

Den andra uppdelningen av de små aktiebolagen som reformen ger upphov till är huruvida bolaget i fråga behållit eller avskaffat revisorn. Detta ger upphov till studiens andra oberoende variabel, som benämns "behandling". Behandling ger en indikation kring ifall företaget "behandlats" eller inte, dvs ifall den avskaffat revisorn eller inte. Även denna variabel är binär och kan således endast anta ett av två möjliga värden, 0 eller 1. Studiens sista beroende variabeln är en interaktionsvariabel mellan perioden och behandlingen. Denna variabel multiplicerar variablerna "period" och "behandling" med varandra för att separera bolagen beroende på vilken grupp, samt vilken period observationen är tagen ifrån. Även denna variabel är binär och kan således endast anta ett av två möjliga värden, 0 eller 1.

Slutligen tar studien även hänsyn till andra faktorer som kan tänkas ha haft en effekt på de små aktiebolagens tillväxt. Detta genom att inkludera diverse kontrollvariabler. Dessa utgörs av branschtillhörighet, som ger en indikation kring huruvida företaget tillhör en problematisk bransch, med ökad sannolikhet för ekonomisk brottslighet. Ålder, som ger en indikation på hur gammalt företaget är. Den sista kontrollvariabeln är tillgångar som ger indikation på hur stort företaget är

(Tabell 2) Studiens variabler

Variabler	Typ av variabel	Mätvärde
Nettoomsättning	Beroende variabel	Kontinuerlig
Antal anställda	Beroende variabel	Diskret
Period	Oberoende variabel	Binär
Behandling	Oberoende variabel	Binär
Interaktionsvariabel	Oberoende variabel	Binär
Branschtillhörighet	Kontroll variabel	Binär
Ålder	Kontroll variabel	Diskret
Tillgångar	Kontroll variabel	Kontinuerlig

3.6.1 Beroende variabler

3.6.1.1 Nettoomsättning

Den beroende variabeln som studeras i studien är tillväxt. Variabeln visar hur ett företag utvecklas utifrån olika mått, från en period till en annan (Carlsson, 2014). Genom att studera tillväxten i ett företag ger det indikationer på hur företaget i fråga har utvecklats under en viss period (ibid). Företag strävar av den anledningen till att uppnå en högre tillväxt, för att ständigt förbättra sin verksamhet (Carlsson, 2014).

Det finns flera mått för att mäta tillväxten i ett företag, varav ett är nettoomsättning (RiR 2017:35; Huq et al, 2021). Detta är ett utav de måtten som används i den här studien för att undersöka tillväxten. Nettoomsättning innebär de försäljningsintäkter, exklusive skatt, moms och rabatter som tillkommer företaget (RiR 2017:35). Genom att studera nettoomsättningen från en period till en annan kan man få en indikation på hur stor tillväxt ett företag haft under perioden (Hillier, Ross & Westerfield, 2016; RiR 2017:35). Nettoomsättning är dessutom ett utav de kriterier som aktiebolagslagen ställer för att identifiera storleken på ett företag (SFS 2005:551). Detta tyder på att lagstiftaren sett tillväxten av nettoomsättningen som en indikation på att ett företag växer.

3.6.1.2 Antal anställda

Ett annat vanligt mått vid undersökningen av tillväxten i ett företag är antal anställda (Carlsson, 2014). Likt nettoomsättning används antalet anställda inom ett aktiebolag som en klassificering av företagets storlek (SFS 2005:551). Genom att studera antalet anställda inom ett företag ger det en indikation på hur tillväxten sett ut, då man oftast anställer fler personer ju mer lönsam verksamheten är (Carlsson, 2014). Även detta mått används av den anledning som beroende variabel i studien.

Bägge måtten som presenterats för att mäta tillväxten anses relevanta för den här studien. Detta med anledningarna av det som diskuterats ovan och dessutom, då andra studier använt dem för att utvärdera resultat av den avskaffade revisionsplikten (RiR 2017:35; Huq et al, 2021).

3.6.2 Oberoende variabler

3.6.2.1 Period

För att analysen ska genomföras krävs information kring vilket period som datan är hämtad från. En del av den data som analyseras är tagen innan reformen tagit plats, i studiens fall åren 2008 och 2009. Resterande del av datan tas efter det att lagändringen implementerats, dvs åren 2011-2019 i studiens fall. Det är av ytterst vikt att man skiljer på perioden innan och efter reformen, i och med att studien ämnar

att undersöka skillnaden mellan dessa perioder. Det är således bland annat vilken period som kan tänkas påverka utvecklingen av tillväxten. Det har, av den anledning ställts upp en oberoende variabel för att skilja på dessa. Variabeln benämns "period" och är en binär variabel, där den data som tas före reformen (2008-2009) kodas till 0, medan den som tas efter (2011-2019) kodas till 1.

3.6.2.2 Behandling

Precis som det är viktigt att skilja på perioden före och efter reformen är det minst lika viktigt att skilja på studiens behandlingsgrupp och kontrollgrupp. Studien avser att undersöka skillnaderna i tillväxt mellan de som anlitat revisor och de som inte gjort det efter reformen. Där de som avskaffat revisorn efter reformen utgör behandlingsgruppen medan de som anlitat revisorn under hela perioden utgör kontrollgruppen. Det tillämpas av den anledningen ytterligare en oberoende variabel, denna gång för att skilja mellan behandlingsgruppen och kontrollgruppen. Även denna variabel är binär, där de som tillhör behandlingsgruppen kodas till 1 och de som tillhör kontrollgruppen kodas till 0.

3.6.2.3 Interaktionsvariabeln

Interaktionsvariabeln är en viktig del av modellen. Den här variabeln ger en indikation på hur mycket det genomsnittliga resultatet förändrats i behandlingsgruppen efter reformen, jämfört med hur det hade sett ut ifall reformen inte tagit plats. Variabeln är således av högsta intresse då den ger indikation kring effekten av reformen, på tillväxten, hos de företag som avskaffat revisorn (Abadie, 2005; Lee, 2016; Huq et al, 2021).

De två oberoende variablerna "Period" och "Behandling" multipliceras med varandra, vilket resulterar i en separation på bolagen beroende på vilken grupp de tillhör samt, ifall observationen är tagen före eller efter reformen.

3.6.2 Kontrollvariabler

Utöver revision, kan andra faktorer tänkas ha en effekt på tillväxten i de små aktiebolagen. Analysen kommer av den anledningen ta hänsyn till diverse faktorer, i form av kontrollvariabler. Uteslutar man kontrollvariabler kan det ge en missvisande bild då, det kan ge upphov till ett spuriöst samband (Bryman & Bell, 2011). Ett spuriöst samband innebär att två variabler tycks ha ett samband mellan varandra, trots att det uppmätta sambandet egentligen beror på en tredje variabel (ibid). Genom att inkludera kontrollvariabler ökar således förklaringsgraden, i och med att risken för spuriösa samband minskar (Bryman & Bell, 2011). Kontrollvariablerna i studien kommer att utgå från faktorer som kan tänkas ha en effekt på tillväxt och är på så sätt relevanta för studien.

Analysen kommer först att utföras utan några kontrollvariabler för att se vad resultatet blir. Därefter tillsätts en variabel, för att se hur resultatet påverkas när andra faktorer tas hänsyn till. Förekommer det drastiska ändringar, efter det att kontrollvariabeln lagts till, innebär det att den haft en effekt på tillväxten, utöver reformen. Processen upprepas tills det att alla kontrollvariabler individuellt tagits hänsyn till. Till sist utförs en analys där alla kontrollvariabler inkluderas.

3.6.2.1 Branschtillhörighet

Den första kontrollvariabeln är branschtillhörighet. Det har tidigare förts diskussioner, både i Sverige och andra delar av Norden, kring att vissa branscher kännetecknas av högre grad ekonomisk brottslighet än andra branscher (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35; Fallan et al 2018). Studier tyder på att en del branscher agerat opportunistisk efter det att revisionsplikten avskaffats då riskfyllda branscher valt bort revisorn i större utsträckning än andra branscher (RiR 2017:35; Fallan et al, 2018). Den avskaffade revisionsplikten har lett till mindre risk att bli påkommen för diverse ekonomisk brottslighet vilket, tros vara anledningen till att så många företag inom dessa branscher avskaffat revision (ibid). Småföretagare kan utnyttja den låga risken bland annat genom att krympa sina resultat för att på så sätt betala mindre skatt (RiR 2017:35, Fallan et al, 2018).

Det krympta resultatet kan naturligtvis ha en effekt på tillväxten i företagen, vilket gör det viktigt att kontrollera för i analysen. För att ta hänsyn till branschtillhörighet kommer urvalet således att delas upp, utifrån om det tillhör en av de problematiska branscherna eller inte. De branscher som anses problematiska är så kallade kontantintensiva branscher, vilka utgörs av hårvård, skönhetsvård, restaurang och taxiverksamhet (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35). Uppdelningen görs genom en binär variabel, där de företag som inte tillhör de problematiska branscher kodas till 0, medan de som tillhör någon utav de problematiska branscherna kodas till 1.

3.6.2.2 Ålder

Ålder på företaget kommer även att tas hänsyn till och ageras således som en kontrollvariabel vid utförandet av analysen. Motivationen kring valet av denna kontrollvariabel grundar sig i att studier tyder på att äldre företag tycks åtnjuta lägre tillväxt än nyetablerade företag (Navaretti, Castellani & Pieri, 2014). Det går dessutom att argumentera för att äldre företag har varit etablerade på marknaden under en längre tid. Det kan under denna tiden tagit del av mer erfarenhet och mer kunskap än yngre företag (ibid). Detta skulle kunna innebära högre tillväxt för de äldre bolagen (Navaretti, Castellani & Pieri, 2014). Ålder skulle på så sätt kunna agera som en förklaringsvariabel till varför en del företag har högre eller lägre tillväxt än andra, utöver valet att anlita revisor. Ålder på företaget kommer av dessa anledningen att tas hänsyn till i analysen. Detta görs genom att inkludera företagets ålder, som mäts i antal fyllda år, från det år företaget registrerats.

3.6.2.3 Storlek

Tillsist kommer även storleken på företaget att tas hänsyn till vid utförandet av analysen. Storleken på ett företag har många gånger argumenteras för att ha en påverkan på tillväxten (Samuels, 1965; Singh & Whittington, 1975; Audretsch, Klomp & Santarelli, 2004; Calvo, 2006; Daunfeldt & Elert, 2013). Forskare är dock oense kring vilken påverkan den har på företagen, där en del forskare argumenterar för att mindre bolag kännetecknas av högre tillväxt, medan andra tvärtom, hävdar att större

företag åtnjuter högre tillväxt (ibid). Forskarna är dock överens om att storleken har en effekt på tillväxten inom företaget.

Det finns flera olika mått för att mäta storleken på ett företag, varav nettoomsättning och antal anställda är två av dem (SFS 2005:55; Huq et al, 2021). För att undvika multikollinearitet mellan de oberoende variablerna har dessa inte använts som kontrollvariabler. I och med att de beroende variablerna utgår från dess mått, anses de inte vara lämpliga att ha med dem som kontrollvariabler. Istället används "totala tillgångar" som kontrollvariabel. Motiven till valet baseras på att de används i ett flertal andra studier för att avgöra företagsstorlek (Blackwell, Noland & Winters, 1998; Ojala, Collis & Kinnunen, 2016; Huq et al, 2021).

3.7 Difference-in-difference analys

I studien tillämpas den kvantitativa regressionsmodellen Difference-in-difference (DID). Det är en väletablerad modell som har använts i ett flertal studier och är särskilt passande vid estimationer av orsakssamband (Abadie, 2005; RiR 2017:35; Huq et al, 2021). Modellen används i de tillfällen där det skett någon form av ingripande där en grupp utsätts för en förändring (behandlingsgrupp) medan en annan liknande grupp inte utsätts för samma förändring (kontrollgrupp) (Abadie, 2005). Analysmodellen syftar till att jämföra behandlingsgruppen med kontrollgruppen för att, på så sätt analysera skillnaderna mellan grupperna (ibid). Analysen utförs i flera steg där först skillnaderna inom vardera grupp före och efter förändringen mäts. Skillnaderna inom grupperna jämförs därefter mot varandra. Detta resulterar i att skillnaderna som uppstått till följd av förändringen isoleras och ger således möjligheten till forskare att utvärdera effekten av diverse förändringar, i studiens fall, den avskaffade revisionsplikten för små aktiebolag (Abadie, 2005).

Modellen anses tillämplig i de studier som avser att undersöka effekterna av någon slags reform eller intervention (Lee, 2016). Modellen har av den anledningen använts såväl i studier på revisions ämnet som andra ekonomiska studier, se exempelvis (Card & Krueger 1992; Mayer, Viscusi & Durbin, 1995; RiR 2017:35; Huq et al, 2021). För den här studien är den statliga interventionen den avskaffade

revisionsplikten. Reformen omfattar alla små aktiebolag, men det råder dock en uppdelning inom populationen. Efter lagändringen hade de små aktiebolagen möjligheten att fortfarande anlita revisor, trots att de inte längre omfattas av revisionsplikt (SFS 2005:551). Detta medför att en del företag avskaffar revisorn efter reformen, medan en del väljer att inte göra det (RiR 2017:35). De som utsätts för förändringen och påverkas av reformen är således de små aktiebolag som avskaffar revisorn, dessa utgör följaktligen behandlingsgruppen. Medan de företag som väljer att anlita revisorn trots den avskaffade revisionsplikten utgör kontrollgruppen. Kontrollgruppen innefattas även av förändringen men, i och med att de väljer att agera som om att reformen inte tagit plats, påverkas de inte på samma sätt.

Dessa två grupper ställs sedan i relation till varandra där man mäter skillnaderna i vardera grupp innan och efter införandet av den frivilliga revisionsplikten och sedan subtraherar dessa skillnader från varandra (Abadie, 2005; Lee, 2016). Motiveringen för detta är att i så hög mån som möjligt eliminera de icke mätbara variabler som påverkar studieresultatet med tiden (ibid). Detta skulle i studiens fall kunna vara den naturliga tillväxt som uppstått i företag, som även utan reformen hade uppstått.

3.7.1 Difference-in-difference regressionsmodell

DID modellen kan illustreras av en ekvation. För att kunna teckna ekvationen krävs det data från både före och efter en reformen tog plats (Fredriksson & De Oliveira, 2019). Genomsnittet av denna data används sedan för att estimerar skillnaden som reformen hade i, och mellan behandling-/kontrollgrupp (ibid). Ekvationen skrivs ut enligt följande:

$$\hat{\delta} = \left(\bar{y}_{\text{Behandling,Efter}} - \bar{y}_{\text{Behandling,Före}} \right) - \left(\bar{y}_{\text{Kontroll,Efter}} - \bar{y}_{\text{Kontroll,Före}} \right)$$

(Formel 1) *Ekvation för att estimerar skillnaden*

Ekvationen delas upp i tre olika steg. I det första steget studeras medelskillnaden före och efter det att reformen tagit plats i den behandlade gruppen, dvs i den grupp där företaget valt att avskaffa revisorn. Anledningen till att man undersöker

skillnaden i behandlingsgruppen är att man vill ta reda på de skillnader som är oförändrad över tid i gruppen (Hill Carter, Griffiths & William, 2011). Nästa steg är att studera de tidsskillnader som naturligt uppstår, detta görs genom att ta medel skillnaden före och efter reformen i den obehandlade gruppen, dvs de som valde att ha kvar revisorn (ibid). Det tredje och sista steget är att skillnaderna före och efter reformen i den icke behandlade gruppen subtraheras från skillnaderna före och efter reformen i den behandlade gruppen. Detta innebär att de skillnader som hade uppsåt över tid elimineras (Hill et al., 2011). Detta resulterar i att endast de skillnader som reformen gett upphov till kvarstår (ibid).

Ekvationen skrivs sedan om till en regressionsmodell, för att göra det möjligt att utföra analysen. Regressionsmodellen skrivs ut enligt följande:

$$G_{i,t} = \alpha_i + \beta_1 \text{Behandling}_i + \beta_2 \text{Period}_t + \beta_3 (\text{Behandling}_i \times \text{Period}_t) + \beta_4 \text{Kontroll}_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

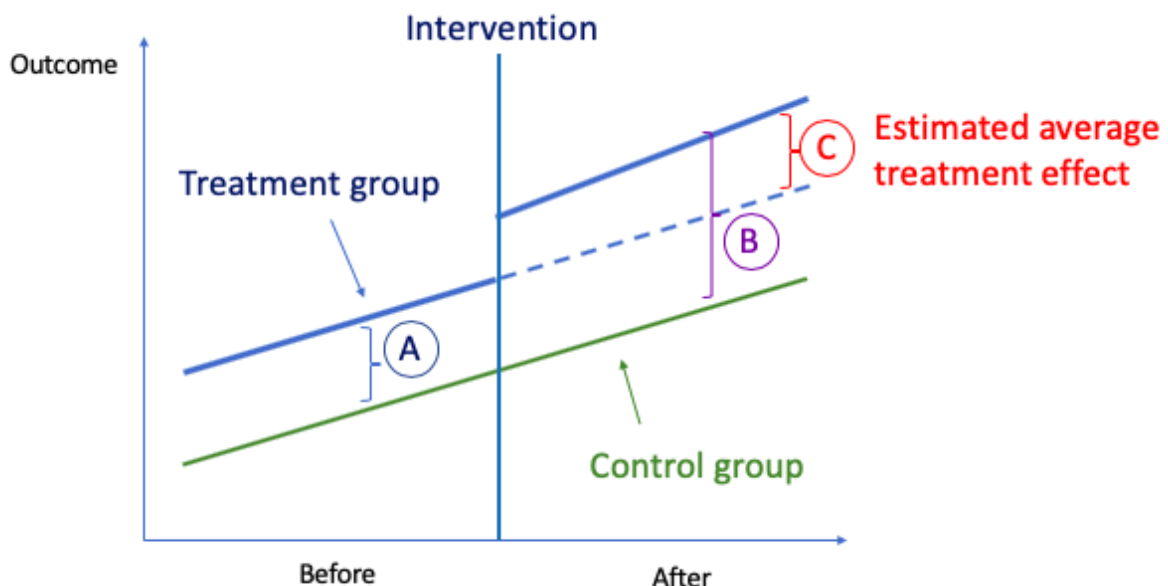
(Formel 2) Regressionsmodell för difference-in-difference

(Tabell 3) Förklaring av variabler i regressionsmodellen

Beteckning	Betydelse
$G_{i,t}$	Detta symboliserar tillväxten i företag i under år t , vilket mäts dels i nettoomsättning och dels i antal anställda
α_i	Individuella fixerade effekter
Behandling_t	Binär variabel som är 1 för företag som är i behandlingsgruppen och 0 för företagen som är i kontrollgruppen
Period_i	Binärvariabel som är 0 för företag innan reformen och 1 för företag efter reformen
$(\text{Behandling}_t \times \text{Period}_i)$	Denna binära variabel förklarar ifall företaget är med i behandlingsgruppen samt ifall det är efter reformens implementering och betecknas isåfall med 1 och i andra fall 0
$\text{Kontroll}_{i,t}$	Kontrollvariabler
$\varepsilon_{i,t}$	En slumpmässig oobserverad felterm som innehåller alla determinanter för $G_{i,t}$ som vår modell utelämnar

3.7.2 Antaganden för Difference-in-difference

För att utföra DID analysen med pålitliga resultat krävs det att en del antaganden måste vara uppfyllda (Lee, 2016). Är dessa antaganden inte uppfyllda riskerar analysen ge skeva resultat som inte representerar verkligheten (ibid). Dessa antaganden är att, den beroende variabel måste vara kvantitativ, medan de oberoende variablerna antingen ska vara kvantitativa eller binära (Field, 2011). Vidare måste antaganden om oberoende, linjäritet, icke multikollinearitet och normalitet alla vara uppfyllda (Angrist & Pischke, 2008; Field, 2011). Ett utav de viktigaste antagandena är dock att behandling och kontrollgrupp måste följa parallella trender innan reformen tar plats, (Angrist & Pischke, 2008; Lechner, 2010) vilket illustreras nedan.

(Figur 2) Visualisering av Difference-in-difference (Medium 2020)

Figuren visar att ifall interventionen inte tagit plats hade bägge grupper fortsatt att följa samma trender, vilket illustreras av den streckade linjen. Det går att utläsa av figuren att, redan innan interventionen förekom det skillnader mellan grupperna. De uppmätta skillnader är dock konstanta över tid. I takt med att värdena för behandlingsgruppen ökar, ökar dessutom värdena för kontrollgruppen. Modellen antar att detta hade fortsatt varit fallet även ifall interventionen inte tagit plats, dvs att grupperna följer parallella trender (Lechner, 2010).

Figuren tyder dock på att behandlingsgruppens graf skiftat efter att interventionen tagit plats. I och med att det finns ett antagande om hur utvecklingen hade sett ut utan reformen, kan antagande jämföras med det faktiska utfallet (Field, 2011). Vid bokstaven "A" i figuren återfinns den ursprungliga skillnaden mellan grupperna. Efter interventionen representeras skillnaden mellan grupperna av bokstaven "B". Skillnaden mellan grupperna är således större efter interventionen, men till vilken grad kan detta hänföras till interventionen?

I och med att modellen antar att utvecklingen hade sett likadan ut ifall reformen inte hade tagit plats, hade skillnaden utan reformen fortfarande representerats av "A". Figuren tyder dock på att detta inte är fallet efter interventionen, utan att skillnaden då är representerad av bokstav "B". Reformen kan således antas ha stått för resterande skillnaden utöver vad som uppmätts innan reformen. Detta innebär att interventionen gett upphov till skillnaden $B-A=C$. Interventions effekten representeras således av bokstaven C.

Det är således av yttersta vikt att kontroll och behandlingsgruppen i den här studien uppvisar parallella trender innan reformen tog plats för att DID modellen ska kunna tillämpas (Abadie, 2005; Field, 2011). Ifall antagandet om parallella trender inte uppfylls för studiens undersökningsgrupper kan, eventuella skillnader bero på orsaker som inte kan hänföras till reformen (ibid). Undersökningsgruppernas grafer kan exempelvis ha glidit isär redan innan reformen vilket, skulle innebära att det inte rådde en konstant skillnad mellan dessa grupper (Abadie, 2005). Eventuella skillnaden i behandlingsgruppen skulle då möjligen kunna hänföras till faktorer som hade uppstått även vid avsaknaden av reformen (Field, 2011).

För att ta reda på ifall alla antaganden är uppfyllda gällande studiens population kommer en undersökning presenteras i empiriavsnittet. Där kommer bland annat en visuell granskning att göras av gruppernas tillväxt trender, både vad gäller antal anställda och nettoomsättning. Detta ger en indikation på ifall antagandet om parallella trender är uppfyllt eller inte. Vidare presenteras dessutom huruvida modellens resterande antaganden är uppfyllda eller inte.

3.8 Studiens kredibilitet

3.8.1 Reliabilitet

Enligt Bryman & Bell (2011) avser reliabiliteten att mäta hur pålitlig en studie är. Resultaten i en studie antas pålitliga ifall de är så pass oberoende att en upprepning av undersökningen hade lett till samma resultat (ibid). Tidigare i metodkapitlet har både urvalet och modellen som tillämpats beskrivits ingående. Datan som ligger till grund för undersökningen är erhållen från företagens offentliga årsredovisningar vilket förenklar verifikationen av dem. Därtill är urvalet baserat på slumpmässiga grunder vilket, antas ge upphov till hög reliabilitet, förutsatt är resultaten är statistisk signifikanta. Detta då resultatet är representativt för populationen och ett annat urval från samma population hade således gett upphov till liknande resultat. Dessa förutsättningar antas ge upphov till en hög reliabilitet för studien, då en upprepningen med stor sannolikhet hade resulterat i samma utfall. Vidare återfinns dessutom en bilaga i studien, där alla företag som ingått i studien presenterats, vilket ytterligare förenklar upprepningen av studien.

3.8.2 Validitet

Validiteten i en studie avser att mäta huruvida måttet som används i studien faktiskt mäter det den avser att mäta (Bryman & Bell, 2011). I studiens fall är det exempelvis tillväxt, hur bör tillväxten operationaliseras för att mäta utvecklingen i ett företag? Det finns flera olika sätt att mäta tillväxten, varav nettoomsättning och antal anställda endast är två av dem (RiR 2017:35). I studien används dock endast nettoomsättningen och antalet anställda för att utvärdera tillväxten inom de små aktiebolagen. Detta, då dessa mått återfinns i nästintill alla tidigare studier som avsett att undersöka effekten av den avskaffade revisionsplikten på tillväxten (RiR 2017:35; Huq et al, 2018). Måtten har även legat till grund för regeringens diskussion av tillväxt, vid kontemplerationen av avskaffad revisionsplikt (SOU 2008:32). Vidare återfinns dessa mått i aktiebolagslagen och agerar som kriterium för att mäta storleken på ett aktiebolag (SFS 2005:551). Utifrån dessa anledningar antas dessa mått valida för mätningen av tillväxten inom de små aktiebolagen.

3.9 Metodkritik

I studien tillämpades ett slumpmässigt urval från alla små aktiebolag med fem eller färre anställda och med en nettoomsättning på lägre än fem miljoner.

Undersökningsgruppen bestod av 328 stycken små aktiebolag. Utav dessa består hälften av små aktiebolag som avskaffat revisorn efter reformen, dessa tillhör behandlingsgruppen. Den andra hälften utgörs av kontrollgruppen, dessa har behållit revisorn under hela undersökningsperioden.

Begränsningen som uppstår vid denna typ av urval är att man inte känner till någon icke mätbar fakta om företaget, såsom exempelvis tillväxtambition. Risken föreligger att företag som anlitar en revisor gör det på grund av att de har högre tillväxtambitioner och förutsätter att de måste anlita revisorn inom snar framtid (RiR 2017:35). Ifall det råder skilda tillväxtambitioner mellan de som anlitar och avskaffar revisorn, skulle den högre tillväxten hos behandlingsgruppen möjligen kunna förklaras av detta (ibid). Detta är inte önskvärt i och med att resultaten inte skulle bero på revisionen under dessa omständigheter, utan skilda tillväxtambitioner mellan grupperna.

Riksrevisionen har använt sig av olika typer av matchning mellan företagen för att undvika sådana problem (RiR 2017:35). Företagen i undersökningen matchas på flera olika variabler till ett annat företag, där motivationen är att få så lika företag som möjligt (ibid). Tanken är att endast företagets status gällande revision ska skilja dem åt. Liknar företagen varandra på fler mätbara variabler blir sannolikheten högre att de även liknar varandra på de icke mätbara variablerna (RiR 2017:35). Har företagen exempelvis liknande tillväxtmönster innan reformen kontrollerar detta till viss del för tillväxt ambitioner innan reformen (ibid). Detta är inte ett riskfritt antagande men, det ökar sannolikheten för att icke mätbar data påverkar resultatet.

Metoden hade initialt tänkt att tillämpas även i denna studie. Den visade sig dessvärre allt för tidskrävande och tekniskt utmanande och kunde av dessa anledningar inte tillämpas. Studien har av den anledningen tillämpat en något mindre

komplikerad metod. Istället har studien likt Huq et al (2021) gjort en rad olika avgränsningar i populationen för att få liknande kontroll och behandlingsgrupper. Däremot förekom det en del skillnader mellan grupperna, där företaget som tillhörde behandlingsgruppen var något mindre än företagen i kontrollgruppen. Detta kan ha påverkat resultatet i studien. Detta kontrollerades genom att tillägga en kontrollvariabel som tog hänsyn till storleken av företagen vilket, visade sig ha en knapp effekt på tillväxten.

En ytterligare bristfällighet i studiens metod är att den insamlade datan består av företagens egna bokslut. Detta kan vara problematisk framför allt gällande de företag som inte är reviderade. Som tidigare nämnt är revisionens främsta uppgift att granska företagens finansiella rapporter för att se till att det inte förekommer väsentliga felaktigheter. Hälften av företagen som ingått i studien har dock inte fått sina bokslut reviderade av revisor vilket, medför en risk att sådana felaktigheter förekommer. Med tanke på att det finns empirisk stöd från tidigare forskning att företagen agerar opportunistiskt, kan det ingå felaktigheter i de företag som studien undersöker (Niemi et al, 2012; RiR 2017:35; Fallan et al, 2018).

Detta är något som studien försökt ta hänsyn till genom att kontrollera för vilken bransch observationen är tagen från. Kontrollvariabeln branschtillhörighet anger huruvida observationen är tagen från en bransch där ekonomisk brottslighet är vanligt förekommande, vilket antas ge upplysning om hur opportunistisk beteende hos företagen påverkat resultatet. Bokslutsrapporterna är dessutom lagreglerade och det sker en initial kontroll av bolagsverket när aktiebolagen skickar in sina bokslut (1995:1554; Bolagsverket, u.å.). Detta bör utöver kontrollvariabeln minska risken att studiens resultat blivit alltför missvisande.

4. Empiri

I empiriavsnittet redogörs resultaten från de olika regressionerna och de tester som utförts. Till att börja med presenteras deskriptiv statistik för urvalet som har undersökts. Därefter redogörs de olika antagandena för DID modellen. Till sist presenteras resultaten av DID analysen. Resultaten presenteras genomgående i tabeller och diagram för att ge en överblick av den data som kommer att utvärderas i studiens analys kapitel.

4.1 Deskriptiv statistik

Nedan presenteras en tabell som beskriver medelvärdet för de olika variablerna som studien bygger på. Statistiken uppvisar de gemensamma värdena för hela gruppen och dessutom för behandlingsgruppen respektive kontrollgruppen individuellt. Vidare återges variablernas standardavvikelse samt, minsta och högsta värde. Detta för att ge en uppfattning om spridningen inom grupperna.

(Tabell 4) Deskriptiv statistik på urvalet

	Antal	Min	Max	Medelvärde	Standardavvikelse
Reg.datum (Båda grupperna)	328	1945	2007	1994,99	10,75
Nettoomsättning (Båda grupperna)	328	1	4999	2075,60	1139,74
Antalanställda (Båda grupperna)	328	0	5	2,06	0,98
Tillgångar (Båda grupperna)	325	0	31868	2137,00	3286,47
Behandling (Båda grupperna)	328	0	1	0,50	0,50
Branschtillhörighet (Båda grupperna)	328	0	1	0,04	0,19
Period (Båda grupperna)	328	0	1	0,82	0,38
Reg.datum (Med revisor)	164	1945	2007	1996,00	10,17
Nettoomsättning (Med revisor)	164	1	4994	2324	1145,33
Antalanställda (Med revisor)	164	0	5	2	1,09
Tillgångar (Med revisor)	161	0	31868	2863	3793,75
Reg.datum (Utan revisor)	164	1946	2007	1994	11,03
Nettoomsättning (Utan revisor)	164	1	4999	1806	1078,28
Antalanställda (Utan revisor)	164	0	5	2	0,98
Tillgångar (Utan revisor)	164	0	28986	1433	2513,587

Urvalet bestod av 328 stycken företag, av dessa var det 164 stycke som valde att anlita revisor medan, resterande 164 valt att inte göra det. Undersökningsperioden sträcker sig mellan 2008-2019 och deltagarna hade under år 2011-2019 antingen anlitat revisorn eller inte gjort det. Medelåldern för de företag som omfattades av studien var ungefär 26 år, men det fanns dock betydligt yngre och äldre företag. Där det äldsta företaget etablerades redan 1945, medan det yngsta företag etablerats så sent som 3 år före reformen år 2007. Den genomsnittliga nettoomsättningen hos företagen låg på strax över 2 miljoner kronor och det genomsnittliga antalet anställda hos företagen som omfattades av studien låg på strax över 2 personer. Tillgångarna inom dessa företag låg mellan 0 och 31 868 000, med ett medelvärde på ungefär 2,1 miljoner. Av de företag som ingick i studien var det endast 4 procent av dessa som tillhörde branscher som anses problematiska.

Det förelåg en del skillnader mellan behandlingsgruppen och kontrollgruppen. Företagen i kontrollgruppen visade sig vara något större än de i behandlingsgruppen. Detta var fallet både vad gäller totala tillgångar och företagens nettoomsättningar. Företaget i kontrollgruppen hade exempelvis i genomsnitt totala tillgångar på 2 863 000 SEK, medan de i behandlingsgruppen i genomsnitt hade totala tillgångar på 1 433 000 SEK. Vidare låg den genomsnittliga nettoomsättningen hos kontrollgruppen på 2 324 000 SEK, medan den i behandlingsgruppen låg på 1 806 000 SEK.

En möjlig förklaring till storleksskillnaden är att företagen i kontrollgruppen anlitar revisor på grund av att de är så pass nära att omfattas av revisionsplikten och därför förutsätter att de kommer behöva anlita revisor inom snar framtid. Vidare kan skillnaderna i storleken eventuellt förklaras av skilda tillväxtambitioner mellan grupperna där, gruppen som anlitar revisor har högre tillväxtambitioner och av den anledning även är större än de andra företagen. När det kom till de andra faktorerna var företagen dock relativt lika. Exempelvis vad gäller anställda bägge grupper i genomsnitt två personer. Åldrarna på företagen mellan grupperna var dessutom relativt snarlik, där den genomsnittliga åldern i kontrollgruppen var 25 år, medan den genomsnittliga åldern i behandlingsgruppen var något högre på 27 år.

4.2 Test av antaganden

För att DID analysen ska kunna genomföras med tillförlitligt resultat krävs att en del antaganden är uppfyllda. Dessa antaganden har testats och resultaten sammanfattas i tabellen nedan.

(Tabell 5) Resultat av antagandena

Antaganden för Difference in Difference	Bedömning	Kriterier för validering av antaganden
Två eller fler skilda variabler är antingen kvantitativ eller kategoriska	Antagandet är giltigt	Forskningsdesign
Den beroende variabeln är mätbar på en kvantitativ skala	Antagandet är giltigt	Forskningsdesign
En linjär relation mellan den beroende variabeln och den oberoende variabeln	Antagandet är giltigt	Forskningsdesign
Oberoende av observationer	Antagandet är giltigt	Forskningsdesign
Ingen perfekt multikorrelation	Antagandet är giltigt	Korrelationsmatris
Normal distribution av residualer	Antagandet är giltigt	Normaldistribution
Parallella trender	Antagandet är giltigt	Grafisk representation

4.2.1 Antagandet om kvantitativ beroende variabel och linjäritet

Det första antagandet som ska vara uppfyllt, är att den beroende variabeln måste vara kvantitativ (Angrist & Pischke, 2008). Detta antagande är uppfyllt i och med att studien avser att studera skillnaden i tillväxten vilket, i studien mäts enligt två kvantitativa variabler, nettoomsättning som är en kontinuerlig variabel och antal anställda som är en diskret variabel (ibid). Vidare ska de oberoende variabelerna vara antingen kvantitativ eller binär. Även detta antagande är uppfyllt, såväl för de huvudsakliga oberoende variabelerna, som studiens kontrollvariabler. Antagandet om

linjäritet uppfylls genom studiens forskningsdesign, eftersom integrationsvariabeln är binär, kommer det föreligga linjäritet med den kontinuerliga beroende variabeln.

4.2.2 Antagandet om oberoende observationer

De observationer som ingår i studien ska vara oberoende av varandra. Det vill säga, det går exempelvis inte i studiens fall att ha två företag som ingår i samma koncern. Vidare kan inte samma observation ingå i både kontroll och behandlingsgruppen samtidigt. Av den anledningen exkluderades de företag som under undersökningsperioden haft och avskaffat revisorn eller vice versa. Detta säkerställer att observationerna är oberoende varandra. Antagandet om oberoende är på så sätt uppfyllt, genom hur forskningsdesignen utformats.

4.2.3 Antagande om avsaknad multikolinjäritet

De oberoende variablerna får dessutom inte korrelera med varandra. Det får inte föreligga multikollinearitet, detta är inte önskvärt i och med att tanken med de oberoende variablerna är att till så hög grad som möjligt förutspå den beroende variabel. Om två variabler visar samma sak ger det således missvisande resultat om vilken variabel det egentligen är som påverkar den beroende variabeln. För att säkerställa att multikollinearitet inte föreligger har ett korrelationstest på de oberoende variablerna utförts. Resultatet av korrelationstestet presenteras i tabell 6 nedan.

(Tabell 6) Multikolinjäritet tabell

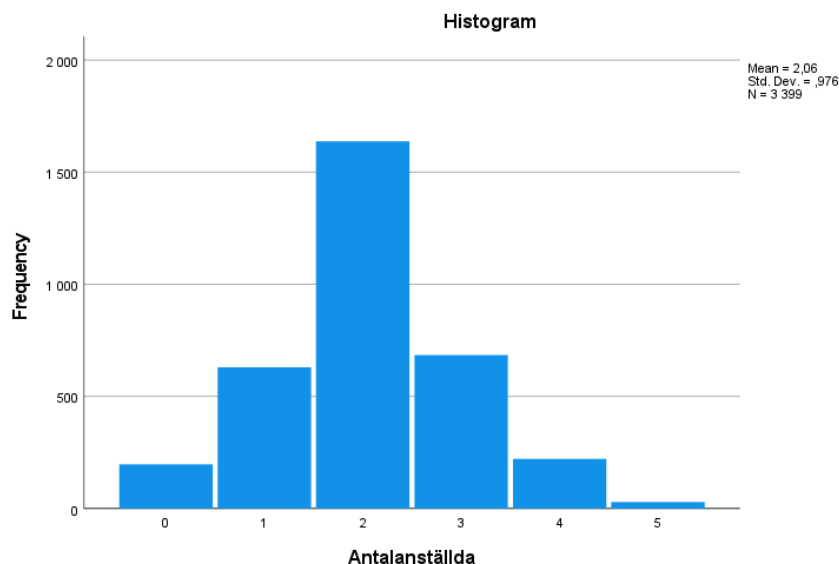
Multikorrelationsmatris	Interaktions					
	variabel	Nettoomsättning	Antal anställda	Registeringsdatum	Branschtillhörighet	Tillgångar
Interaktionsvariabel	1	-0,177***	-0,067***	-0,087***	0,05***	-0,165***
Nettoomsättning		1	0,521***	-0,015	0,011	0,119***
Antal anställda			1	-0,05***	0,052***	0,007
Registeringsdatum				1	0,061***	-0,14
Branschtillhörighet					1	-0,089***
Tillgångar						1

Not: Signifikant på 10%: * Signifikant på 5%: ** Signifikant på 1%: ***

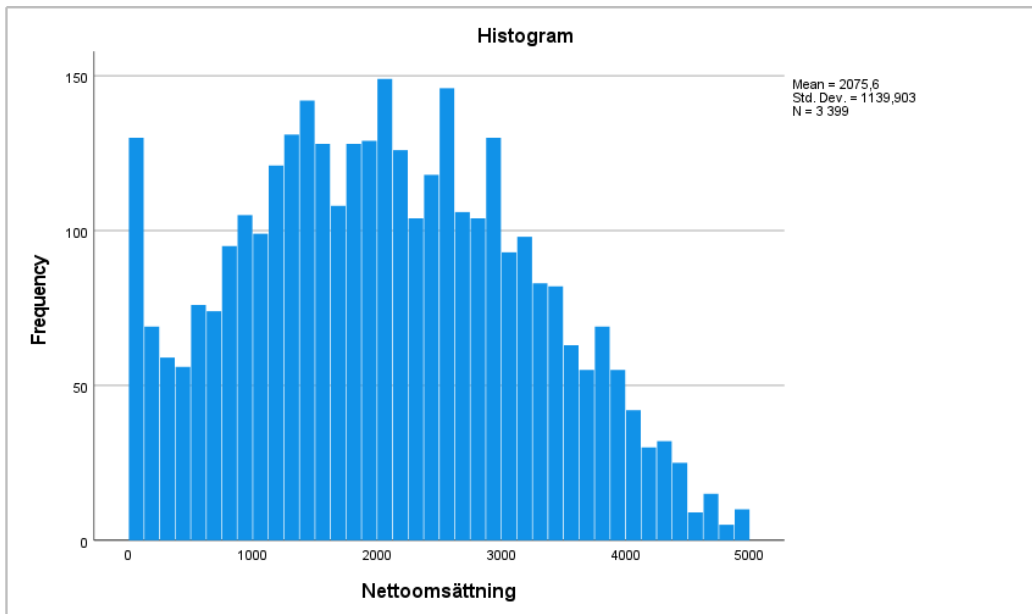
De oberoende variablerna bör understiga en kritisk korrelation på 0,8 i absoluta tal. Detta för att undvika att multikolinjäritet förekommer. I de fall där två oberoende variabler har en korrelation på över 0,8 i absoluta tal, måste en av dessa exkluderas från undersökningen. Detta på grund av att det förekommer liknande effekt på den beroende variabeln vilket hade inneburit skeva resultat (Bryman & Bell, 2017). I studiens fall återfanns inget korrelation över det kritiska värdet på 0,8, vilket innebär att antagande om att det inte får föreligga multikollinearitet är uppfyllt.

4.2.4 Antagandet om normal distribution av residualer

För att testa normal distribution av residualer har ett histogram utformats på de beroende variablerna, se figur 3 och 4. Testet visar att det föreligger en relativ normalfördelning för bägge beroende variabler där, variabeln nettoomsättning uppvisar en något sämre normalfördelning. Det föreligger dock inte några alltför stora avvikelser från normalfördelningskurvan, vilket innebär att antagandet om normalfördelning av residualer är uppfyllt.

(Figur 3) Resultat av normalfördelning på antalet anställda

(Figur 4) Resultat av normalfördelning på nettoomsättning

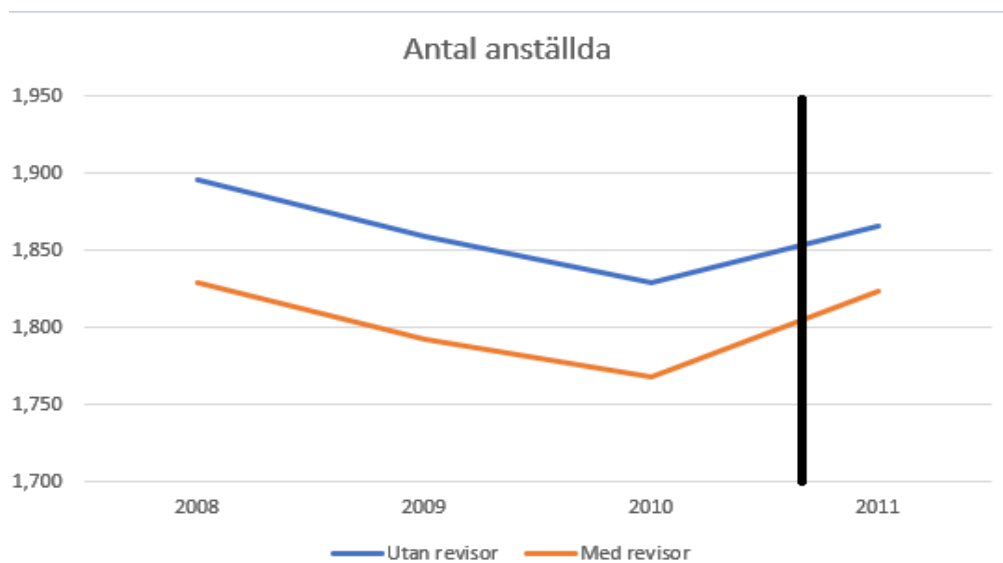
4.2.5 Antagandet om parallella trender

Ett utav de mest centrala antagandena i DiD-modellen är antagandet om parallella trender (Lechner, 2010). Med parallella trender menas att kontroll och behandlingsgruppen uppvisar parallella trender innan det att reformen tog plats och att dessa trender antas fortsätta ifall det inte vore för reformen (ibid). Utfallsvariabeln, dvs tillväxten i det här fallet ska således uppvisa liknande utveckling före reformen.

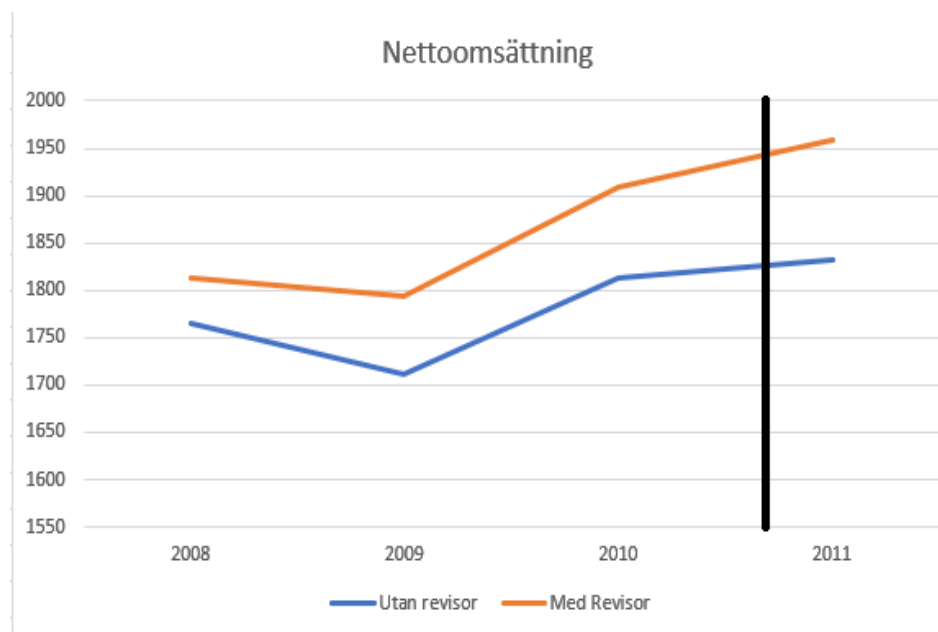
Det går inte att, till hundra procent säkerställa att grupperna hade uppvisat samma trender ifall reformen inte hade tagit plats. Däremot ger trenderna som grupperna uppvisar innan reformen en indikation kring hur den fortsatta tillväxten hade sett ut (Lechner, 2010). Tyder trenderna på att utvecklingen varit likartad innan det att reformen tagit plats görs antagandet att detta hade fortsatt vara fallet ifall lagändringen inte hade skett (ibid). Grupperna behöver inte följa exakt samma utvecklingsmönster däremot, ska graferna uppvisa liknande mönster (Lechner, 2010).

För att testa antagandet gjordes en visuell granskning, där utvecklingen för utfallsvariabel i behandlingsgruppen jämfördes med utvecklingen av utfallsvariabeln i

kontrollgruppen. Den plottade utvecklingen av tillväxten både i form av antal anställda och nettoomsättning presenteras nedan.

(Figur 5) Resultat av parallella trender för antalet anställda

(Figur 6) Resultat av parallella trender för nettoomsättning

Figur 5 tyder på att grupperna följer parallella trender innan reformen för variabeln antal anställda. Figuren tyder på att behandling och kontrollgruppen följer närmare identiska tillväxtnöster fram till strax efter reformen. Detta är inte förvånansvärt i

och med att avgränsningarna i populationen gjort grupperna så pass lika. Antagandet om parallella trender är således uppfyllt för variabeln antal anställda.

Figuren 6 visar inte samma grad av precision i utvecklingskurvan mellan grupperna för nettoomsättningen, som för antalet anställda. Det är dock fortfarande väldigt lika och antagandet om parallella trender är således uppfyllt även för nettoomsättningen.

4.3 Difference-in-difference resultat

DID regressionen bestod av sammanlagt 5 olika beräkningar för varje beroende variabel. I alla dessa beräkningar används antingen nettoomsättning eller antal anställda som beroende variabler och de andra variablerna som oberoende. I den första modellen testas variablerna utan några kontrollvariabler. I den andra modell inkluderas kontrollvariabeln Branschtillhörighet. I den tredje modellen användes endast kontrollvariabeln ålder på företaget. I den fjärde modellen användes tillgångar som kontrollvariabel. I den sista modellen analyseras alla kontrollvariabler. Ifall tillägget av kontroll variablerna förändrar resultatet på DID koefficienten (Behandling x period) i modell 1, antas kontrollvariabel ha en effekt på den beroende variabeln. Förblir DID koefficienten densamma trots tillägget av kontrollvariabler, antas de inte ha någon effekt på den beroende variabeln. I studiens analys förs en diskussion kring implikationerna av att tillägga de olika kontrollvariablerna.

Samtliga resultat för studiens DiD-koefficienter var signifikanta på 1% nivå, vilket innebär att resultaten med 99% säkerhet inte är slumpmässiga (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen, 2010). Vidare var även de flesta andra resultaten signifikanta på 1% nivån. Den enda koefficienten som inte var signifikant var "behandling", som mäter den initiala medelskillnaden mellan grupperna innan reformen. Detta innebär att det inte med statistisk säkerhet går att fastställa att den uppmätta skillnad inte beror på slumpen (ibid). Detta har inte någon särskilt stor effekt på resultat i och med att den initiala skillnaden innan reformen inte spelar stor roll, så länge antagandet om parallella trender håller.

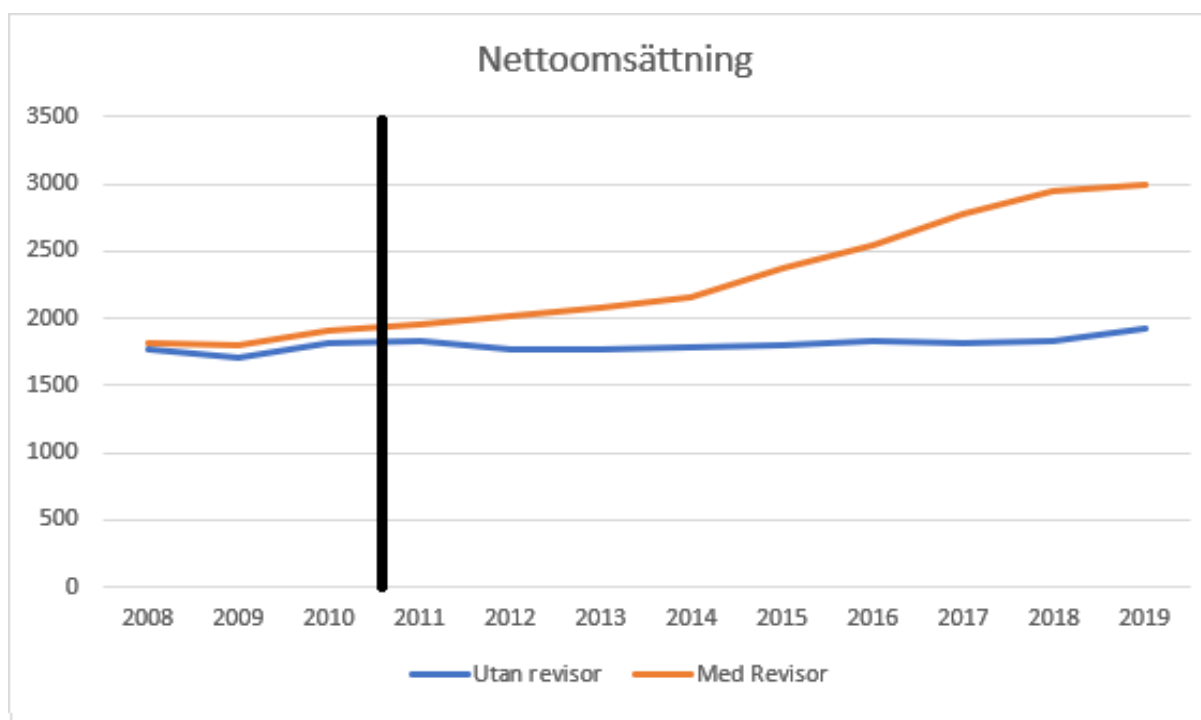
4.3.1 Difference-in-difference resultat för nettoomsättningen

I tabell 7 nedan presenteras resultaten för DID analysen på nettoomsättningen. Interaktionsvariabeln "Behandling*period" är av högst intresse, i och med att denna ger indikation på reforms effekten. Variabeln visar hur mycket den genomsnittliga nettoomsättningen förändrats för behandlingsgruppen efter reformen, jämfört med vad som hade hänt med gruppen ifall det valt att behålla revisorn. Kontrollvariabler lades sedan till för att se ifall de hade någon påverkan på resultatet. Vidare presenteras figur 7 för att ge en visuell uppfattning av hur tillväxten av nettoomsättningen trendat isär efter reformen. Den svarta linjen i figuren indikerar reformen.

(Tabell 7) Resultat av difference-in-difference på nettoomsättning

Difference in difference (Nettoomsättning)					
	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4	Modell 5
Constant	1800,18***	1795,867***	8809,733***	1779,766***	12977,587***
Behandling	-46,481	-47,906	-54,817	-63,967	-80,84
Period	614,584***	642,054***	641,354***	614,012***	614,741***
Interaktionsvariabel (Behandling*Period)	-561,411***	-562,618***	-560,931***	-534,5***	-535,903***
Branschtillhörighet		131,963			160,295*
Ålder			-3,512**		-5,611***
Tillgångar				0,019***	0,018***
Antal företag	328	328	328	328	328
Adjusted R ²	0,073	0,073	0,073	0,078	0,081

Not: Signifikant på 10%: * Signifikant på 5%: ** Signifikant på 1%: ***

(Figur 7) Utveckling av nettoomsättning för perioden 2008-2019

Resultatet för DID analysen på nettoomsättningen i den första modellen indikerar att nettoomsättningen hos kontrollgruppen innan reformen i genomsnitt låg på ungefär 1,8 miljoner. Detta innebär att de som skulle komma att behålla revisorn mellan åren 2008-2019 innan reformen i genomsnitt omsatte 1,8 miljoner (se tabell 7). Resultaten tyder på att det skett en utveckling hos kontrollgruppen efter att reformen tagit plats. Mellan åren 2011-2019 hade samma grupp en genomsnittlig nettoomsättning på ungefär 2,4 miljoner, vilket motsvarar en ökning på nästan 615 tusen kr eller 34%, vilket utläses av koefficienten "Period". Den här ökningen är tidsvarierande vilket innebär att de skett oberoende av reformen. I och med att ökningen skett inom kontrollgruppen går det inte att hänföra ökningen till reformen, då kontrollgruppen inte utnyttjat den.

Den genomsnittliga nettoomsättningen för de som avskaffade revisorn efter reformen låg på ungefär 1,750 miljoner, detta räknas ut genom att subtrahera koefficienten "Constant" med koefficienten Behandling. Resultaten tyder således på att redan innan reformen hade den grupp som skulle komma att avskaffa revisorn efter reformen, en lägre genomsnittlig nettoomsättning. De följer däremot parallella trender innan reformen och den initiala skillnaden har således ingen betydelse för

den fortsatta analysen, utan detta kontrolleras för genom metod valet (Field, 2011). Den genomsnittliga nettoomsättningen för behandlingsgruppen efter reformen kan räknas ut genom att summera alla koefficienter, vilket resulterar i en genomsnittlig nettoomsättning på ungefär 1,807 miljoner kr. Resultaten tyder således på att även i behandlingsgruppen har en ökning av nettoomsättningen skett. För den här gruppen motsvarar ökningen på ungefär 53 tusen kr eller ungefär 3%.

Utifrån regressionsanalysen går det att utläsa att det skett en tillväxt av nettoomsättning i både behandlingsgruppen och kontrollgruppen. Tillväxten av nettoomsättningen är dock betydligt högre i kontrollgruppen än vad den är för behandlingsgruppen. Där den genomsnittliga tillväxten av nettoomsättningen för perioden i kontrollgruppen låg på ungefär 34% medan den endast låg på ungefär 3% hos behandlingsgruppen under samma period. Kontrollgruppen har således kännetecknats av en tillväxtökning på 31 procentenheter högre än behandlingsgruppen. Utifrån dessa resultat är tillväxten hos kontrollgruppen nästan 12 gånger högre än vad den är för behandlingsgruppen. Som tidigare nämnt var den initiala skillnaden mellan gruppen ungefär 46 500 kr, vilket är en relativ liten skillnad jämför med hur det såg ut efter reformen. Efter reformen ligger den genomsnittliga skillnaden i nettoomsättning på 607 892 kr, vilket är ungefär 13 gånger högre än vad det var innan reformen.

Utifrån antagandet om parallella trender kan man konstatera vad det kontrafaktiska utfallet hade blivit, dvs vad den genomsnittliga tillväxten hade varit för behandlingsgruppen ifall reformen aldrig tagit plats. Detta räknas ut genom att ta den initiala genomsnittliga nettoomsättningen hos kontrollgruppen adderat med den initiala skillnaden i genomsnittlig nettoomsättning mellan behandlingsgruppen och kontrollgruppen. Därefter adderas skillnaden över tid i kontrollgruppen till detta. Detta resulterar i 2 368 283 SEK. Detta innebär att ifall behandlingsgruppen fortsatt anlita revisor efter det att reformen tagit plats, hade den genomsnittliga nettoomsättning legat på ungefär 2,368 miljoner mellan åren 2011-2019. Detta hade motsvarat en tillväxt på ungefär 35% under undersökningsperioden. Tillväxten av nettoomsättningen hos behandlingsgruppen hade således motsvarat den för kontrollgruppen ifall reformen inte tagit plats.

DID analysen tyder på att det inte sker några särskilt stora skillnader när kontrollvariablerna läggs till. När branschtillhörighet lades till ökade skillnaderna mellan grupperna med 1207 SEK, vilket motsvarar ungefär 0,2%. Resultatet indikerar således på att branschtillhörigheten inte hade någon särskilt stor effekt på resultatet. När variabeln ålder lades till i analysen minskade skillnaderna mellan grupperna något. Från att skillnaden mellan behandlingsgruppen och kontrollgruppen låg på 561 411 SEK, blev den 560 931 SEK. Minskningen är dock minimal på endast 0,08%. Företagens ålder antas således inte heller ha någon särskilt stor effekt på resultatet. Den största skillnaden i resultatet förekom när kontrollvariabeln storlek lades till i analysen. Skillnaden mellan behandlingsgruppen och kontrollgruppen minskade med 26911 SEK, vilket motsvarar en minskning med ungefär 4,8%. Även denna kontrollvariabel påverkade inte resultatet särskilt mycket, däremot hade den störst effekt av de kontrollvariabler som inkluderats.

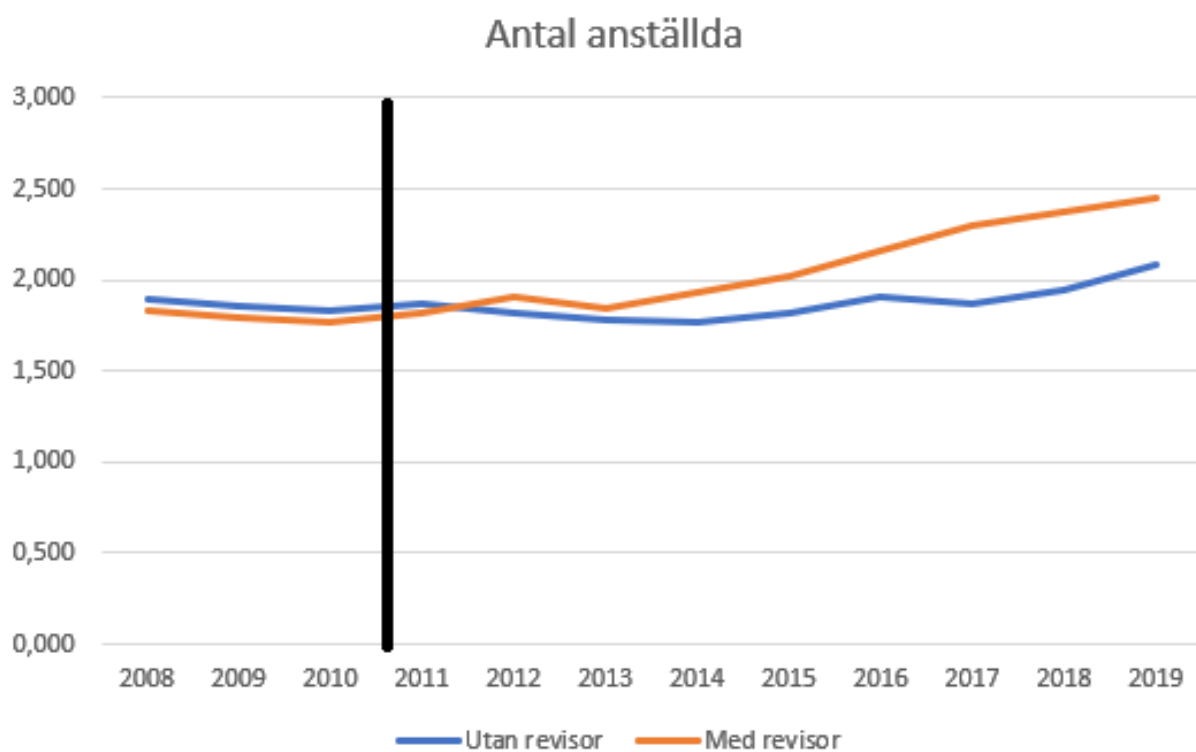
4.3.2 Difference-in-difference resultat för antal anställda

Nedan presenteras i tabell 8 resultatet för DID analysen på antalet anställda. Precis som för DID analysen ovan är interaktionsvariabeln "Behandling*period" av störst betydelse. Variabeln visar hur mycket det genomsnittliga antalet anställda förändrats för behandlingsgruppen efter reformen, jämfört med vad som hade hänt med gruppen ifall det valt att behålla revisorn. Likt tidigare analys lades kontrollvariabler till för att se hur dessa påverkade resultatet. I figur 8 går det att visuellt utläsa utvecklingen av antalet anställda under undersökningsperioden. Reformens tidpunkt indikeras av den svarta linjen.

(Tabell 8) Resultat av difference-in-difference på antalet anställda

Difference in difference (Antal anställda)					
	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4	Modell 5
Constant	1,811***	1,802***	13,385***	1,831***	16,455***
Behandling	0,067	0,06	0,054	0,053	0,026
Period	0,278***	0,278***	0,278***	0,266***	0,265***
Interaktionsvariabel (Behandling*Period)	-0,284***	-0,284***	-0,284***	-0,269***	-0,267***
Branschtillhörighet		0,296***			0,317***
Ålder			-0,006***		-0,007***
Tillgångar				0,0000055	0,000005
Antal företag	328	328	328	328	328
Adjusted R ²	0,011	0,014	0,014	0,009	0,018

Not: Signifikant på 10%: * Signifikant på 5%: ** Signifikant på 1%: ***

(Figur 8) Utveckling av antalet anställda för perioden 2008-2019

Resultatet för DID analysen på antalet anställda i den första modellen indikerar att antalet anställda hos kontrollgruppen innan reformen i genomsnitt låg på 1,811. Detta innebär att de som behöll revisorn efter reformen i genomsnitt anställde 1,811 personer mellan åren 2008-2009. Utifrån DID regressionen går det att konstatera att det skett en tillväxt i antalet anställda hos denna grupp. Efter reformen anställde de företag med revisorn i genomsnitt 2,089 personer mellan åren 2011-2019. Detta motsvarar en tillväxt på ungefär 15%. Likt resultaten för nettoomsättningen är denna ökning tidsvarierande och beror inte på reformen, i och med att den observerats i kontrollgruppen.

Hos behandlingsgruppen var den genomsnittliga antalet anställda mellan åren 2008-2009, 1,878 personer. De som skulle komma att avskaffa revisorn efter reformen anställde initialt fler personer än de som behöll revisorn under undersökningsperioden. Skillnaden var dock inte särskilt stor, utan låg på enbart 0,067 personer. För perioden efter reformen mellan 2011-2019 anställde företagen i behandlingsgruppen i genomsnitt 1,872 personer. Resultaten indikerar således att det skett en genomsnittlig minskning sedan de små aktiebolagen avskaffat revisorn. Den genomsnittliga minskningen motsvarar 0,006 personer eller ungefär 0,3%. Utifrån grafen i figur 8 går det att utläsa att efter reformen minskade tillväxten av antal anställda i behandlingsgruppen fram till 2014 för att, därefter öka. Utifrån grafen går det således att utläsa att det faktiskt skett någon form av tillväxt även i behandlingsgruppen, men som nämnt har det genomsnittligt för perioden 2011-2019 skett en minskning på ungefär 0,3%.

Det kontrafaktiska utfallet hos behandlingsgruppen hade varit en genomsnittlig anställning på 2,156 mellan åren 2011-2019. Detta hade inneburit en genomsnittlig ökningen på ungefär 14,8%, vilket motsvarar utvecklingen i kontrollgruppen. Istället skedde en genomsnittlig minskning på 0,3% för samma period. Utifrån DiD-analysen går det således att konstatera att den genomsnittliga anställningen hade varit betydligt högre ifall de små aktiebolagen i behandlingsgruppen fortsatt att anlita revisorn även efter reformen.

Vid tillägget av kontrollvariabler förändrades resultatet inte något för modell 2 och 3. Detta innebär följaktligen att branschtillhörighet och ålder på företaget inte påverkat

resultatet. Kontrollvariabeln storlek hade däremot en påverkan på resultatet i modell 1. Från att medelskillnaden i antalet anställda mellan grupperna varit -0,284, minskar den till -0,269. Detta motsvarar en minskning på ungefär 5,3%, vilket tyder på att storleken på företagen har en påverkan på resultatet.

5. Analys

I detta avsnitt kommer en analys ske gällande de resultat som presenterats i studiens empiriavsnitt. Analysen kommer ske utifrån de teorier och tidigare forsknings som presenterats i studien. Inledningsvis analyseras resultaten av företagens tillväxttrender, därefter följer resultaten av difference-in-difference analysen.

5.1 Tillväxt

I studien används nettoomsättning och antal anställda som beroende tillväxt variabler, valet grundar sig i att dessa variabler är två av de mått som utgör ifall ett företag är revisionspliktigt eller inte. Vidare tillämpas dessa variabler i tidigare studier, där effekterna av den avskaffade revisionsplikten på de små aktiebolagens tillväxt studerats (SFS 2005:551; RiR 2017:35; Huq et al, 2018). Dessa variabler analyseras genom DID metoden där, medelvärdet hos behandlingsgruppen och kontrollgruppen analyserats och jämförts med varandra. DID analysen bygger på antagandet om parallella trender, vilket testats för och presenterats i studiens empiriavsnitt. Resultaten från dessa test tyder på att tillväxten mätt i både nettoomsättning och antal anställda har följt parallella trender åren innan reformen.

5.2 Tillväxt av antal anställda

Tillväxt trenden för antal anställda var nästan identiskt för bägge grupper åren innan reformen och antagande om parallella trender var på så sätt uppfyllt. Den enda skillnaden var att behandlingsgruppen, dvs de som skulle komma att avskaffa revisorn, i genomsnitt hade något fler anställda. Behandlingsgruppen anställde i genomsnitt 1,878 personer mellan 2008-2009. Medan kontrollgruppen i genomsnitt anställde något färre på 1,811 under samma period. Likheterna mellan grupperna beror på att populationen avgränsats för att få så lika undersökningsgrupper som möjligt, vilket diskuterats ingående i studiens metodavsnitt. Tanken med avgränsningarna är att endast reformen ska skilja grupperna åt och denna hade ännu inte tagit plats mellan 2008-2009, vilket förklarar likheterna mellan grupperna.

För perioden efter reformen är skillnaderna dock betydligt större mellan grupperna, vilket går att utläsa av figur 8. Figuren tyder på att det skett en omväxling vid 2011, där tillväxtgraferna för de företag som anlidade revisorn började ta sig ikapp de som avskaffat revisorn. Grafen tyder på att företagen med revision, dvs kontrollgruppen börjar utvecklas i högre grad än de företag utan revisor efter reformen. Detta är av särskilt intresse i och med att den ökade tillväxttakten hos kontrollgruppen kunde börja identifieras redan ett par månader efter det att revisionsplikten avskaffats. Mellan 2011-2019 åtnjöt kontrollgruppen en genomsnittlig tillväxt på ungefär 15%. Behandlingsgruppen däremot uppvisade dock en minskning på 0,3% under samma period.

5.3 Tidigare resultat och förutsägelser kring revisionens effekt på anställningstillväxten

Dessa resultat är i motstridelse till en tidigare studie på ämnet (Se Huq et al, 2021). Huq et al (2021) undersöker i sin studie huruvida den avskaffade revisionsplikten haft en påverkan på anställningstillväxten inom de små aktiebolagen. De drar slutsatsen att revisionsarvodet är alldeles för betungande för de små aktiebolagen och att den på så sätt agerat som en tillväxtbarriär för dessa företag. Detta stämmer dessutom överens med regeringens initiala påstående om att anställningstillväxten skulle vara högre hos de små aktiebolag som avskaffat revisorn (SOU 2008:32). Regeringen förutspår exempelvis att den årliga besparingen för de små aktiebolagen skulle vara 5,8 miljarder efter reformen, vilket endast motsvarar det uteblivna revisionsarvodet och inte arbetet kopplat till revision (ibid). Likt Huq et al's (2021) argumentation menar regeringen följaktligen på att revisionsarvodet är alldeles för betungande för de små aktiebolagen och kan av den anledningen ses som en tillväxtbarriär för dessa bolag (SOU 2008:32).

Problemet med Huq et al's (2021) studie är den korta undersökningsperioden. De undersöker endast perioden direkt innan och direkt efter reformens införande, dvs åren 2009-2011. Vidare baserar de sitt urval på andra grunder, där företag som omfattas av frivillig revision jämförs med revisionspliktiga företag med färre än 5

anställda. Regeringens intentioner var att tillväxten skulle öka i de företag som inte anlitate revisor i relation till de som gjorde det. Det är av den anledningen inte lämpligt att jämföra icke revisionspliktiga företag med revisionspliktiga. Därutöver var regeringens intention att tillväxten skulle vara långsiktigt inte att den skulle ske redan första året. Skillnaderna som uppstått mellan denna studie och Huq et al's (2021) beror således med stor sannolikhet på de olika tidsramarna som studierna är utförda på. Detta stöds dessutom av figur 8, där tillväxten hos gruppen som anlitat revisorn inte börjat ta fart förrän efter 2011. Huq et al (2021) undersöker dock inte perioden efter 2011, vilket skulle kunna innebära att även deras resultat hade sett annorlunda ut ifall det undersökte en längre period. Figur 8 indikerar att detta är fallet, åtminstone för denna studie. Den långvariga tillväxten är betydligt mer gynnsam hos de företag som anlitat revisor mellan åren 2011-2019.

Det uppmätta resultatet stämmer överens med de resultat som riksrevisionen (2017) presenterat i sin granskningsrapport. De menar på att de företag med revisor haft högre tillväxt vad gäller antalet anställda (RiR 2017:35). Likt denna studie finner de att de olika gruppernas tillväxt trender börjar trenda isär redan året efter reformen (ibid). De finner att 2011 hade de företag som avskaffat revisorn lägre tillväxt av antalet anställda med ungefär 9% (RiR 2017:35). Detta är inte allt för långt ifrån de resultat som uppmätts i studiens analys, där behandlingsgruppen åtnjöt lägre tillväxt med ungefär 15,3 procentenheter, dock i genomsnitt för hela undersökningsperioden och inte endast efterföljande år.

Möjliga förklaringar till att de som anlitat revisor under undersökningsperioden åtnjöt en högre tillväxt är att revisorn kan agera som en konsult till företag (Svanström, 2008; Carrington, 2014). Revisorn kan exempelvis bidra med vägledning kring företagets ekonomi och verksamhetsutveckling, som i sin tur kan leda till högre tillväxtbåde vad gäller antalet anställda och andra tillväxtfaktorer (Svanström, 2008; RiR 2017:35). Vägledningen kan exempelvis ske i form av juridisk och ekonomisk rådgivning, vidare kan revisorer, utifrån sin erfarenhet och expertis föreslå förbättringar som gynnar företagen som anlitar revisor (RiR 2017:35). De företag som avskaffat revisorn kommer inte kunna ta del av de fördelar som revision bidrar till och antas av den anledningen åtnjuta lägre tillväxt i förhållande till de som anlitat revisor.

5.4 Kontrollvariablernas effekt på anställningstillväxten

Det förändrade tillväxt mönstret kan dock bero på flera olika anledningar, där den avskaffade revisionsplikten endast är en möjlig förklaring. För att utforska tillväxt trenderna djupare tillades kontrollvariablerna. Flera olika förklaringsvariabler tillades för att se hur resultaten påverkades av detta. Dessa kontrollvariabler kan utöver den avskaffade revisionsplikten vara möjliga förklaringar till varför tillväxt trenderna ser ut som de gör. Ifall resultaten för interaktionsvariabeln (Behandling*period) förändras efter att kontrollvariablerna lagts till, tyder det på att kontrollvariabeln haft en effekt på antalet anställda utöver den avskaffade revisionsplikten för dessa aktiebolag.

5.4.1 Branschtillhörighet i relation till anställningstillväxt

Riksrevisionen (2017) argumenterar exempelvis i sin granskningsrapport för att en möjlig förklaring till den mindre tillväxten för de som avskaffat revisorn är att de medvetet redovisat lägre ekonomisk aktivitet. När det gäller antalet anställda kan det innebära att företagen väljer att anlita personal svart, för att bland annat undkomma diverse arbetsgivaravgifter. Dessa brott har blivit enklare att begå i och med att företagen inte längre granskas av externa revisorer, vilket antas leda till ökad ekonomisk brottslighet (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35; Fallan et al, 2018).

I och med att dessa arbetare inte registreras hos företaget innebär det att eventuell tillväxt, inte hade återfunnits på företagets finansiella rapporter, vilket hade påverkat resultatet i analysen och på så sätt vara en möjlig förklaring till tillväxt skillnaderna mellan grupperna. För att beakta detta har analysen tagit hänsyn till ifall företagen tillhör problematiska branscher, där ekonomisk brottslighet är mer vanligt förekommande. Dessa branscher är överrepresenterade när det kommer till ekonomisk brottslighet och denna typ av aktivitet tros av den anledningen vara mer förekommande inom dessa branscher (Ekobrottsmyndigheten, 2016 RiR 2017:35; Fallan et al, 2018). Genom att ta hänsyn till hur resultatet påverkas efter att kontrollvariabeln branschtillhörighet läggs till, går det att utläsa ifall den har någon effekt på tillväxten hos företagen.

DID analysen tyder dock på att det inte skett någon skillnad i interaktionsvariabeln när kontrollvariabeln branschtillhörighet lags till. Resultatet förblir identisk på -0,284. Detta innebär att huruvida företaget tillhör en problematisk bransch inte har någon betydelse när det kommer till tillväxten av antalet anställda. Det går av den anledningen inte att för samma argumentation som tidigare studier, att tillväxten ser annorlunda ut för de som avskaffat revisorn, eftersom de gömmer delar av den ekonomiska aktiviteten i verksamheten. Åtminstone inte när det kommer till tillväxten av antalet anställda.

5.4.2 Företagsålder i relation till anställningstillväxt

Vidare har kontrollvariabeln ålder tagits hänsyn till i modell 3. Motivationen för den här kontrollvariabeln är att en del forskare menar på att ålder på ett företag kan ha en påverkan på dess tillväxt. Äldre företag har exempelvis varit etablerade på marknaden under en längre tid och har således mer erfarenhet än nyetablerade företag. De äldre företagen hade på så sätt kunnat använda denna erfarenhet för att generera tillväxt. Likt branschtillhörighet tycks åldern på företagen inte ha någon effekt på tillväxten av antalet anställda. Detta då interaktionsvariabeln förblev identisk på 0,284, trots att kontrollvariabeln ålder lades till. En möjlig förklaring till detta är att åldern i behandlingsgruppen och kontrollgruppen är så pass lika, vilket går att utläsa av den deskriptiva statistiken i tabell 4. Tabellen tyder på att medelåldern mellan grupperna endast skiljer sig med två år, där medelåldern för de som anlitar revisorn är 25 år vid tiden för undersökningen, medan medelåldern för de som avskaffar revisorn är 27 vid tiden för undersökningen. Vidare är de äldsta företaget i kontrollgruppen 76 år, medan det äldsta företaget i behandlingsgruppen är 75 år gammalt. På grund av att studiens endast avser att undersöka företag registrerade innan år 2008, är det senaste företaget i bägge grupperna registrerat år 2007. Liknelserna mellan grupperna, gällande åldern, ger en möjlig förklaring till varför kontrollvariabeln ålder inte påverkade resultatet.

5.4.3 Företagsstorlek i relation till anställningstillväxt

Slutligen testades kontrollvariabeln storlek, som mättes i totala tillgångar. När kontrollvariabeln lades till i analysen ändrades resultatet i interaktionsvariabeln. Från att ha varit -0,284 i första modellen utan kontrollvariabler, minskar skillnaderna mellan grupperna till -0,269, när analysen tagit hänsyn till företagets storlek. Skillnaderna mellan behandlingsgruppen och kontrollgruppen minskade följaktligen med ungefär 5%. Detta tyder på att företagets storlek haft en påverkan på tillväxten av antalet anställda. Resultaten är i linje med tidigare studier, som argumenterar för att företagsstorleken påverkar tillväxten (Calvo, 2006; Daunfeldt & Elert, 2013; Huq et al, 2021). Huq et al (2018) finner exempelvis att deras resultat inte blir signifikanta förrän de lägger till företagets storlek som en förklaringsvariabel. De argumenterar därav att företagets storlek är en viktig faktor för att resultaten inte ska bli skeva (Huq et al, 2021). Vidare förändras även deras resultat när de kontrollerar för företagsstorlek, vilket ger ytterligare stöd storleken på ett företag har en effekt på tillväxten inom företag.

Tidigare studier finner att tillväxten hos mindre företag är högre i förhållande till större företag (Calvo, 2006; Daunfeldt & Elert, 2013). Till skillnad från ålder skiljer sig grupperna åt när det kommer till storlek, både mätt i nettoomsättning och totala tillgångar, vilket kan utläsas av tabell 4. Företagen som anlitar revisor är i genomsnitt något större än de som avskaffar revisorn, detta är fallet både för nettoomsättningen och totala tillgångar. Skillnaden som uppmätts när kontrollvariabeln storlek tas hänsyn till i analysen, kan således bero på att de mindre företagen antas präglas av en högre tillväxt än de större företagen (Calvo, 2006; Daunfeldt & Elert, 2013). Detta då skillnaderna minskade mellan grupperna när storleken på företaget kontrollerades för.

5.5 Tillväxt av nettoomsättning

Behandlings-/kontrollgruppen uppvisar parallella tillväxttrender för omsättningen innan reformen. Kontrollgruppen uppvisade dock redan innan reformen något högre nettoomsättning vilket går att utläsa av figur 6, trenderna är dock väldigt lika mellan grupperna åren innan reformen. Däremot återfinns en tydlig skillnad till

kontrollgruppens fördel ett par år efter reformen. Redan året efter reformen stagnerar tillväxten av nettoomsättningen hos företagen utan revisor. Hos kontrollgruppen ser utfallet helt annorlunda ut där, tillväxten ökat lavinartat ett par år efter reformen trätt i kraft. Från att grupperna uppvisat relativ liknande tillväxttrender innan reformen skedde, en tydlig skillnad i utvecklingen efter det att lagändringen tagit plats. För att se vilken effekt reformen haft på tillväxt trenderna mellan grupperna utfördes DID analysen. Analysen utfördes med diverse kontrollvariabel för att se ifall resultaten kunde förklaras av andra faktorer än själva reformen.

För tillväxten av nettoomsättning finner vi i DID analysen att det råder en skillnad mellan studiens behandlingsgrupp och kontrollgrupp. Gruppen som anlitar revisor har en genomsnittlig tillväxt i nettoomsättning på ungefär 34% mellan åren 2011-2019. Gruppen som inte anlitar revisor har dock en genomsnittlig tillväxt i nettoomsättning på endast 3% under samma period. Analysen tyder således på att gruppen som anlitar revisor har en betydligt högre tillväxt, mätt i förändring av nettoomsättning, jämfört med gruppen som inte anlitar revisor.

5.6 Tidigare resultat och förutsägelser kring revisionens effekt på tillväxten av nettoomsättningen

Resultaten av studiens medelvärdesanalyser styrker inte regeringens resonemang om att företag utan revisor har en högre tillväxt (SOU 2008:32). Detta då empirin indikerar att de reviderade företagen har högre tillväxt. Resultatet i analysen är således i motsägelse till de regeringens utfästelser, som antagit att tillväxten hos de små aktiebolag som avskaffar revisorn skulle vara högre än för de som väljer att behålla revisorn. Utifrån detta borde tillväxten varit betydligt högre hos den grupp som anlitar revisor. Detta, då revisor arvodet setts som alldeles betungande för de mindre bolagen och avskaffandet skulle på så sätt eliminera bördan. Detta skulle fria upp resurser hos de omfattande bolagen som i sin tur skulle kunna satsas på verksamhetsutveckling för att öka tillväxten (SOU 2008:32). Vidare antogs det administrativa arbetet som var kopplat till revision leda till att företagen antingen var tvungna att outsourca personal eller göra arbetet intern, vilket skulle innebära mindre fokus på huvudverksamheten och på så sätt hämma verksamhetsutvecklingen. Den

avskaffade revisionsplikten antogs åtgärda även detta problem, då de omfattade företagen inte längre var tvungna att göra det administrativa arbetet kopplat till revisionen. Resultaten av DID analysen tyder dock på att detta inte varit fallet utan att det motsatta tagit plats där, de företag med revisorn präglats av en högre tillväxt av nettoomsättning.

Tidigare forskning kring ämnet revision å andra sidan, är i linje med studiens resultat och menar att revision kan leda till förutsättningar för ökad tillväxt (Carrington & Catasus, 2007; Svanström, 2008; Carrington, 2014). I riksrevisionens rapport (2017) kommer de fram till liknande resultat som denna studie, det vill säga att företag som anlitar revisor har högre tillväxt, mätt i förändring av nettoomsättning. De diskuterar i sin rapport att en möjlig förklaring till deras resultat kan bero på att företag utan revisor i större utsträckning kan begå diverse bokföringsbrott utan att bli avslöjade, vilket hade påverkat tillväxten av nettoomsättningen (RiR 2017:35). Den avskaffade revisionsplikten gör detta möjligt då de företag som avskaffar revisorn inte längre granskas av externa revisorn med anmälningsplikt vid misstanke om brott. Informationsasymmetrin ökar därav mellan företagen utan revisor och dess intressenter till följd av den avskaffade revisionen (ibid). Enligt riksrevisionen har en del företag utnyttjat detta genom, att bland annat krympa resultaten för att undkomma skattekostnader. Detta är något som även stöds av ekobrottsmyndigheten som påstår att andel anmälningar från revision minskat efter reformen, vilket antas bero på det höga mörkertalet informationsasymmetrin gett upphov till (Ekobrottsmyndigheten, 2016).

Informationsasymmetrin antas av dessa anledningar ha gett upphov till moral hazard, vilket innebär att en part ändrar sitt beteende till följd av minskad risk (Healy & Palepu, 2001; RiR 2017:35). Innan reformen förekom det färre ekonomiska brott inom dessa företag (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35). Detta beror troligen på att företagen inte hade lika stor sannolikhet att komma undan, då deras räkenskaper granskas av revisor som är skyldig till anmälan vid misstanke om brott. När revisionen avskaffas hos dessa bolag försvinner den externa granskningen, vilket innebär att även risken minskar. Den minskade risken till följd av den ökade informationsasymmetrin antas ha lett till ett ändrat beteende hos en del företag (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35). Detta skulle utifrån argumentationen

som förts även kunna vara en möjlig förklaring till resultaten som presenterats i denna studie. Särskilt med tanke på att det återfanns någon form av tillväxt hos behandlingsgruppen innan reformen tog plats, som sedan kom att stagnera när reformen implementerades.

Den låga tillväxten i gruppen som avskaffar revisorn kan på så sätt eventuellt bero på den opportunistiska natur företag karaktäriseras av, särskilt med tanke på att tidigare studier har visat att företag som avskaffar revisor ofta tillhör branscher med hög ekonomisk brottslighet (Watts & Zimmerman, 1978; Niemi et al, 2012; RiR 2017:35; Fallan et al, 2018). Riksrevisionen finner exempelvis att företag som tillhör problematiska branscher med högre ekonomisk brottslighet avskaffar revisorn i större utsträckningen än andra branscher (RiR 2017:35). Detta är något som även förekom i Norge, efter att de avskaffade revisionsplikten (Fallan et al, 2018). Företagen som tillhörde branscher som kännetecknas av högt skatteundandragande antogs avskaffa revisorn för att öka informationsasymmetrin mellan företaget och Norges skatteadministration, för att på så sätt minska risken att bli påkomna.

Det finns således empiriskt stöd för att företag kan komma att utnyttja det informationsövertag som tillkommer till följd av den avskaffade revisionsplikten (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35; Fallan et al, 2018). I Finland utnyttjar en del företag informationsasymmetrin till sin egen vinning där, de anlitar revisor i de fall de vill minska informationsasymmetrin exempelvis för att öka transparens i företaget. Niemi et al (2012) menar att en del avskaffar revisorn för att de tidigare fått orena revisionsberättelser, då orena revisionsberättelser kan leda till negativa implikationer för företaget, såsom lägre kreditvärdighet (Niemi et al, 2012). Detta ger ytterligare stöd för att företag utnyttjar informationsasymmetrin som uppstod till följd av reformen och ibland modifierar sitt beteende till följd av detta (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35; Fallan et al, 2018).

5.7 Branschtillhörighet i relation till tillväxt av nettoomsättning

Utifrån resultaten i tidigare studier skulle forskningsresultaten för den här studien möjligen bero på manipulering av de finansiella rapporterna. Där de företag utan revisor kan redovisa finansiell information som krymper nettoomsättningen, med större sannolikhet att komma undan. För att se ifall skillnaderna beror på manipulerade resultat har analysen utförts med en förklaringsvariabel. Variabeln tar hänsyn till ifall observationen är tagen från ett företag som tillhör en problematisk bransch där redovisningsbrott är mer vanligt förekommande. Visar det sig att resultaten för interaktionsvariabel i DID analysen ändras efter att hänsyn tas till ifall observationen är tagen från en problematisk bransch, innebär det att branschtillhörighet är en trolig förklaring till resultatet.

Resultat från DID analysen med problematisk bransch som kontrollvariabel tyder dock på att skillnaden inte är särskilt stor. I modell 1, där hänsyn inte tas till branschtillhörighet, hade behandlingsgruppen i genomsnitt 561 411 SEK mindre nettoomsättningen än kontrollgruppen efter reformen. När kontrollvariabeln branschtillhörighet lades till hade behandlingsgruppen i genomsnitt 562 818 SEK lägre nettoomsättning än kontrollgruppen. Skillnaden utgjordes endast av ungefär 1 400 sek. Skillnaden om än liten tyder dock på att företag i problematiska branscher omsätter något mindre än de som inte tillhör problematiska branscher. Detta tyder på att argumentation som förts i tidigare studie som presenterats inte är helt likgiltig. Däremot, är skillnaden inte tillräckligt stor för att påstå att den låga tillväxten i behandlingsgruppen beror på olika typer av bokföringsbrott.

5.8 Företagsålder i relation till tillväxt av nettoomsättning

Vidare har andra kontrollvariabler tagits hänsyn till för att se ifall de har någon effekt på tillväxten utöver reformen. Förutom branschtillhörighet, har även ålder och storlek på företaget tagits hänsyn till vid utförandet av DID analysen. När det kom till ålder återfanns det inga utmärkande skillnader från när analysen utfördes utan kontrollvariabel. I modell 1 var skillnaden mellan behandlingsgruppen och kontrollgruppen -561 411 SEK, när åldern på företaget togs hänsyn till vart skillnaden

-560 931 SEK. Åldern på företaget antas således ha en liten effekt på tillväxten, men den är inte särskilt utmärkande. I och med att effekten på tillväxten är så pass liten görs inga antaganden om att åldern lett till skillnaderna mellan behandlingsgruppen och kontrollgruppen.

5.9 Företagsstorlek i relation till tillväxt av nettoomsättning

När storleken togs hänsyn till i form av tillgångar skedde det en ändring på det ursprungliga resultatet i modell 1. Från att skillnaden mellan behandlingsgruppen och kontrollgruppen låg på -561 411 SEK, blev den -534 500. Skillnaden är inte särskilt stor i denna modell heller, utan ligger i genomsnitt 26 911 SEK för perioden 2011-2019. Den bidrar däremot till den största skillnaden i förhållande till de andra kontrollvariabler som testats. Resultatet i modell 4 tyder således på att företagens storlek, mätt i tillgångar, har en effekt på tillväxten inom företagen. Detta då skillnaden mellan behandlingsgruppen och kontrollgruppen minskade när analysen tagit hänsyn till företagens storlek. Detta innebär att när analysen tagit hänsyn till företagens storlek minskar skillnaderna mellan gruppen och tillväxten blir mer snarlik.

Vidare tyder tidigare studier på att storleken på ett företag har en effekt på tillväxten (Samuels, 1965; Singh & Whittington, 1975; Audretsch et al, 2004; Calvo, 2006; Daunfeldt & Elert, 2013). Calvo (2006) menar exempelvis på att mindre företag har en högre tillväxt än vad större företag har. Denna studie är enbart utförd på mindre företag, där urvalet avgränsats för att få så lika behandlings och kontrollgrupp som möjligt. Däremot tyder den deskriptiva statistiken på att företagen i de olika grupperna skiljer sig åt vad gäller storleken mätt i totala tillgångar. För de företag i kontrollgruppen, dvs de som anlitat revisorn under undersökningsperioden var de totala tillgångarna något större. I genomsnitt låg de totala tillgångarna på 2 863 000 SEK hos kontrollgruppen. I behandlingsgruppen låg de genomsnittliga totala tillgångarna på 1 433 000 SEK, vilket är betydligt lägre än kontrollgruppen.

Med stöd av tidigare studier tyder således även dessa resultat på att mindre företag har en högre tillväxt än större företag. Detta då skillnaderna mellan

behandlingsgruppen och kontrollgruppen minskade när analysen tagit hänsyn till företagens storlek. I och med att företagen i behandlingsgruppen i genomsnitt var mindre än de i kontrollgruppen antas således skillnaden mellan modell 1 och 4 bero på den högre tillväxttakten hos de mindre företagen. Detta innebär att förutom revision, har även företagsstorlek haft en påverkan på tillväxttenden under undersökningsperioden. Skillnaderna är dock inte särskilt stora och företagens storlek antas av den anledningen endast haft en måttlig effekt på företagets tillväxt av nettoomsättningen.

5.10 Revision bidrar till högre nettoomsättning

Resultaten från samtliga modeller tyder följaktligen på att det inte förkommer drastiska skillnader när kontrollvariablerna tillades. Detta ger en indikation på att det är revisionen som bidrar till skillnaderna som uppmätts mellan behandlingsgruppen och kontrollgruppen. Detta då grupperna är så pass lika att den största faktorn som skiljer dem åt är ifall de anlitar revisor eller inte, vilket baseras på antagande om parallella trender. Det går utifrån resultaten således att anta att den högre tillväxten av nettoomsättningen i kontrollgruppen beror på att det anlitat revisor efter reformen. Detta är något som dessutom stöds av teorier på ämnet, bland annat teorin revision som förbättring. Teorin menar på att revisorn syftet är att förbättra de finansiella rapporterna som företaget presenterar (Wallace, 1980). Detta, genom att granska och rådgiva företagen om dess finansiella rapporter, för att på så sätt säkerställa att det inte finns väsentliga felaktigheter i dem (ibid). Den primära rollen som revisorn har enligt teorin är följaktligen att agera som informationsförmedlare mellan företag och dess intressenter (Carrington, 2014). Detta innebär att problemet med informationsasymmetrin minskar, då intressenterna försäkras om att den information som företaget presenterar stämmer överens med verkligheten (Carrington, 2014). Den minskade informationsasymmetrin leder i sin tur till mer transparens mellan företagen och dess intressenter, vilket kan leda till förutsättningar som bidrar till ökad tillväxt (Svanström, 2008).

I och med att revisorns roll enligt denna teori är att förbättra redovisningen, krävs det dessutom att revisorn lyssnar och tar till sig de krav som intressenterna ställer

(Svanström, 2008). Revisorn har således enligt teorin, intressenterna i fokus. Detta bidrar till säkrare transaktioner mellan parterna, då intressenterna kan försäkra sig om att informationen som presenteras är korrekt. Revisorn angriper således problemet med informationsasymmetri.

Teorin menar dessutom att revisorn kan ses som en resurs för företaget, som genom rådgivning och externa kompetens kan bidra till verksamhetsutveckling (Carrington, 2014). Tidigare forskning tyder på att mindre aktiebolag ofta saknar den kunskap som en revisor besitter (Svanström, 2008). Detta då de till sin natur är mindre, med färre anställda (ibid). Större bolag med fler anställda har ofta en ekonomiavdelning, där det sitter ekonomer som sköter ekonomin och ser till att allt drivs felfritt (Svanström, 2008). De mindre aktiebolagen är ofta ägarledda där den expertis och erfarenhet som en revisor besitter ofta saknas. Detta innebär att de mindre aktiebolagen antingen måste anlita externa konsulter såsom redovisningsekonomer eller revisorer för att inte gå miste om rådgivning kring verksamheten (ibid). De små aktiebolagen måste följaktligen anlita revisor för att ta del av denna kunskap (Wallace, 1980; Svanström, 2008).

Skillnaden kan möjligen förklaras av kompetensen som revisor bidrar med till verksamheten (Svanström, 2008). Företagen som anlitar revisorer kan ta del av råd och vägledning kring effektiviseringen av verksamheten från dessa revisorer (Svanström, 2008; RiR 2017:35). Detta kan leda till konkurrensfördelar för företagen som anlitar revisor, som i sin tur leder till ökad tillväxt (Carrington, 2014; RiR 2017:35).

Vidare kan revisorn bidra till att risken för intressenter, såsom kreditinstitut minskar. Detta då en revisor granskar de finansiella rapporter som ett företag presenterar (Svanström, 2008; Carrington, 2014). Intressenterna som tar del av dessa rapporter kan på så sätt förlita sig på att det inte finns väsentliga felaktigheter i dem, på grund av den förbättrade redovisningen som revisorn bidrar till (Carrington, 2014). Detta reducerar i sin tur osäkerheten mellan aktiebolag och dess intressenter, vilket kan leda till fler gynnsamma relationer.

Tidigare studier tyder exempelvis på att företag med revisorn erhåller lägre räntor för investeringskapital, jämfört med dem utan revisor (Huq et al, 2018). Detta kan förklaras av teorin revisions som komfort, som i första hand handlar om att intressenterna ska känna sig bekväma med redovisningen (Carrington & Catusus, 2007). Inom teorin antas själva närvaron av revisor ge upphov till ett tillstånd av komfort hos intressenterna (ibid). Det motsatta torde också vara sant, att avsaknaden av revision ger upphov till att intressenterna känner misstro kring redovisningen. Misstron hos intressenter innebär att transaktionskostnaderna ökar till följd av den bedömda risken (Carrington & Catusus, 2007). De företag som anlitar revisorn förväntas ingå mer gynnsamma relationer med dess intressenter, som i sin tur kan leda till ökad tillväxt hos de små reviderade aktiebolagen.

Resultaten av analysen kan således eventuellt bero på att de företag som anlitar revisor under undersökningsperioden dragit nytta av den erfarenhet och expertis som revisorn besitter för att förbättra de finansiella rapporterna. Avsaknaden av väsentliga felaktigheter i kombination med revision i sig, torde ge upphov till ett tillstånd av komfort hos intressenterna, som i sin tur leder till gynnsamma relationer mellan intressenterna och företagen. De gynnsamma relationerna sätter i sin tur spåren för verksamhetsutvecklingen inom företagen som anlitar revisor. Detta skulle exempelvis vara fallet om reviderade företag lättare får lån och dessutom till lägre räntor, vilket tidigare studier tyder på är fallet. De reviderade företagen kan ha använt dessa lån för att återinvestera i verksamheten, som i sin tur kan leda till tillväxt hos dessa bolag.

Resultatet indikerar således på att det föreligger ett positivt samband mellan förändring av nettoomsättning och reviderade företag. Detta går även att utläsa av tillväxt trenden i figur 7, där resultatet indikera att företagen med revisor har högre tillväxt än de utan. Utifrån DID analysen kan dessutom ett påstående om att detta har ett samband med revision göras.

5.11 Hypotesprövning

I studiens teoriavsnitt har två hypoteser härletts från teori och tidigare forskning på ämnet. Dessa hypoteser kommer nu att diskuteras utifrån empirin och analysen som förts. Följande hypoteser har härletts:

H1: De små aktiebolag som anlitar revisor kommer att ha högre tillväxt i termer av nettoomsättning i förhållande till de som inte gör det efter reformens implementering.

H2: De små aktiebolag som anlitar revisor kommer att ha högre tillväxt i termer av antal anställda i förhållande till de som inte gör det efter reformens implementering.

Vad gäller studiens tillväxt variabler föreligger det positiva skillnader för de små aktiebolag som anlitar revisor. De små aktiebolagen med reviderade verksamheter har både högre tillväxt vad gäller nettoomsättning och antal anställda. Detta finner vi i såväl företagens tillväxt trender under undersökningsperioden, som i DID analyserna. Detta tyder på att det som förväntat, föreligger ett positivt samband mellan revision och tillväxt, både för nettoomsättning och antal anställda.

Resultaten för DID koefficienten är dessutom signifikanta på 1% nivå för alla genomförda DID analyser. Detta innebär att resultaten för studiens analyser kan generaliseras över populationen. Hypoteserna torde således kunna accepteras med konfidensgrad på 99%. Utifrån resultaten i empirin och den diskussion som förts i analysavsnittet, går det att konstatera att reformen haft en effekt på de omfattade företagens tillväxt. Effekten har skett på studiens bägge tillväxtvariabler. Studiens bägge hypoteser kommer av dessa anledningar att accepteras och ett påstående om att den avskaffade revisionsplikten varit till nackdel för tillväxten för de små aktiebolagen kan göras.

6. Slutsats

I detta avsnitt dras det slutsatser kring analysen som skett i det föregående kapitlet. Studiens syfte och frågeställning kommer dessutom att diskuteras, för att se om dessa uppfyllts och besvarats. Vidare presenteras förslag på fortsatt forskning inom området.

Syftet med studien är att undersöka huruvida regeringens intention, om att öka tillväxten hos de små aktiebolagen efter reformen om avskaffad revisionsplikt realiserats. Syftet för uppsatsen grundar sig i den diskussion som förts gällande den avskaffade revisionsplikten för små aktiebolag. Såväl offentliga myndigheter som privata aktörer har deltagit i diskussionen. Idag mer än 10 år efter att revisionsplikten avskaffats råder det fortfarande diskussioner kring ifall syftet med avskaffande uppfyllts eller inte (Motion 2020/21:1293; Huq et al, 2021; Patel & Dahlin, 2021).

Motiveringen för den avskaffade revisionsplikten var enligt regeringen att de berörda aktiebolagen skulle kunna använda kostnaderna i samband med revision till andra verksamhetsutvecklande resurs istället (SOU 2008:32). Revisionsarvodet ansågs för kostsamt i förhållande till de berörda aktiebolagens storlek och kunde av den anledning ses som hinder för verksamhetsutvecklingen (ibid). Revision ansågs därutöver inte nödvändigt för alla företag (SOU 2008:32). Avskaffandet skulle således enligt regeringen leda till konkurrensfördelar för de som inte anlitar revisor, som in sin tur skulle resultera i högre tillväxt för dessa bolag (SOU 2008:32, RiR 2017:35).

Riksrevisionen (2017) som varit i framkant för diskussionen om den avskaffade revisionsplikten menar däremot att det motsatta ägt rum. De presenterar i en granskningsrapport rena motsatsen till vad regering utfäst vid avskaffandet (RiR 2017:35). De bolag med revisor har visat sig ha både högre tillväxt och lönsamhet jämfört med de som inte anlitar revisor (ibid).

Resultaten som presenteras i denna studie stämmer överens riksrevisionens resultat och dessutom med många av de teorier och tidigare forskning på området. Det föreligger exempelvis ett förhållande som kännetecknas av informationsasymmetri

mellan aktiebolag och dess intressenter. Revision kan ses som ett verktyg för att åtgärda problemen som uppstår i samband med detta (Svanström, 2008; Carrington, 2014). Revisorn bidrar dessutom med kompetens till företaget och ser till att de finansiella rapporterna inte har väsentliga felaktigheter, vilket kan resultera i verksamhetsutveckling för de företag som anlitar revisorer (Svanström, 2008; Carrington, 2014). Förutom att bidra till verksamhetsutveckling gör revisorn att företagens intressenter känner sig bekväma med rapporterna som företaget presenterar, vilket kan leda till mer gynnsamma relationen mellan företagen och dess intressenter, även detta kan så småningom leda till tillväxt (Hayes, 2005; Carrington & Catusus, 2007; Carrington, 2014; Huq et al, 2018).

Tidigare forskning tyder dessutom på att många av de företag som har möjlighet att avskaffa revision gör detta av opportunistiska skäl (Niemi et al, 2012; RiR 2017:35; Fallan et al, 2018). Det kan röra sig om att företagen undanhåller en del ekonomisk aktivitet för att bland annat undvika skatt (RiR 2017:35; Fallan et al, 2018). Vidare finns det stöd för att företag avskaffar revisorn för att öka informationsasymmetrin gentemot intressenterna, exempelvis då de tidigare fått orena revisionsberättelser (Niemi et al, 2012).

Brottsligheten har dessutom ökat i samband med den avskaffade revisionsplikten för små aktiebolag (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35). De företag som anskaffas i syfte att begå brottslig verksamhet är överrepresenterade i den gruppen där revisorn avskaffas (Ekobrottsmyndigheten, 2016). Detta antas vara fallet då risken för bolagen utan revisor är mindre än för de som anlitar revisor (RiR 2017:35). Revisorn antas på så sätt ses som ett hinder för de företag som deltar i brottslig verksamhet, vilket lett till att företag som tillhör problematiska branscher avskaffat revisorn i större utsträckningen än andra branscher (RiR 2017:35; Fallan et al, 2018). Trots dessa omständigheter väljer regeringen att inte återinföra revisionsplikten för små aktiebolag, efter uppmaning av riksrevisionen (Skr. 2017/18:201). Regeringen menar att det inte finns tillräckligt med skäl till att revisionsplikt för alla aktiebolag ska återinföras (ibid). Vidare påstår regeringen att det råder en begränsad tillgång på auktoriserade revisorer, vilket innebär att ett återinförande av revisionsplikt hade haft en lång övergångstid (Skr. 2017/18:201).

Utifrån resultaten från den här studien, samt stöd från tidigare forskning och teorier på ämnet, anses revision vara en konkurrensfördel för de små aktiebolagen. De bolag med revisor har präglats av högre tillväxt, både vad gäller nettoomsättning och antalet anställda. Detta besvarar studiens frågeställning, om vilka skillnader i tillväxt som förelåg mellan de som anlitar och avskaffar revision. Syftet med studierna anses dessutom uppfyllt, då regeringens intention om ökad tillväxt för små aktiebolag utan revisor inte har realiserats.

6.1 Studiens bidrag

Denna studie bekräftar det resultat som presenterats i riksrevisionens (2017) granskningsrapport. De företag som avskaffar revisorn har präglats av lägre tillväxt i förhållande till de som behållit revisorn under undersökningsperioden. Vidare är resultaten i linje med tidigare teorier och andra studier på ämnet som hävdar att revisorn bidrar till verksamhetsutveckling (Svanström, 2008; Carrington, 2014). Denna studies resultat är dock i motsägelse till de resultat som presenterats av Huq et al (2021). Deras studie tyder på att anställningstillväxt för de som avskaffar revisorn är högre än för de som anlitar revisor. Resultaten i denna studie tyder dock på att anställningstillväxten hos företagen är högre, samt att det skett en minskning i anställningstillväxten för de som avskaffat revisorn. Med anledning av dessa resultat bör revisionsplikten för små aktiebolag återinföras. Detta hade utifrån studiens resultat varit önskvärt, då det skulle öka tillväxten samtidigt som brottsligheten antas minska (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35). Sannolikheten för att detta händer är emellertid inte särskilt stor, i synnerhet med tanke på att regeringen tidigare blivit uppmanade av riksrevisionen om detta, utan resultat (RiR 2017:35; Skr.2017/18:201).

Studiens resultat kan däremot användas som underlag för små aktiebolags ägare vid utvärderingen av anlitan av revisor. De små aktiebolagen karaktäriseras av att de inte har ändlösa resurser och måste av den anledningen vara ytterst varsamma med hur de nyttjar dessa. Valet av att anlita revisor, trots att det inte finns något lagstadgat krav kan av den anledning ses som meningslöst. Särskilt med tanke på att detta kan vara administrativ betungande, inte minst själva revisionsarvodet, utan

även allt arbete som är förknippat med revision (SOU 2008:32). Studiens resultat tyder däremot på att arbetet och de administrativa kostnaderna lönar sig i längden, då de företag som anlitar revisor ofta präglas av högre tillväxt än de som inte gör det. Skillnaderna i tillväxten var inte likgiltiga, utan i genomsnitt hade de som anlidade revisor högre nettoomsättning med i genomsnitt 31 procentenheter. Tillväxten av antalet anställda var även högre där de som anlidade revisor hade en genomsnittlig tillväxt på ungefär 15% efter reformen. De som avskaffat revisorn hade istället en genomsnittlig minskning på 0,3% under samma period. Detta bör betraktas av de små aktiebolagsägare vid evalueringen av valet att anlita revisor.

6.2 Förslag till vidare forskning

EU har gett möjligheten till medlemsländerna att exkludera aktiebolag från revisionsplikt, såvida de inte överstiga de gränsvärdet som de fastställt (Europaparlamentets & rådets förordning 2013/34/EU). Dessa gränsvärden är rätt höga i förhållande till de gränsvärden som tillämpats i Sverige. Medan Sverige exempelvis har gränsvärdet på 3 anställda, har majoritet av EU-medlemsländer tillämpat ett gränsvärde på 50 anställda (Huq et al, 2021). Bortsett från Finland och Malta, har Sverige den lägsta inträdesbarriärer för revisionsplikt inom unionen (ibid).

Trots att Sverige förhållandevis har en låg inträdesbarriärer, antas den avskaffade revisionsplikten för de omfattade bolagen haft en påtaglig effekt på bland annat tillväxten och den ekonomiska brottsligheten (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35; Huq et al, 2021). Detta gör det intressant att undersöka hur tillväxten och brottsligheten påverkats på EU-nivå. Särskilt med tanke på att betydligt fler företag omfattas av frivillig revision, på grund av antalet företag och de högre inträdesbarriärerna. Forskare menar på att revision hjälper till med problemen som uppstår till följd av informationsasymmetri mellan företag och dess intressenter (Svanström, 2008; Carrington, 2014). Är det motsatta sant innebär det att informationsasymmetrin över hela i EU ökar, i takt med att revisionsplikten avskaffas. Detta kan med stöd av tidigare studier påverka såväl brottsligheten som tillväxten inom unionen (Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35). Det hade således varit

av intresse att kontrastera länder med höga och låga inträdesbarriärer för att se ifall det föreligger några optimala gränsvärden för revisionsplikt.

Vidare hade det varit av intresse att undersöka utvecklingen mellan olika branscher. Tidigare studier har påvisat att det råder viss heterogenitet mellan branscher gällande reformen effekten (RiR 2017:35; Huq et al, 2021). Riksrevisionen (2017) finner exempelvis att branscher där ekonomisk brottslighet är mer förekommande avskaffar revisorn i större utsträckning. Det drar utifrån detta slutsatsen att företagen gör detta för att minska risken att bli påkomna för diverse ekonomisk brottslighet (ibid). Vidare finner Huq et al (2021) i sin studie att en del branscher gynnas bättre än andra när det kom till anställningstillväxten efter reformen. Undersökningen kring skillnader och likheter mellan branscherna kan ge svar på ifall en del branscher behöver revision mer än andra. Lagen skulle utifrån detta kunna modifieras på ett sätt som tar hänsyn till branschtillhörighet, för att minska brottsligheten och skillnaderna i tillväxt mellan grupperna.

Ytterligare forskning på ämnet skulle kunna utföras genom att studera revisionen ur företagarnas perspektiv. Initialt var det en stor mängd små aktiebolag som avskaffade revisorn efter reformen (RiR 2017:35; Huq et al, 2021). Vad berodde detta på? Baserar företagen sitt val kring revisionen på empiriskt stöd, eller sker det på andra grunder? Det vore intressant att undersöka hur det ser ut i dagsläget, särskilt efter det att flera studier tyder på att tillväxten påverkas av revision (RiR 2017:35; Huq et al, 2021).

Vidare utgörs majoriteten av undersökningarna, gällande reformen, av kvantitativa studier (Se Ekobrottsmyndigheten, 2016; RiR 2017:35; Huq et al 2021; Patel & Dahlin, 2021). Det saknas däremot kvalitativa undersökningar på ämnet, i synnerhet vad gäller uppfattningen hos företagarna gällande reformen. Visserligen hade riksrevisionen (2017) en kvalitativ del av sin undersökning, där de undersökte reformen ur myndigheternas perspektiv. Någon sådan undersökning återfinns dessvärre inte för företagarna. Det hade följaktligen varit av intresse att studera uppfattningar på den avskaffade revisionsplikten hos de omfattade företagsägarna. Har de små aktiebolagsägare exempelvis samma förväntningar som regeringen, att avskaffad revisions antas leda till ökad tillväxt, eller avskaffar de revisorn enbart för

att slippa administrativa kostnader och arbeten? Detta skulle bidra till djupgående förståelse kring varför revision är viktigt för många företagare och varför en del företagare väljer att anlita revisor trots att de inte omfattas av revisionsplikten.

7. Källor

Abadie, A. (2005). Semiparametric Difference-in-differences Estimators. *Review of Economics Studies*. 72, 1-19.

Allee, K. D., and T. L. Yohn. (2009). The Demand for Financial Statements in an Unregulated Environment: An Examination of the Production and Use of Financial Statements by Privately Held Small Businesses. *The Accounting Review* 84 (1): 1–25. doi:10.2308/accr.2009.84.1.1.

Angrist, J. D., & Pischke, J-S. (2008). *Mostly harmless econometrics: An empiricist's companion*. Princeton University Press, Princeton, NJ.

Audretsch, D. B., L. Klomp, E. Santarelli, and R. Thurik. (2004). Gibrat's Law: Are the Services Different? *Review of Industrial Organization*. 24 (3): 301–324. doi:10.1023/B:REIO.0000038273.50622.ec.

Beck, T. W. The Importance of A Priori Sample Size Estimation in Strength and Conditioning Research, *Journal of Strength and Conditioning Research*: August 2013 - Volume 27 - Issue 8 - p 2323-2337 doi: 10.1519/JSC.0b013e318278eea0

Blackwell, D. W., T. R. Noland, and D. B. Winters. (1998). The Value of Auditor Assurance: evidence from Loan Pricing. *Journal of Accounting Research*. 36 (1): 57–70. doi:10.2307/2491320.

Bolagsverket (2018). *Krävs revisor? - årsredovisningsguiden för aktiebolag*. <https://bolagsverket.se/ff/foretagsformer/arsredovisningsguiden/arsredovisningsguiden-aktiebolag/revisionsberattelse/revisor-1.5701>
[Hämtad 2021-04-08].

Bolagsverket (2019). *Kravet på aktiekapital är nu 25 000*.

<https://via.tt.se/pressmeddelande/kravet-pa-aktiekapital-ar-nu-25-000?publisherId=3235726&releaseld=3294359>

[Hämtad 2021-04-07].

Bolagsverket (u.å.). *Årsredovisning för aktiebolag*.

<https://bolagsverket.se/ff/foretagsformer/aktiebolag/arsredovisning>

[Hämtad 2021-08-10].

Bryman, A. & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. 3. uppl., Liber

Card, D., Krueger, A. (1992). Minimum Wages and Employment: A Case Study of the Fast-Food Industry in New Jersey and Pennsylvania. *The American Economic Review*, Vol. 84, No. 4. pp. 772-793.

Carlsson, C. (u.å.). *Reko - svensk standard för redovisnings- och lönetjänster*.

<https://www.faronline.se/dokument/far/reko2021/>

[Hämtad 2021-08-17].

Carrington, T. (2014). *Revision*. 2. uppl., Liber

Carrington, T. & Catusus, B. (2007). Auditing Stories about Discomfort: Becoming Comfortable with Comfort Theory. *The European accounting review*, 16 (1), s. 35-58

Cassar, G. (2010). Are Individuals Entering Self-employment Overly Optimistic? An Empirical Test of Plans and Projections on Nascent Entrepreneur Expectations. *Strategic Management Journal* 31: 822–840.

Cobo, E. P., A. H. Crespo, & J.M Del corte. (2017). Are Credit Risk Analysts Concerned about the Audit of the Financial Statements of SMEs? *Universia Business Review* 53: 150-187.

Dan Brännström (2020). *Stora revisionsbyråer låser sina kunder*.

<http://danbrannstrom.se/author/dan>

Daunfeldt, S.-O., and N. Elert. (2013). When is Gibrat's Law a Law? *Small Business Economics*. 41 (1):133–147. doi:10.1007/s11187-011-9404-x.

Dedman, E. & Kausar, A. (2012). The impact of voluntary audit on credit ratings: evidence from UK private firms. *Accounting and Business Research*, 42(4), ss. 397-418. doi:10.1080/00014788.2012.653761.

Dedman, E., A. Kausar, and C. Lennox. (2014). The Demand for Audit in Private Firms: Recent Large-sample Evidence from the UK. *European Accounting Review* 23 (1): 1–23. doi:10.1080/09638180.2013.776298.

Djurfeldt, G., Larsson, R. & Stjärnhagen, O. (2010). *Statistisk verktygslåda 1 - samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder.*, Lund: Studentlitteratur.

Ekobrottsmyndigheten (2016). *Effekter på den ekonomiska brottsligheten efter avskaffandet av revisionsplikt för mindre aktiebolag.* (2016/0375)
[https://www.ekobrottsmyndigheten.se/wp-content/uploads/2021/06/pm-2016-06-01-rapport-slutversion.pdf](https://www.ekobrottsmyndigheten.se/wp-content/uploads/2021/06/pm-2016-06-01-rappport-slutversion.pdf)
[Hämtad 2021-11-20].

Ekobrottsmyndigheten (2017). *Slopad revisionsplikt bidrog till ekonomisk brottslighet.*
[Hämtad 2021-10-05]

Eur-Lex, (2007). *Eur-Lex.*
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex%3A52007DC0023>
[Hämtad 2021-04-07].

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2013/34 av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660 EEG och 83/449/EEGT av betydelse för EES (EUT L 182, 29.6.2013, s. 24)

Fallan, E., Antonsen, S., Fallan, L. & Olsen, T.E. (2018). Abolition of statutory Audit Obligation of Small Limited Liability Companies in Norway. Should Tax Evasion Inclined Industries Be Excepted. *International Journal of Accounting and Taxation*. 6 (1), s. 18-30. DOI: 10.15640/ijat.v6n1a2

Field, A. (2011). *Discovering statistics using SPSS*. Thousand Oaks, California: SAGE Publications.

Fredriksson, A., & de Oliveira, G. (2019). Impact evaluation using Difference-in-Difference. *RAUSP Management Journal*, 54(4), ss. 519-532.

Frooman, J. (1999). Stakeholder Influence Strategies. *Academy of Management Review*, 24(2), ss. 191-205. doi:10.5465/AMR.1999.1893928

Företagarförbundet (2018). *Småföretagarna som bidrar till samhället varje dag*. <https://ff.se/smaforetagarna-som-bidrar-till-samhallet-varje-dag/>
[Hämtad 2021-10-01].

Företagarna (2020). *Småföretagen får samhället att gå runt*. <https://www.foretagarna.se/nyheter/riks/2020/oktober/smaforetagen-far-samhallet-att-ga-runt/>
[Hämtad 2021-10-01].

Giorgio Barba Navaretti & Davide Castellani & Fabio Pieri. (2014). Age and firm growth. Evidence from three European countries. *Small Business Economics*. Vol.43 (4), p.823-837

Hansson, S., Arvidsson, P. & Lindquist, H. (2019). *Företags- och räkenskapsanlays*. 11:a red. u.o.:Studentlitteratur.

Hayes, R. & Schilder, A. & Dassen, R. & Wallage, P. (2005). *Principles of Auditing*. 2. uppl., London: McGraw-Hill.

Healy, P. & Palepu, K. (2001). Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: a review of the empirical disclosure literature. *Journal of Accounting and Economics*, 31, 2. 405.

Healy, P. & Palepu, K. (2003). The Fall of Enron. *The Journal of Economic Perspectives*. 17 (2), s. 3-26

Hillier, D.Ross, S. Westerfield, R. Jaffe, J & Jordan, B. (2016). *Corporate Finance*. 3. uppl., European Edition. Mcgraw-Hill Education, Inc.

Hillman, A. J., Withets, M.C. & Collins, B.J. (2009). Resource Dependence Theory: A Review. *Journal of management*, 35 (6), ss. 1404-1427.
doi:10.1177/0149063093433469

Hill, R. Carter., Griffiths, William E. & Lim, Guay C. (2011). *Principles of econometrics*. 4. uppl., Hoboken, N.J.: Wiley

Huq, A. & F. Hartwig, & N. Rudholm. (2018). *Do Audited Firms have Lower Cost of Debt?* HUI Working Papers 132, HUI Research.

Huq, A., Daunfeldt, S.O., Hartwig, F. & Rudholm,N. (2021). Free to Choose: Do Voluntary Audit Reforms Increase Employment Growth?, *International Journal of the Economics of Business*, 28:1, 163-178, DOI: 10.1080/13571516.2020.1802963

Kirby, D.A., & King, S.H. (1997). Accountants and Small Firm Development: Filling the Expectation Gap. *The Service Industries Journal*, Vol,17 No. 2,
doi.org/10.1080/02642069700000017

KPMG (u.å.). *Coronavirusets påverkan i företag och organisationer*.
<https://home.kpmg/se/sv/home/nyheter-rapporter/2020/03/coronavirus-covid-19-och-din-verksamhet.html>

[Hämtad 2021-08-13].

Lechner, M., (2010), "The Estimation of Causal Effects by Difference-in-Difference Methods", Working Paper 2010-28, Department of Economics, University of St. Gallen.

Ludwig & CO (2018). *Småföretagarna viktiga draglok för sveriges ekonomi*.
https://www.mynewsdesk.com/se/lrf_konsult/pressreleases/smaafoeretagarna-viktiga-draglok-foer-sveriges-ekonomi-2567805
[Hämtad 2021-10-01]

Medium.com (2020). *Identify Causality by Difference in Differences*.
<https://medium.com/dataman-in-ai/identify-causality-by-difference-in-differences-78ad8335fb7c>
[Hämtad 2021-10-01]

Menon, K., Williams, J. (1994). The Use of Audit Committees for Monitoring. *Journal of Accounting and Public Policy*, 13 (2), s. 121-139. DOI:
10.1016/0278-4254(94)90016-7

Meyer, B ; Viscusi, W ; Durbin, D. (1995). *The American economic review*, Vol.85 (3), p.322-340.

Motion 2016/17:2877. *Kapitalinsats i aktiebolag*.

Motion 2020/21:1293. *Återinförandet av revisionsplikten*.

Neij, J. (2017). *Allt färre företag har revisor.*, Balans.
<https://www.tidningenbalans.se/nyheter/allt-farre-foretag-har-revisor/>
[Hämtad 2021-04-08].

Niemi, L., Kinnunen, J., Ojala, H. & Trobery, P. (2012). Drivers of Voluntary Audit In Finland: To Be Or Not To Be Audited? *Accounting and Business research*, 42 (2), s. 169-196. DOI: 10.1080/00014788.2012.653742

Ojala, Hannu, Jill Collis, Juha Kinnunen, Lasse Niemi, and Pontus Troberg. (2016). The Demand for Voluntary Audit in Micro-Companies: Evidence from Finland. *International Journal of Auditing*. 20 (3): 267–277. Volume doi:10.1111/ijau.12070.

Patel, P.C., Dahlin, P. (2021). Does voluntary audit help ventures? Evidence from sweden. *Applied Economics*. 53:42, 4835-4856.
<https://doi.org/10.1080/00036846.2021.1910135>

Petland, B. (1993). Getting comfortable with the numbers: Auditing and the micro-production of macro-order., *Accounting, Organization and Society*, 5, s. 605-620.

Pfeffer, J. & Salancik, G. R. (2003). *The External Control of Organizations: A Resource Dependence Perspective*. 2. uppl., Stanford California: Stanford University Press.

Prop. 2009/10:204, *En frivillig revision*. Regeringen

PWC (2017). *Uppdrag revision : Tydlig rollfördelning mellan ägare, styrelse och VD-så gör ni!*
[https://blogg.pwc.se/foretagarbloggen/tydlig-rollfordelning-mellan-agare-styrelse-och-
vd](https://blogg.pwc.se/foretagarbloggen/tydlig-rollfordelning-mellan-agare-styrelse-och-
vd)
[Hämtad 2021-04-09].

Regeringens skrivelse 2017/18:201. *Riksrevisionens rapport om avskaffandet av revisionsplikten för små aktieföretag*.

Riksrevisionen.se (2017). *Avskaffandet av revisionsplikten för små aktieföretag*,
https://www.riksrevisionen.se/download/18.3daa1b3d160c00a26d2c0f3/1518435499282/RiR_2017_35_REVISIONSPLIKT_ANPASSAD.pdf
[Hämtad 2021-04-07].

Rydberg, T. (2011). *Värt att veta om frivillig revision.*, Göteborg: Frivision AB

Samuels, J. M. 1965. Size and the Growth of Firms. *The Review of Economic Studies*. 32 (2): 105–112. doi:10.2307/2296055.

Singh, A., & G. Whittington. (1975). The Size and Growth of Firms. *The Review of Economic Studies*. 42 (1): 15–26. doi:10.2307/2296816.

SFS 1995:1554. Årsredovisningslag. Stockholm: Justitiedepartementet

SFS 1999:1078 Bokföringslag. Stockholm. Justitiedepartementet

SFS 2005:551. Aktiebolagslag. Stockholm: Justitiedepartementet

SFS 2016:433. Lag om ändring i revisionslagen (1999:1079). Stockholm: Justitiedepartementet

Skatteverket (2021). *Underlaget för slutlig skatt*.

<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2021.6/339158.html>

[Hämtad 2021-08-17].

Svanström, T. (2008). *Revision och rådgivning - efterfrågan, kvalitet och oberoende*. (Doktoravhandling), Umeå: Umeå Universitet.

Svenskt näringsliv (2018). *Miljardnota med återinförd revisionsplikt*.

https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/skatter/miljardnota-med-aterinford-revisionsplikt_1124716.html

[Hämtad 2021-08-17].

Svenskt Näringsliv (u.å.). *SME - fakta och definitioner*.

https://www.svensktnaringsliv.se/om_oss/sme-kommitten/sme-fakta-och-definitioner_1171146.html

[Hämtad 2021-10-01].

Thorell, P. & Norberg, C. (2005). *Revisionsplikten i små aktiebolag.*, Utredning på uppdrag av svenskt näringsliv.

Tillväxtverket (2021). *Basfakta om företag*.

<https://tillvaxtverket.se/statistik/foretagande/basfakta-om-foretag.html>

[Hämtad 2021-12-23]

Utredning om revisorer och revision (2008). *Avskaffande av revisionsplikt för små företag*. (SOU 2008:32)., Stockholm. Justitiedepartementet.

Verksamt.se (2020). *Årsredovisning för aktiebolag*.

<https://www.verksamt.se/driva/ekonomi-och-bokforing/bokforing/arsbokslut-och-arsredovisning/aktiebolag>

[Hämtad 2021-04-10].

Visma (u.å.). *Småföretagarna skapar tusentals nya jobb varje år*.

<https://vismaspcs.se/nyheter/2014/oktober/smaforetagarna-skapar-tusentals-nya-jobb-varje-ar>

[Hämtad 2021-10-01].

Wallace, A.W. (1980). The economic role of the audit in free and regulated markets. *New York: Macmillan Publishing Co.* 267-287

Watts, R. & Zimmerman, J. (1978). Towards a positive theory of the determination of accounting standards. *The Accounting Review*, (1), s. 112-132.

Özcelik, F. (2015). *Vad gör en revisor?*

<https://blogg.pwc.se/foretagarbloggen/vad-gor-en-revisor>

[Hämtad 2021-08-06].

8. Bilagor

8.1 Företag

Med revisor		Utan revisor	
Företagsnamn	Org.nr	Företagsnamn	Org.nr
BEMA Avloppsspölning AB	556738 7146	Carwash Bromma AB	556390 0686
JDM Skog AB	556594 2900	Taste PR AB	556634 9477
Watch Group Borås AB	556606 2500	Markaryds Vårdshus Aktiebolag	556560 2389
Skansis Holding AB	556738 5496	Rasmus Larsson AB	556616 3126
AC Partner AB	556747 6378	WALNOSTAT MARKETING Aktiebolag	556463 9838
Hadabe Invest AB	556722 6963	Exign Aktiebolag	556290 1982
Umékök Aktiebolag	556464 2204	Vera Design & Interiör AB	556719 5960
Planoform i Göteborg AB	556665 8257	Kullaro Form & Inredning AB	556545 4229
Hällefors Bruksträdgård Aktiebolag	556442 2656	Lindkvist Innovation Aktiebolag	556193 3994
Heeds Bil och Vulk Aktiebolag	556188 8339	ABELOK Aktiebolag	556553 9474
Twig Island AB	556567 1228	Maxprestation i Västervik AB	556625 3760
Entramed AB	556597 4069	Specialservice i Ängelholm Aktiebolag	556356 2510
Hotel Vallentuna Aktiebolag	556596 5547	Kiaby Rör AB	556646 0993
Vipla Aktiebolag	556603	Consuma Aktiebolag	556565

	0861		8191
Symbios Hans Örming AB	556586 0888	Västeråsgurkan AB	556522 1560
LD Eltjänst Aktiebolag	556379 0541	B.G. Bilplåtslageri Aktiebolag	556268 1584
Oliv Sweden AB	556645 3972	Impelator AB	556717 4676
Solsäter Food Import AB	556235 3218	Lås-Hantverkar´n i Södertälje AB	556624 2664
Boodhs Lantbruk Aktiebolag	556424 8283	BJ Lack Aktiebolag	556685 3791
Fristad Transporttjänst AB	556666 5757	Hälsokost Gunnar Jarl Aktiebolag	556120 6334
Puls Leksand AB	556628 7552	Rotana Bilspecialisten AB	556670 5496
G.E.N:s Svets & Mekanik AB	556629 6934	Hårteamet Alwi Aktiebolag	556114 5631
Each Way AB	556629 1158	EGE Kopia AB	556406 3450
Martin Åberg Gourmet & Design AB	556736 7379	Konst & Ram, Galleri S:t Erik Aktiebolag	556173 2552
Gemit Solutions AB	556574 8646	L. Betcke Buckelservice Aktiebolag	556694 3378
Wennström - Integrated Concept Development AB	556549 8838	Agnetha Alenius Incorporated AB	556719 7875
Comtranco Management Consulting AB	556709 3025	Ledin Invest Aktiebolag	556566 6608
Tjällmo Skogsservice, Per Strömberg AB	556645 2826	Hedemora Tak o Golv Aktiebolag	556146 5633
Nordhav Förvaltning AB	556186 8042	Tandläkare Eva-Lotta Nolcrantz Aktiebolag	556443 6821
Sweet & Tender AB	556722 9801	Taxibilar i Åkersberga AB	556488 8823
Aktiebolaget LLT Lin- &	556339	Älmhults Fröhandel	556440

Lastsäkringsteknik	8345	Aktiebolag	4498
Fot-Vi-Zon Fotvård AB	556745 0431	Northern Light Music and Art Aktiebolag	556304 2075
Kostercykeln AB	556740 7233	Dr Sauli Vasara Läkarmottagning AB	556689 9067
Carlqvist skogsentreprenad Aktiebolag	556179 2499	Lycksele Bygg & Miljö Aktiebolag	556418 0734
Hotell Leksand AB	556620 5620	Romele Elektronik Aktiebolag	556357 1883
ANPROS Aktiebolag	556439 8724	Patrik Westher EI AB	556596 4185
Almendrillo AB	556571 5736	Hotell Granen Kittelfjäll AB	556733 3884
AB SORTI Begravningar	556320 3412	Sigvard Ahlgren Natursten AB	556048 2969
Casanovas i Vadstena AB	556546 2271	A. Werner Byggkonsult AB	556735 0573
OVERLAND Insurance Brokers AB	556240 7048	Andreassons Bygg i Munkedal AB	556557 3994
DARUB AB	556671 7285	Hudiksvalls Glasmästeri AB	556605 3343
Fönster i Norr AB	556278 4800	Christer Lundvall Construction CLC AB	556717 3249
Y & D Sundman AB	556718 6837	AB Klipp 1 i Skellefteå	556698 8464
GMR Ekonomi AB	556492 4206	Maxiplex Aktiebolag	556291 1163
Stenhus i Lund AB	556122 7967	Boco AB	556601 8130
Fräscht i Varberg AB	556709 7224	Tararps Billackering Aktiebolag	556396 1795
Advokatfirman Magnus Clausson AB	556523 2385	Peter Olsson Freelance Solfilm Center Reklam Aktiebolag	556676 2257

Vitsand Transport AB	556693 3700	Areko Revision AB	556603 4160
Caneta Aktiebolag	556453 8907	JG Mechatronics AB	556745 7378
Efftio AB	556583 7043	Mahmoud Valijani AB	556419 9486
JK Nilssons Fastighets Aktiebolag	556426 1955	Vistecumesto AB	556603 2628
Complete Media CNT Holding AB	556661 5489	P.A. Båt och Plastservice AB	556360 5103
Hallbergs Tobakshandel Efr. Aktiebolag	556498 9589	Peter.J Elinstallationer AB	556102 3200
Aktiebolaget Filiatrix	556653 0100	NO Gunnarsson Företagsutveckling AB	556681 0163
Valsjöbua AB	556705 6451	Ingenjörbyrå Intermanage Esslé Aktiebolag	556405 5712
Jörgen Westerlund Aktiebolag	556483 5873	Sprint Invest AB	556710 6322
West Team Konsult Aktiebolag	556505 8251	Nyström Michael Entreprenad AB	556425 8241
Sundhetsbolaget i Nora AB	556731 7192	Sjödells Redovisnings- och Revisionsbyrå Aktiebolag	556138 7100
Parkett Design JE AB	556705 0306	Willblad & Engström Bilservice Aktiebolag	556360 4478
Thorsell Konstruktion Aktiebolag	556325 8168	J TARRODI - C LINDBERG Aktiebolag	556395 6118
Tottas Fritid AB	556585 5516	BättreHus i Dalarna AB	556618 3561
Förvaltarna i Skövde AB	556720 1321	Stockholm Eliteljud AB	556403 7892
Köpmanholms Lanthandel & Grill AB	556603 9136	BJ Företagsadministration AB	556218 1825
Malmströms Guld AB	556631 9835	Hederstedts Fastigheter AB	556522 0448

Uddevalla Cisternservice Aktiebolag	556528 7504	Form & Funktion i Sverige AB	556639 0323
Altum Gruppen AB	556677 9673	BRA Inneklimat Sverige AB	556622 8119
Sakura Consulting AB	556447 7163	Silvervågen AB	556729 3005
Venga Digital Industries AB	556735 3577	Aktiebolaget Helins Bokhandel	556065 5309
webking webbutveckling & IT-consulting AB	556679 0712	Projektansvar Jan Carlson Aktiebolag	556199 1927
Skultuna Brukshotell AB	556677 8295	Roger Marberg Data AB	556517 3050
Mordmysterium Sverige Aktiebolag	556718 0459	Elisabeth & Linda i Östersund Aktiebolag	556628 5580
KOMPOTT AB	556355 2321	Tjörns Segelmakeri AB	556737 9846
Christian Johnson's Antik & Bygg AB	556690 4008	Nynäs Schakt Aktiebolag	556467 7226
Solcellskapet AB	556377 6581	HÅR & Co i Jönköping AB	556625 6623
Eksjö Åkeri AB	556673 7275	Uppsala Mediateknik AB	556592 0203
The Animal Lovers Store AB	556273 6750	Ståhlkonstruktioner i Karlstad AB	556618 5699
Scanfos Care AB	556737 2577	Karlsson Motor i Malung Aktiebolag	556219 2558
Sjöfartens Utbildnings Institut, SUI AB	556514 8219	Inter Investments AB	556657 7739
Orsa Lås Aktiebolag	556554 5893	c/o color Färgfabriken Lerum AB	556598 7376
BSG Gruppen AB	556641 4164	Holtback Yeter Consulting Aktiebolag	556610 3643
Alfa Hobby AB	556746 7062	BrodyrBolaget i Valbo AB	556591 6300

Alafors Bil & Maskin AB	556480 8524	Gunnar Johansson Bröd Aktiebolag	556378 6929
SAITEK AB	556390 5040	Dovander Bygg & VVS AB	556278 7050
Boquist Psykoterapi AB	556482 5338	Dialogos Förlag AB	556362 3924
Avanzakliniken AB	556744 0689	Anna-Lenas Spa och Rehab AB	556501 3447
Europeisk Kapell- och Tälttvätt AB	556706 3390	Söderlund Bostadsförvaltning Aktiebolag	556107 6372
Moodswing AB	556671 2013	Företagssupport i Solna Aktiebolag	556403 1598
Haninge Tryckeri Aktiebolag	556423 2931	Minborg - för läkande omsorg runt alla - kliniken AB	556580 0926
Kull & Co Aktiebolag	556684 7363	Betonggruppen Nordic Holding AB	556736 7726
Optimisten Aktiebolag	556473 6485	Dibson Konsult Aktiebolag	556365 3970
Budalen Cykel & Motor Aktiebolag	556312 9898	Colibri Pro Development Aktiebolag	556308 6445
Karelia Invest Aktiebolag	556369 9932	Tjejligan i Mallbacken Aktiebolag	556226 1973
Östgöta Hemslöjd Aktiebolag	556420 0730	Fast Food Bromölla AB	556724 8868
Incited AB	556640 6970	TD-Kvalitetsutveckling AB	556183 6239
Hamarzone AB	556325 8853	Light Craft Design Group AB	556564 8846
Maximilian Hermelin Aktiebolag	556647 7229	Din Försäkringsbyrå, Conny Sjösten AB	556583 2903
ByggTek Projektledning & Besiktningar AB	556640 0742	Damber Interest AB	556530 4739
TVL Installation and Service AB	556728 6033	CS Företagskonsult Aktiebolag	556388 9293

Puma Frakt Aktiebolag	556500 3984	Correcta Ekonomi AB	556688 0000
CMT International Aktiebolag	556387 2281	Eltjänst i Lönsboda AB	556621 0018
Hotell Sport and Rest i Piteå AB	556271 2298	Malung Invest Aktiebolag	556378 5392
Asp Consulting AB	556595 8294	Facts & Values i Svealand Aktiebolag	556271 4526
Åre Skiduthyrning Aktiebolag	556259 8390	Ammarnäsfjäll AB	556379 7751
Ekonomikonsult Gert Andersson AB	556412 5176	Adrians Konsult AB	556303 4825
Revizz AB	556429 9906	Two for a Tango Brand Alliance AB	556549 7657
Arbetscoaching i Linköping AB	556547 1090	Djupkärra Skog AB	556642 1383
Henrik Mahnke Trelleborg Service AB	556701 9285	Markis- & Gardinservice i Vetlanda AB	556582 1302
Utvecklingsaktiebolaget Laburnum	556125 9598	EMB-Konsult Aktiebolag	556315 0324
Nilur AB	556286 9056	Ergovan Communication Scandinavia AB	556707 2821
Innerviks Entreprenad AB	556383 6294	Prästhyttans Golfbana Aktiebolag	556422 2957
Vägmaskiner i Skutskär AB	556298 5704	Åker - Mariefred EL AB	556601 5573
Hambergs Schakt Onsala Aktiebolag	556676 0830	Ia Capellipelle AB	556289 7669
NCS Logistik AB	556608 7630	S.W. Coach AB	556196 8867
Enköpings Bildemontering AB	556620 8699	Gnesta Glas Aktiebolag	556684 8395
Kan-Lack i Jönköping AB	556664 1303	Mäklarstationen AB	556615 4786

FRG Lekplatsbesiktning AB	556709 0773	Lissmans Skinn- & Viltprodukter AB	556627 4352
AB Söndrums Persienn & Markis	556695 5638	ANSI Group AB	556666 1947
Bilskroten Förslöv AB	556661 9952	Solskyddarna i Karlskrona AB	556275 6881
Nybro-Extra AB	556231 2578	Equigyn AB	556712 6742
Ivan Johnssons Åkeri Aktiebolag	556121 0484	Sundsvalls Skattekonsulter AB	556231 2404
Cork i Uppsala AB	556584 4577	Johan Wigge AB	556531 6923
HÅPP i Falun AB	556260 0444	BM Nordquist & Partners AB	556519 0955
Wannax AB	556276 4489	Untitled Brand AB	556723 7200
RGP Vindkraftskonsult AB	556596 9481	Huddinge Eltjänst AB	556598 8028
Portucastas AB	556646 7253	JS, Joakim Skoglund i Kil Aktiebolag	556648 7954
M&M Företagstjänst Aktiebolag	556502 2471	Cehå Färgkopiering Aktiebolag	556398 8814
Nanlæg Fastighetsförvaltning AB	556654 3038	CMV Bil & Cykel-Nisse Efterträdare AB	556720 1776
RH-Energi- och VVS-konsult AB	556666 8603	Glennes Fysioterapiklinik AB	556489 4870
Autokonsult Bil & Marin i Åsa AB	556340 9548	Teknikalitet Sverige AB	556451 7273
Järpens Bilverkstad Aktiebolag	556377 4206	Mannika AB	556696 8094
Kon Active Builder AB	556611 3865	Act of Change AB	556532 9934
Cikado AB	556672 0008	Darkbright AB	556225 5785

Pilskytten Lantbruk AB	556217 5025	Hans Teinmark Mäklarbyrå Aktiebolag	556187 1954
Vent och Event Sverige AB	556714 7227	Jonassons Åkeri i Sunne AB	556657 8703
Fast Inventing West AB	556740 7647	Rise´n Shine AB	556526 0683
Svensk Areamätning AB	556468 1590	LaJAnn Aktiebolag	556265 9572
Swedish Putting AB	556665 6012	Seve Konstruktion AB	556688 9795
Fristads Hyvleri Aktiebolag	556090 4756	TGP & Partner AB	556428 9568
Aktiebolaget Svegs Möbler	556046 4496	Leong J & J AB	556690 6201
Hjuvik Revision AB	556377 3893	Service och Montage i Blomstermåla Aktiebolag	556420 2462
Effektiv Revision K S M Aktiebolag	556469 0534	ADL Konsult Aktiebolag	556279 3801
Roomzzz Fastigheter i Motala AB	556297 4237	Tojo Maskin AB	556396 5754
Incudes AB	556506 3665	Anders & Magnus Bygg AB	556704 0828
Degersjö Entreprenad AB	556403 5045	AB Studio Strandh	556662 6502
Bowlinghallen i Hässleholm AB	556580 8697	Institutet för Klinisk Psykologi i Umeå Aktiebolag	556327 2227
FKSH Företagskonsulterna AB	556390 4415	Konfjord Aktiebolag	556500 1954
Parkaden Härnösand AB	556713 3649	Bellas Solskydd & Montage i Stockholm AB	556637 5019
Cederberg Mekaniska AB	556704 9928	Traffic Safety Research and Engineering, TSRE AB	556538 8864
Bolagsgruppen i Sverige AB	556166 0092	Code of Practice AB	556211 5815

Restaurang BYN i Aneby AB	556706 2822	JBG Ekodata AB	556579 4491
Myrstacken Aktiebolag	556537 8386	Simana AB	556472 4614
Lars Bessfelt Belysning Aktiebolag	556209 4580	Tandläkare Albert Szekely AB	556715 6699
Nyel Elservice Aktiebolag	556291 7970	Itek Förvaltning AB	556620 0373
Hellströms Veterinärpraktik Aktiebolag	556431 6437	Medcompany AB	556200 0686
PISEQ AB	556607 5726	Mariestads Lastbilsvätt & Däck AB	556497 7402
Sundqvist Åkeri Borlänge AB	556368 6954	PSYKOTERAPEUTISK OCH PSYKOSOCIAL INTERAKTION , PPI KONSULT Aktiebolag	556291 9935
AP Werne AB	556684 8015	Hallbergs Tobak i Mjölby Aktiebolag	556102 4109
CAVALLINO i Mora Aktiebolag	556482 9736	Per Sahlin Aktiebolag	556468 0253
Waxholmsvarvet Aktiebolag	556590 9263	Sotholms Bruk Aktiebolag	556329 6382
AB Hugo Nordgren	556250 4182	T.A.T i Västervik AB	556210 1328
Kopka Åkeri AB	556557 4760	E & L Ekonomikonsult AB	556595 5043
Kapplet El o Mekaniska AB	556529 9749	GM Anniko Consult Aktiebolag	556315 8772
Chrilles Bowling AB	556518 2887	Gitra AB	556696 5579
AirCare Ventilation i Göteborg AB	556669 8048	Cafe Schweizer AB	556598 1833